

KALLELSE

Naturreservatsnämnden kallas till sammanträde

Dag 22 oktober 2014
 Tid Kl. 16.30
 Plats Jelgava, Östra flygeln, plan 0
 Ordförande Peter Zethraeus
 Nämndsekreterare Liselotte Lexén

Föredragningslista

Nr	Ärende	Information	Noteringar
1.	Upprop		
2.	Justering		
3.	Anmälningar		
4.	Delegationsbeslut		
5.	Detaljplan Bågvägen Åbroddsvägen <i>Yttrande</i>	NRN 2014/37-265 Omedelbar justering	Nina Carlsson
6.	Detaljplan Älgö <i>Yttrande</i>	NRN 2014/39-214	Elin Ösby
7.	Belysning Tollare naturreservat	NRN 2014/45-265	Finn Cederberg
8.	Dispens fiber Tollare naturreservat	NRN 2014/33-265	Elin Ösby
9.	Staket i Tollare	NRN 2014/44-265	Finn Cederberg
10.	Medborgarförslag Kabelpark Wakebord Insjön	NRN 2014/43-265	Nina Carlsson
11.	Medborgarförslag utveckling av Herrgårdsparken, Velamsund	NRN 2014/41-265	Nina Carlsson
12.	Naturreservat Svärdsö <i>Information</i>	NRN 2013/37-265	Elisabeth Hedin
13.	Verksamheten informerar	Information	Förvaltarna
14.	Övriga frågor <i>Utbildningsdag för nya ledamöter</i>		

Naturreservatsnämnden

Detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun, Projekt 9371

Yttrande under samråd

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden antar park- och naturenhetens förslag till yttrande över detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun.

Naturreservatsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

2011 antog kommunstyrelsen Start PM för detaljplanearbete för området Bågvägen-Åbroddsvägen. Under 2012 genomfördes kvartersdialoger då alla fastighetsägare inom planområdet var inbjudna till dialog och information om kommande planarbete. Den 1 september 2014 beslutade planchefen att skicka ut detaljplanen på samråd.

Projektets huvudsakliga syfte är att möjliggöra utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp samt ny gata inom området. I samband med denna utbyggnad ses möjligheten till nya byggrätter för permanenta byggrätter över.

Planområdet är beläget i östra Kummelnäs och avgränsas i väster och norr av Vikinghillsvägen samt i öster och söder av Velamsunds naturreservat.

Dagvattenutredning

I planen framgår det att trots olika åtgärder för att födröja avrinningen från området kommer avrinningen till Vikingshillsvägen och Fösaområdet inom Velamsund naturreservat att öka något. Ökningen bedöms i utredningen som acceptabel och bedöms inte heller påverka intilliggande markavattningsföretaget vid Kummelnäsvägen. Avrinningen österut mot Rörsundsviken föreslås utjämnas i Rudsjön.

Parkeringsplatser

I planen föreslås tre allmänna parkeringsplatser för besökande till naturreservatet öster om planområdet anläggs i slutet av Åbroddsvägen.

Trafikanläggningar

I planen föreslås också att gångstigen från Bågvägen till Velamsund förbättras inom planområdet.

Naturreservatsnämnden har från Nacka kommuns Miljö- och stadsbyggnadsnämnd erhållit ett remissbrev för yttrande över förslag till detaljplan.

Ärendet

Norr och väster om Velamsunds naturreservat ligger Bågvägen och Åbroddsvägen. 2011 beslutade kommunstyrelsen att ta fram en detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun.

Nu har ett förslag till detaljplan utarbetats.

Naturreservatsnämnden har bjudits in till samråd.

Syftet med detaljplanen är i huvudsak, enligt kommunstyrelsen att bygga ut kommunalt vatten och avlopp, samt ny gata inom området.

Viss ökning av dagvatten ner till Rudsjön, som ska tjäna som utjämningsmagasin, för att sedan rinna vidare till Rörsundsviken.

Förbättringe av stigar inom planområdet till Velamsundsreservatet.

Miljöhänsyn

Enligt plangruppen behövs ingen vidare rening av vattnet som kommer att rinna ner till Rudsjön.

Bilagor

- Bilaga 1: förslag till yttrande på samråd rörande detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen.

Detaljplaneförslag omfattande följande handlingar:

- Bilaga 2: inbjudan till samråd
- Bilaga 3: delegationsbeslut för samråd
- Bilaga 4: detaljplan med planbeskrivning
- Bilaga 5: illustration (A3)

Nina Carlsson

Naturreservatsförvaltare

Park- och Naturenheten

2014-10-07

Förslag till yttrande
NRN 2014/37-265

Miljö- och
stadsbyggnadsnämnden

Yttrande över detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun

Projektet angränsar till naturreservatet Velamsund och kommer att påverka området på flera sätt. Nämnden önskar lopande information om arbetets fortskridande.

Dagvattenutredning

Genomförande av detaljplanen väntas medföra att avrinningen till Fösaområdet inom Velamsunds naturreservat kommer att öka något. Avrinningen österut mot Rörsundsviken föreslås utjämnas i Rudsjön. För närvarande är funktion av dike och rör mellan Rudsjön och Rörsundsviken oklar. Troligen fungerar inte avrinningen mellan Rudsjön och Rörsundsviken då man på fler ställen på gärdet kan uppmärksamma trasiga betongrör. Det vatten som idag kommer till Rudsjön infiltreras troligen genom marken.

En undersökning av avrinningsfunktionen nedströms Rudsjön, inklusive dikens och rörs status behövs för att kunna säkerställa funktionen efter en utbyggnad av planområdet. I dagsläget finns ingen eller mycket bristfällig dokumentation av rör. Det är i dagsläget oklart hur det skall hanteras inom planprojektet och samordning kan behövas med den påbörjade restaureringen av Rudsjön.

Gångstig

Enligt detaljplanen kommer gångstig från Bågvägen till Velamsund förbättras inom planområdet vilket är bra. Det framgår inte klart av handlingarna om gångvägen mellan Bågvägen och gångvägen inom Velamsunds naturreservat kommer att byggas ut i sin helhet eller enbart fram till plangränsen. Samordning bör ske med reservatsförvaltaren, så att gångvägen byggs ut i samma standard utmed hela sträckan.

Parkering

Planprojektet föreslår tre parkeringsplatser för besökande till naturreservatet öster om planområdet anläggs vid slutet av Åbroddsvägen. Här finns en anlagd entré med nyligen uppsatt naturreservatsskylt, med översikt över hela Velamsundsområdet. Nämnden föreslår att man inom planprojektet undersöker om det finns möjligheter att utöka antalet allmänna parkeringsplatser dels för besökande till de boende i området men också för besökare till naturreservatet.

Miljöhänsyn

Planprojektet bedömer att det inte behövs någon särskild rening av vattnet från planområdet innan det kommer ner till Fösaområdet. Naturreservatsnämnden har ingen invändning mot den uppfattningen. En ökning av vattenmängden kan vara positiv vid återställning av Rudsjön då den inte har så stora vattenmängder speciellt sommartid. Däremot blir det viktigt att vidare bortledning av dagvattnet från planområdet säkerställs nedströms Rudsjön mot Rörsundsviken, vilket bör ingå i planprojektet.

Vänliga hälsningar

Peter Zethraeus
Ordförande

Dag Björklund
Teknisk direktör

Inbjudan till samråd

2014-09-12

Dnr KFKS 2002/116-214
Projekt 9371

Detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun

Detaljplaneförslaget

Den 24 oktober 2011, § 218 antog kommunstyrelsen Start PM för området Bågvägen – Åbroddsvägen. Under november 2012 genomfördes kvartersdialoger. Alla fastighetsägare inom planområdet var då inbjudna till dialog och information om kommande planarbete. Den 1 september 2014 beslutade planchefen att skicka ut detaljplanen på samråd.

Projektets huvudsakliga syfte är att möjliggöra för att bygga ut kommunalt vatten och avlopp samt ny gata inom området. I samband med denna utbyggnad ses möjligheten till nya byggrätter för permanentboende över.

Planområdet är beläget i östra Kummelnäs och avgränsas i väster och norr av Vikingshillsvägen samt i öster och söder av Velamsundsreservatet. Planområdet är totalt ca 55 hektar och består av 81 bostadsfastigheter som är mellan ca 2000-4000 kvm stora.

Planen föreslås medge en möjlig förtätning genom att minska den minsta tillåtna tomtstorlek från de idag 2000 kvm till 1000-1500 kvm beroende på förutsättningarna på respektive tomt. Ett fåtal tomter har bedömts olämpliga att stycka då de antingen är för små eller då de ligger väldigt lågt med hänsyn till dagvattenförutsättningarna. En illustrationskarta bifogas planhandlingarna med föreslagna tomtgränser. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft avgör fastighetsägaren själv om den vill stycka och var ny fastighetsgräns ska förläggas (i samråd med lantmäterimyndigheten). Förutsatt att förslaget överrensstämmer med då antagen detaljplan.

Utöver föreslagna styckningsmöjligheter föreslås en länga om 5 stycken radhus inom planområdet. Dessa är lokaliseraade utmed Åbroddsvägen, inom mark som idag är kommunal. En ny förskola avsedd för 4 avdelningar föreslås söder om korsningen Bågvägen/Åbroddsvägen.

Det befintliga gatunäts sträckning inom området föreslås behållas och har klassificerats som lokalgata med en körbanebredd på 4,5 meter. Samtidigt med planarbetet har en gatukostnadsutredning genomförts. Gatukostnadsutredningen visar hur stora kostnaderna blir för varje enskild fastighetsägare. Detaljplanen bedöms kunna antas i kommunfullmäktiges under 3:e kvartalet 2015.

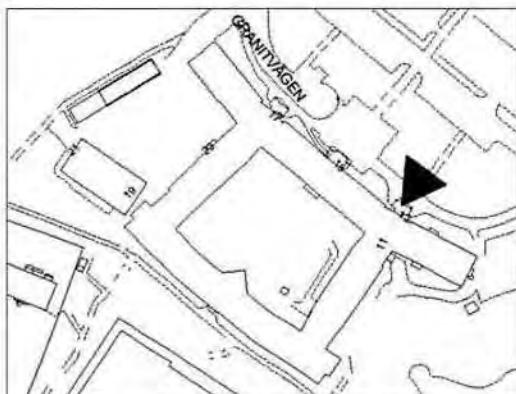
Samråd

Under samrådstiden som pågår under perioden **16 september – 17 oktober 2014** kommer förslaget att vara uppsatt i Nacka Stadshus, utställningshallen, Granitvägen 15 samt på biblioteken i Nacka Forum och Orminge, under dess öppettider.

Information om detaljplanen samt alla tillhörande utredningar finns på Nacka kommuns hemsida. Läs mer på www.nacka.se/stadsbyggnad - Använd kartan eller sök på ”Bågvägen-Åbroddsvägen” i A-Ö registret.

Välkomna på samrådsmöte

Förslaget kommer att presenteras vid två tillfällen i Nacka stadshus (Granitvägen 15) den 24 september och den 2 oktober kl 17.30 – 19.30. Välj det tillfälle som passar dig bäst, samma information kommer att ges vid båda tillfällena, någon föranmälan krävs inte.

Nacka stadshus med entrén markerad

Synpunkter på förslaget

Synpunkter på planförslaget framförs skriftligt **senast den 17 oktober 2014** till:

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

KFKS 2002/116-214

Planenheten

Nacka kommun

131 81 Nacka

eller via e-post till registrator.plan@nacka.se, skriv KFKS 2002/116-214 i ämnesraden.

Eventuella frågor om planförslaget kan ställas till planarkitekt Jenny Nagenius på telefon: 08- 718 94 78, eller till projektledare Erik Wiktorsson på telefon: 08-718 78 23.

Välkomna!

/Jenny Nagenius, Planarkitekt Nacka kommun

DELEGATIONSBESLUT

2014-09-01

Dnr KFKS 2002/116-214

Projekt 9371

Detta beslut fattas med stöd av punkt S33 i Miljö- och stadsbyggnadsnämndens delegationsordning.

Detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun

Beslut

Planförslaget skickas för samråd.

Ärendet

Den 24 oktober 2011, § 218 antog kommunstyrelsen Start PM för området Bågvägen – Åbroddsvägen. Under november 2012 genomfördes kvartersdialoger. Alla fastighetsägare inom planområdet var då inbjudna till dialog och information om kommande planarbete. Projektets huvudsakliga syfte är att bygga ut kommunalt vatten och avlopp samt ny gata inom området. I samband med denna utbyggnad ses möjligheten till nya byggrätter för permanentboende över.

Planområdet är beläget i östra Kummelnäs och avgränsas i väster och norr av Vikingshillsvägen samt i öster och söder av Velamsundsreservatet och innefattas idag av ca 90 fastigheter om ca 2 000-4 000 kvm. Topografin i området är relativt kuperad, på sina ställen syns berg i dagen. Ett flertal större ekar har mäts in, främst längs med gatuområdena, men även till viss del inne på kvartersmark.

Planen föreslås medge en möjlig förtätning genom att minska den minsta tillåtna tomtstorlek från idag gällande 2 000 kvm till 1 000-1 500 kvm beroende på förutsättningarna på respektive tomt. Ett fåtal tomter har bedömts olämpliga att stycka då de antingen är för små eller då de ligger väldigt lågt med hänsyn till dagvattenförutsättningarna. Utöver föreslagna styckningsmöjligheter föreslås en länga om 5 stycken radhus inom planområdet i anslutning till Åbroddsvägen. En ny förskola avsedd för 4 avdelningar föreslås söder om korsningen Bågvägen/Åbroddsvägen.

Det befintliga gatunäts sträckning inom området föreslås behållas och har klassificerats som lokalgata med en körbanebredd på 4,5 meter med bredare partier (4,9 meter) för mötande trafik. En gång- och cykelväg föreslås koppla samman Vikingshillsvägen med Rudsjöökronen, i samma läge som befintlig stig är lokaliseras.

Samtidigt med planarbetet har en gatukostnadsutredning genomförts. Gatukostnadsutredningen visar hur stora kostnaderna blir för varje enskild fastighetsägare

och baseras på det kostnadsunderlag som har erhållits från förprojekteringen. För de boende i området kommer utbyggnaden innehålla kostnader i form av gatukostnader och anläggningsavgift för vatten- och avlopp. Dessutom måste de enskilda fastighetsägarna själva bekosta och utföra VA-anslutningen på egen fastighet från kommunens anslutningspunkt.

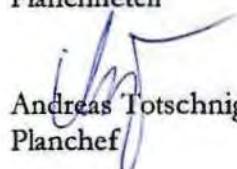
Skäl till beslut

Kommunstyrelsen beslutade 2011-10-24, § 218 att godkänna startpromemorian för stadsbyggnadsprojektet.

Behovsbedömning

En behovsbedömning av detaljplanen har utförts för att avgöra om genomförandet av planen kan antas utgöra en betydande miljöpåverkan. Kommunens bedömning är att genomförandet av planförslaget inte innehåller en betydande miljöpåverkan.

Planenheten

Andreas Totschnig
Planchef

Planbeskrivning
SAMRÅDSHANDLING
Upprättad i september 2014

Dnr: KFKS 2002/116-214
Projekt: 9371

Detaljplan för Bågvägen och Åbroddsvägen i Kummelnäs, Nacka kommun

Kartan visar områdets avgränsning

Planens syfte

Projektets huvudsakliga syfte är att bygga ut kommunalt vatten och avlopp samt rusta vägarna inom området. I samband med denna utbyggnad ses möjligheten till nya byggrätter för permanentboende över. Syftet är även att finna plats för en ny förskola. Ny bebyggelse och vägar anpassas till förutsättningarna på platsen. Värdefulla träd och berghällar ska om möjligt skyddas och bevaras.

Handlingar och innehåll

Planförslaget är upprättat enligt nya plan- och bygglagen PBL (2010: 900).

Detaljplaneförslaget omfattar följande planhandlingar:

- Detaljplanekarta med planbestämmelser
- Denna planbeskrivning
- Fastighetsförteckning

Detaljplaneförslaget grundas på följande underlag:

- Miljöredovisning (Nacka kommun, 2014-03-07)
- Dagvattenutredning (Åbroddsvägen och Bågvägen Nacka kommun, PM Dagvatten, COWI, 2014-02-13)
- Gatukostnadsutredning (Nacka kommun, 2014-08-29)
- Gatuprojektering (Markstyrkan, 2014-02-21)

Bakgrund och tidigare ställningstaganden

Då området är ett före detta fritidshusområde utan kommunal vatten har området under en längre tid varit aktuellt med utbyggnad av vatten- och avloppsledningar. Gator och naturmark ligger inom kommunal mark idag, men sköts och underhålls av områdets vägförening. För att möjliggöra för en utbyggnad av vatten- och avlopp och ny gata samt för att se över byggrätterna inom planområdet krävs att en ny detaljplan tas fram.

Den 24 oktober 2011, § 218 antog kommunstyrelsen Start PM för området Bågvägen – Åbroddsvägen.

Under november 2012 genomfördes kvartersdialoger. Alla fastighetsägare inom planområdet var då inbjudna till dialog och information om kommande planarbete. Syftet med kvartersdialogerna var dels att diskutera hur den enskilda tomtens kan utformas med avseende på bland annat eventuell avstyckning, dagvattenhantering och skydd av vegetation. Syftet var också att från kommunens sida informera om det kommande arbetet och om planprocessen. Många nämner att de har problem med mycket dagvatten på tomterna och mygg till följd av detta. Det är även relativt många som skulle vilja stycka sin tomt om de får möjlighet till detta.

I. Sammanfattning

Projektets huvudsakliga syfte är att bygga ut kommunalt vatten och avlopp samt ny gata inom området. I samband med denna utbyggnad ses möjligheten till nya byggrätter för permanentboende över. Syftet är även att finna plats för en ny skola. Områdets karaktär ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt.

Den 24 oktober 2011, § 218 antog kommunstyrelsen Start PM för området Bågvägen – Åbroddsvägen. Under november 2012 genomfördes kvartersdialoger. Alla fastighetsägare inom planområdet var då inbjudna till dialog och information om kommande planarbete.

Planområdet är beläget i östra Kummelnäs och avgränsas i väster och norr av Vikingshillsvägen samt i öster och söder av Velamsundsreservatet.

Planområdet är totalt ca 55 hektar (554500 kvm). Inom planområdet finns idag 81 bostadsfastigheter som är mellan ca 2000-4000 kvm stora. Mellan tomtmarken är det naturmark. Planområdet gränsar direkt i öster till Velamsunds naturreservat som är ett av Nackas största friluftsområden. Ett område med gransumpskog längs med Åbroddsvägen är nyckelbiotopsområde. Topografen i området är relativt kuperad, på sina ställen syns berg i dagen. Ett flertal större ekar har mätts in, främst längs med gatuområdena, men även till viss del inne på kvartersmark.

Planen föreslås medge en möjlig förtätning genom att minska den minsta tillåtna tomtstorlek från de idag 2000 kvm till 1000-1500 kvm beroende på förutsättningarna på respektive tomt. Ett fåtal tomter har bedömts olämpliga att stycka då de antingen är för små eller då de ligger väldigt lågt med hänsyn till dagvattenförutsättningarna. En illustrationskarta bifogas planhandlingarna med föreslagna tomtgränser. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft avgör fastighetsägaren själv om den vill stycka och var ny fastighetsgräns ska förläggas (i samråd med lantmäterimyndigheten). Förutsatt att förslaget överensstämmer med då antagen detaljplan.

Utöver föreslagna styckningsmöjligheter föreslås en länga om 5 stycken radhus inom planområdet. Dessa är lokaliseraade utmed Åbroddsvägen, inom mark som idag är kommunal. En ny förskola avsedd för 4 avdelningar föreslås söder om korsningen Bågvägen/Åbroddsvägen. Genom att Bågvägens flyttas norrut längs med befintliga tomter, frigörs ett tillräckligt stor område för skolans behov. Skolan har goda förutsättningar för att utformas som ett lågenergihus, vilket bör utnyttjas.

Det befintliga gatunätets sträckning inom området föreslås behållas och har klassificerats som lokalgata med en körbanebredd på 4,5 meter med bredare partier (4,9 meter) för mötande trafik. En återvinningsstation för förpackningar planeras längs med Åbroddsvägen i anslutning till den befintliga elnätstationen vid Vikingshillsvägen/Åbroddsvägen.

Detaljplanen bedöms kunna antas i kommunfullmäktiges under 3:e kvartalet 2015.

Samtidigt med planarbetet har en gatukostnadsutredning genomförts.

Gatukostnadsutredningen visar hur stora kostnaderna blir för varje enskild fastighetsägare och baseras på det kostnadsunderlag som har erhållits från förprojekteringen. Varje fastighet tilldelas ett andelstal och de totala kostnaderna för utbyggnaden av de kommunala anläggningarna förutom VA fördelas sedan på det totala antalet andelstal.

För kommunen kommer de ekonomiska konsekvenserna innehära ett underskott i och med att några mindre anläggningar såsom lekpark, gångväg och parkeringar till naturreservatet finansieras delvis av kommunen men underskottet hejdas något tack vare planläggning och framtida försäljning av radhusområdet på kommunalt ägd mark.

För de boende i området kommer utbyggnaden innehära kostnader i form av gatukostnader och anläggningsavgift för vatten- och avlopp. Dessutom måste de enskilda fastighetsägarna själva bekosta och utföra VA-anslutningen på egen fastighet från kommunens anslutningspunkt. Området kommer dock att bli mer attraktivt då byggrätterna ökar, flera fastigheter kommer att kunna styckas av, kommunalt vatten- och avlopp byggs ut samt att vägens standard kommer att höjas avsevärt. Dessa åtgärder brukar normalt sett vara värdehöjande för fastigheter inom området.

Målområden för hållbart byggande:

Nacka kommun har tagit fram riktlinjer för hållbart byggande som beslutades av miljö- och stadsbyggnadsnämnden i november 2012. Syftet med riktlinjerna är att öka hållbarheten i stadsbyggande och underlätta uppföljningen av prioriterade hållbarhetsområden.

Denna detaljplan utgör en viktig grund för att prioriterade frågor beaktas, eftersom detaljplanen utgör ett delprojekt av ett större stadsbyggnadsprojekt som även innehåller utbyggnadsfasen. För stadsbyggnadsprojektet har följande målområden valts ut som prioriterade:

- Dagvatten som renas och infiltreras
- Energieffektivt och sunt byggande
- En hållbar avfallshantering
- Nära till skola, idrott, kultur och fritid

Under stycket Hållbarhet på sidan 19 presenteras dessa målområden och varför dessa har valts.

2. Förutsättningar

Historik

Planområdet ligger i den så kallade Rotkärrsskogen, uppkallad efter det sanka dalstråk som sträcker sig utmed skogens västra sida och som hänger ihop med Karbosjön. På 300-åriga

kartor benämns våtmarken för Rotkärret och beskrivs bestå av ”sanka mossar”. I text omnämns Rotkärret 1666, och då som en del av de marker som tillhörde herrgården Velamsund. För omkring 200 år sedan kallades delar av kärret för Rotkärrsängarna. Ängarna var avsides belägna utängar till Velamsund. Fuktiga marker ansågs förr vara värdefulla slättermarker. Särskilt kärr- och sjöängar var attraktiva eftersom återkommande översvämningsgav naturlig näring till gräsväxten. Genom fördämningar och diken kunde man reglera vattenflödet och därmed näringstillförseln.

En enkel skogsstig genom Rotkärrsskogen förband Rotkärrsängarna med gården. Troligen har delar av nuvarande Åbroddsvägen med anslutande gångväg mot Velamsund sitt ursprung i denna stig. På en av ängens holmar stod en hölada, en byggnadstyp som hör till svårtillgängliga utängar. I ladan torkades och förvarades det slättade höet, som vintertid lättare kunde transporteras till gården över is och snö.

De delar av Velamsunds marker som ligger närmast farleden började styckas av till sommarhusbebyggelse under 1800-talets senare del. Den växande borgarklassen under 1800-talets expansiva industrialiseringssåg såg norra Boo som ett attraktivt sommarvillaområde med sin närhet till farledens ångbåtstrafik. Dessa hus blev stora och rikt dekorerade och placerades på väl tilltagna sjötomter. Under de första årtiondena av 1900-talet fortsatte utbyggnaden av de kustnära områdena. Men då med mindre fritidshus, så kallade sportstugor, i skogsbackarna bakom sommarvillorna. Effektivisering och så småningom avveckling av gårdarnas jordbruk gjorde dessa kuperade marker, som i äldre tider mestadels varit betesbackar och mindre torptäppor, lämpliga för fritidstomtförsäljningar.

Utbyggnaden av Rotkärrsskogen blev det sist utbyggda tomtområdet. Många hus tillkom på 1960-talet och 1970-talet. Till skillnad från de områden som bebyggdes under mellankrigstiden, med i huvudsak nationalromantiskt utformade hus, fick byggnaderna i Rotkärrsskogen enklare utseenden med modernistiska drag. Tomterna blev mycket spatiösa och hällmarker och vegetation integrerades med bebyggelsen. Särskilt märkbart är hur husen har placerats långt indragna på tomterna, gärna på höjder.

Läge, areal & markägoförhållande

Planområdet är beläget i östra Kummelnäs och avgränsas i väster och norr av Vikingshillsvägen samt i öster och söder av Velamsundsreservatet.

Planområdet är totalt ca 55 hektar (554500 kvm). Inom planområdet finns idag ca 90 fastigheter som är mellan ca 2000-4000 kvm stora. Mellan tomtmarken är det naturmark.

Planområdet på flygfoto

Översiktlig planering

I Nacka kommunens översiksplan ”Hållbar framtid i Nacka” från 2012 ingår området i delområde Bg7. Inom detta område föreslås gles blandad bebyggelse. Det anges också att mark bör avsättas för lekplatser och spontanidrott.

Andra projekt/beslut som berör planen

I Kummelnäs har pågått och pågår flertalet detaljplanearbeten i syfte att bygga ut kommunalt vatten- och avlopp samt vägar. I juni 2013 vann detaljplanen för Vikingshillsvägen laga kraft som gränsar till planområdet i nordväst. Ombyggnad av Vikingshillsvägen bedöms kunna påbörjas under 2014.

Kartan visar planområdet i förhållande till övriga så kallade förnyelseområden, där det planeras eller genomförs utbyggnad av kommunala gator och vatten- och avlopp.

Gällande detaljplaner

Inom planområdet gäller Byggnadsplan 105 från 1951. I byggnadsplanen anges att minsta tomtstorlek är 2000 kvm. Tomtens sammanlagda byggnadsyta får inte överstiga 175 kvm, varav max 50 kvm får upptas av uthus och dylika byggnader. Byggnaderna får uppföras i max en våning. Inom delar av området tillåts även inredd vind.

Intressen enligt 3, 4 och 5 kap Miljöbalken

Planområdet påverkas inte av något riksintresse.

Planområdet gränsar direkt i öster till Velamsunds naturreservat som är ett av Nackas största friluftsområden, ca 700 hektar.

Området idag

Planområdet består av Bågvägen, Åbroddsvägen samt Rudsjökronen och de fastigheter som gränsar till dessa gator, vilka i nuläget uppgår till ca 90 st. Naturmarken består av skogsområden samt öppnare marker och våtmarker. Bebyggelsen i området är av blandad karaktär och är uppförda från mitten av 1900-talet fram till nutid.

Natur och kulturvärden

Planen omfattar relativt stora naturmarksområden som i flera delar hyser betydande naturvärden.

Både vid Rotkärrsängarna och kring Fösa gärde kan ekbestånd vittna om långvarig markhävd. Ekar är ljuskrävande och fick i skogsbrynen invid de öppna ängarna goda ljus- och klimatförhållanden. Inhägnader kring ängarna skyddade ängsmarken och lövträden mot skogsbetande boskap. De grova ekarna utmed Åbroddsvägen och där Bågvägen möter Fösa gärde vittnar alltså om den forna gränsen mellan ängsmark och betesskog. Ekar har betydande kulturvärden då de kan berätta om äldre tiders markanvändning. Gamla ekar har även ett högt naturvärde eftersom de kan utgöra viktiga miljöer för insekter och andra djur och växter. Ett flertal större ekar har mäts in, främst längs med gatuområdena, men även inne på kvartersmark.

Längs med Åbroddsvägen växer flertalet större ekar

Naturmarken är historiskt känt för att vara väldigt blöt och befrintliga biotoper vittnar om det. Inom skogsmarken finns stora diken och ytor som ständigt står under vatten. Vissa diken är dock i stort behov av rensning och underhåll.

Ett ca 2,8 ha stort område med gransumpskog som till största delen ligger inom detaljplanen är klassat som nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen. Området är tidvis mycket blött och svårframkomligt eftersom det finns gott om lågor.

Det finns även ett område väster om Åbroddsvägen som registrerats som kärskog med höga naturvärden där al och glasbjörk domineras. Detta område är mycket blött och står under vatten en stor del av året.

Den öppna marken intill Rudsjökroken är före detta slättermark och odlingsmark som håller på att växa igen. Innan nuvarande Åbroddsvägen byggdes förband en enkel skogsstig genom Rotkärrsängarna med Velamsunds gård. Troligen har delar av nuvarande Åbroddsvägen och gångvägen vid Rudsjökroken sitt ursprung i denna stig.

På en av ängens holmar stod en hölada, en byggnadstyp som hör till svårtillgängliga utängar. I ladan torkades och förvarades det slättade höet, som vintertid lättare kunde transporteras till gården över is och snö. Stora stenar intill de öppna ängarna visar var ladan stod. Kanske

brukades ängarna i något skede av torparen på Stora Ristorp som är ett 1800-talstorp. Men uppgifter finns även om en stuga med namnet Åbrodden. Den skulle ha funnits där Rotkärret idag möter Vikingshillvägen, innan vägen byggdes 1941 (ännu på ekonomiska kartan från 1952 anges namnet Åbrodden för platsen). Från 1930-talet finns uppgifter om åkermark i Rotkärret, vilket kan tyda på att den som bebodde Åbroddsstugan hade lyckats torrlägga delar av kärrängen till odlingsmark.

Någon bebyggelse med särskilda kulturvärden bedöms inte finnas av sådant värde att varsamhetsbestämmelser behövs.

I området finns en fornlämning av det lite ovanligare slaget, en korsformad ristning på en gränssten. Den är en registrerad fornlämning med Riksantikvarieämbetets beteckning Boo 73 (www.fmis.se). Stenen står i Rotkärrets södra utkant, där våtmarken når Frövägen. Här möts marker som tillhörde de tre gårdarna Velamsund, Kummelnäs och Ramsmora. Åldern på ristningen är okänd, men den omnämns på en karta från 1600-talet. Planområdet har ytterligare en ristning, dock inte medtagen i fornlämningsregistret. Ristningen finns på en häll på privat tomtmark, hörnet Åbroddsvägen-Vikingshillvägen (fastigheten Velamsund 14:10). Ristningen är svårtolkad, men årtalet 1881 kan möjligtvis utläsas.

Lek och rekreation

Tillgången till naturmark för rekreation är mycket god inom området eftersom det ligger intill Velamsunds naturreservat.

Det finns dock få ytor som avsatts som allmänna ytor för lek, rekreation eller samvaro i Norra Boo. För de boende inom Åbroddsvägen/Bågvägen ligger närmaste kommunala lekplats inom Velamsunds naturreservat vid badet. Dit är det ca 2 km om man går genom reservatet. Närmaste kommunala bollplan ligger vid Sågtorpsskolan.

Service

Inom planområdet finns en Waldorf-förskola bestående av två avdelningar.

Längre upp på Vikingshillvägen, ca 500 meter från planområdet, ligger Backeboskolan som är en grundskola (förskola – åk.6).

Gator och trafik

Gatorna inom planområdet är kommunala, men sköts av Rotkärrsskogens vägförening.

Kollektivtrafik

Till området tar man sig enkelt kommunalt. En busshållplats finns på Vikingshillvägen, nära infarten till planområdet. Till/från Slussen tar det ca 35 minuter.

Geotekniska förutsättningar

Geotekniskt fältarbete har under sommaren 2013 utförts i ca 150 punkter för ombyggnad av vägarna och planerade VA-ledningar. Ytligt berg i anslutning till vägområdet har mätts in.

Området mosaikliknande landskap karakteriseras av omväxlande höjdryggar med mellanliggande dalgångar. Höjdryggarna utgörs av berg i dagen eller berg täckt av ett tunt jordlager. I dalgångarna förekommer finjord av lera ovan morän. I dalgångar och terrängsvackor ligger grundvattnet nära markytan. Marknivåerna inom Åbroddsvägen varierar mellan ca +17 till +26 och för Bågvägen mellan ca +19 till +31.

Förenklat kan området beskrivas som en kuperad terräng med kalt berg och grunda jordlager på höjder, och måttliga lager av lera på morän i svackor och dalgångar.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Området saknar vatten- och spillvattensystem. Fastigheterna får sin vattenförsörjning via egna brunnar i jord eller berg. Jordbrunnar har, enligt samtal med boende i området, varierande vattenkvalitet och många hushåll renar sitt vatten i filteranläggningar. Ett av syftena med den nya detaljplanen är ett möjliggöra för utbyggnad av vatten- och avloppssystemet.

El

Befintliga tele- och elledningar löper huvudsakligen som luftledningar längs gatorna. På delavsnitt förekommer markförlagda elledningar i gatan med anslutning till befintliga transformatorstationer. Efter ombyggnad av gatan planeras luftledningarna grävas ner.

Dagvattenhantering

Dagvattnet från området fördelar idag till två recipienter: Karbosjön respektive Rörsundsviken i Saltsjön. Förutom vägdikena med vägtrummor finns idag inga utbyggda dagvattenledningar. Tillsammans med vägdaggvatten avleds dagvatten och nederbörd från kringliggande fastigheter direkt till omgivande gröntmark eller via vägdiken.

3. Planförslaget

Nya byggnader

Allmänt

Syftet med planen är delvis att möjliggöra en omvandling från fritidsboende till permanentboende samt att bebyggelse och vägar anpassas till förutsättningarna på platsen. Värdefulla träd och berghällar ska om möjligt skyddas och bevaras. En ny lekplats anläggs. Utöver de redan befintliga tomterna i området möjliggör detaljplanen för 5 radhus samt en ny förskola. Syftet med radhusen är att möjliggöra för större bostadsvariation i området.

Styckningsrätter friliggande bebyggelse

Planen medger förtätning genom att minsta tillåtna tomtstorlek ändras från **2000 kvm till 1200 kvm** för befintliga bostadsfastigheter, med undantag för ett antal fastigheter där minsta tomtstorlek begränsats till 1000 kvm respektive 1500 kvm. Detta skulle (om alla förr eller senare väljer att utnyttja denna möjlighet) innebära att antalet enskilda villatomter skulle öka från de knappt 90 idag till ca 160-180 fastigheter i framtiden. Ett fåtal tomter har bedömts olämpliga att stycka då de antingen är för små eller att de ligger väldigt lågt med hänsyn till dagvattenförutsättningarna i området eller att tomen är kraftigt kuperad.

En illustrationskarta bifogas planhandlingarna som visar avstyckningsmöjligheter som vägledning för respektive fastighetsägare. Föreslagna fastighetsgränser är inte fastställda, utan det är upp till respektive fastighetsägare att själv bestämma var den nya gränsen ska gå i samband med förrättningsansökan.

Byggrätter och utformning friliggande bebyggelse

Byggrätten för en huvudbyggnad i en våning får vara max uppta 175 kvm av tomen (byggnadsyta) och byggrätten för en huvudbyggnad på två våningar får max uppta 150 kvm av tomen (byggnadsyta). Den sammanlagda byggrätten för komplementsbyggnader (uthus, garage etc.) får högst uppta 50 kvm.

Nockhöjd för byggnad som uppförs i en våning får högst vara 6,5 meter. Nockhöjd för byggnad som uppförs i två våningar får högst vara 8 meter. Nockhöjd för garage och utomhusbyggnader får högst vara 4 meter.

Generellt gäller i förslaget att inom alla tomter avsedda för enfamiljshus ska huvudbyggnaden placeras minst 4,5 meter från tomtgräns och 6 meter från gatan.

Radhus

Utöver föreslagna styckningsmöjligheter föreslås en länga om 5 stycken radhus inom planområdet. Dessa är lokaliserade utmed Åbroddsvägen, inom mark som idag är kommunal.

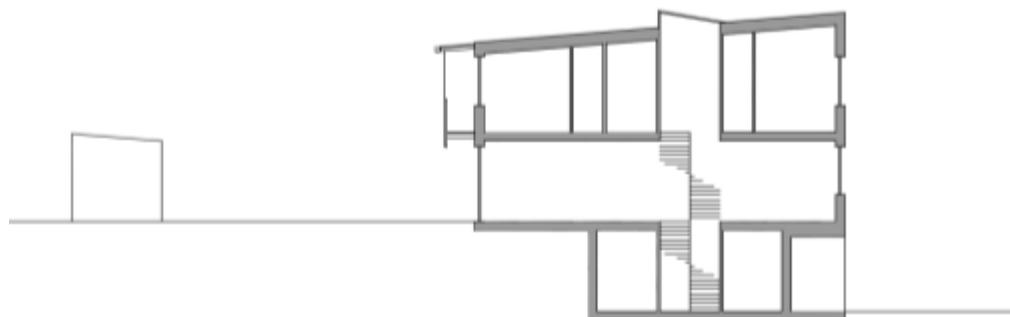
Radhusen är tänkta att uppföras i souterräng, med tre våningar ut mot Åbroddsvägen och två våningar mot naturmarken för att ta upp de höjdskillnader som råder på platsen. Total boyta per radhus uppgår i förslaget till ca 145 kvm.

Parkering för de enskilda byggnaderna sker framför byggnaden inom respektive fastighet. I bakkant avgränsas fastigheterna av ett förråd per radhus.

Närmast radhusen finns en elnätstation samt i norr fastigheten 14:9 och söder om fastigheten 14:65. Mellan föreslaget radhus och befintlig elnätstation har ett område om ca 8 meters sparats för att säkerställa allmänhetens tillgång till naturmarken bakom radhusen.

*Situationsplan som visar föreslagna radhus inom kommunal naturmark
(Berg/C.F. Möller Arkitekter).*

*Sektionen visar hur radhusen tar upp befintliga höjdskillnader med ett souterrängplan
(Berg/C.F. Möller Arkitekter).*

Möjlig fasadutformning för radhusen (Berg/C.F. Möller Arkitekter).

Volymsstudie över föreslagna radhus utmed Åbroddsvägen (Berg/C.F. Möller Arkitekter).

Skola och förskola

En ny förskola avsedd för 4 avdelningar föreslås söder om korsningen Bågvägen/Åbroddsvägen. Genom att Bågvägens flyttas norrut längs med befintliga tomter, frigörs ett tillräckligt stor område för skolans behov.

Skolan har goda förutsättningar för att utformas som ett lågenergihus, vilket bör utnyttjas. Men det sluttande taket i söderläge finns även möjlighet att installera solfångare.

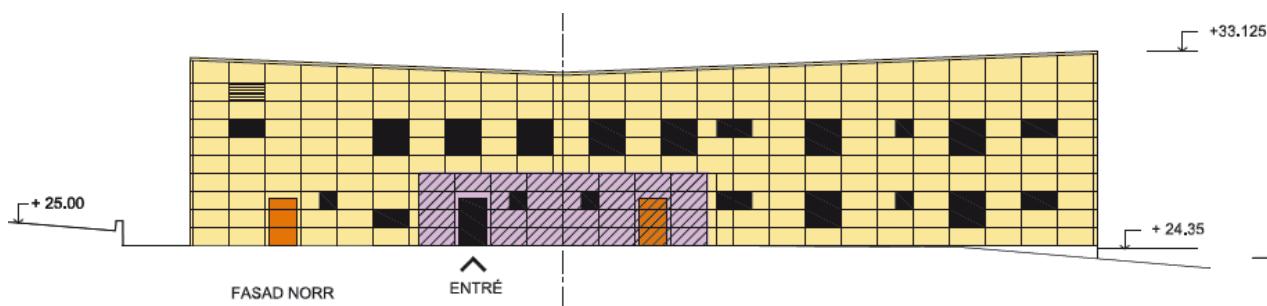

Situationsplanen visar föreslagen byggnads läge samt ny sträckning av Bågvägen (Cedervalls Arkitekter).

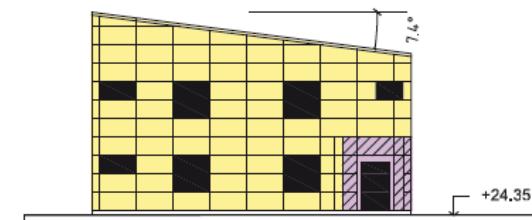
Byggnaden är tänkt att uppföras i två våningar om totalt ca 850 kvm. På fastighetens västra sida, där marken ligger som lägst, föreslås underjordiska dagvattenkasseter för att underlättा för dagvattenhanteringen. Ovanpå denna yta är det lämpligt att placera förskolegård och lekytor.

Parkering löses på östra sidan om förskolan inom en mindre ytparkering, med plats för ca 9 parkeringsplatser. Ytterligare ca två platser föreslås placerad längs med Bågvägen för kortare stopp vid hämtning och lämning. En gångväg leder från Vikningshillsvägen fram till förskolans entré.

Lastzon för avlämning av varor och för hämtning av sopor har möjliggjorts framför byggnaden utmed Bågvägen.

Möjlig fasadutformning sett från Bågvägen.

Fasad från väster mot förskolegården. Taket lutar åt söder så att byggnaden är något högre mot gatan.

Den befintliga privata förskolan utmed Bågvägen förslås vara kvar. Förskolans parkeringsbehov föreslås placeras inom den egna fastigheten.

Planen möjliggör för en framtida utbyggnad av förskolan som totalt får uppgå till 275 kvm. De två större ekar som står på tomten är försedda med skyddsbestämmelser, vilket gör att en eventuell utbyggnad bäst lämpar sig på norra sidan av befintlig byggnad.

Natur (allmän plats)

Befintlig naturmark kommer till största delen att bli allmän plats enligt detaljplanen och skötas av kommunen. En liten del förs över till kvartersmark för förskola och en mindre del avstyckas som radhustomter. De gamla skogsdikena inom gransumpskogen behöver rensas och underhållas för att säkerställa att skogsmarken inte blir för blöt.

Ekbackarna behöver kontinuerligt underhåll för att säkerställa att kronorna får goda ljusförhållanden. Ängsmarken utmed Rudsjöökronen bör hävdas för att undvika att den växer igen.

Marklov för trädfällning

Stora ekar och tallar inom kvartersmarken har mätts in och skyddas i detaljplanen genom planbestämmelsen n_1 . Träden har ett värde för landskapsbildens, för biologisk mångfald och för att skapa ett ekologiskt hållbart område. Syftet är att bevara och utveckla de värden som finns.

För de skyddade träden kommer marklov att krävas för eventuell trädfällning. Bestämmelsen avser tallar och ekar med en stamdiameter överstigande 0,3 m i diameter, mätt 1,3 meter upp på stammen. Det kan finnas särskilda skäl att fälla enskilda träd, som att t.ex. om trädet klassas som riskträd. Ett riskträd är ett dött, skadat eller sjukt träd som utgör en säkerhetsrisk och som får fällas efter beviljat marklov. Vid ansökan om marklov för att fälla ett träd inom n_1 -markerat område bedöms trädets värde och eventuella skaderisker. En avvägning mellan enskilt och allmänt intresse görs. Generellt bedöms träden efter kondition, storlek och relation till normal livslängd för aktuellt trädslag. Riktlinjer finns framtagna av Nacka kommun som stöd för bedömning av ansökan om marklov för trädfällning.

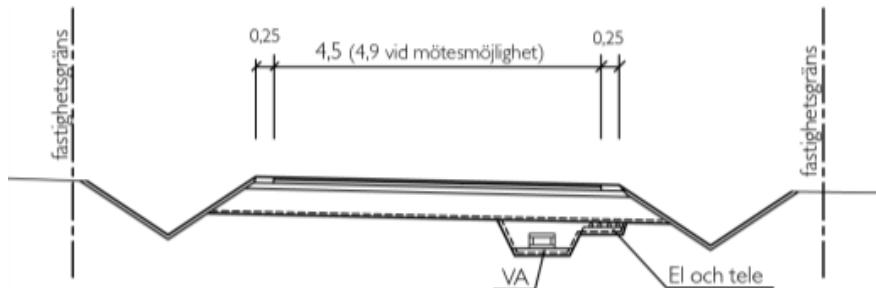
Lek och rekreation

En lekplats kommer att byggas intill gång- och cykelvägen mellan Rudsjöökronen och Vikingshillsvägen. Området är tänkt att fungera som lekområde och samlingsplats för boende i intilliggande fastigheter och förskolor.

Gator och trafik

Det befintliga gatunäts sträckning inom området föreslås behållas och har klassificerats som lokalgata. Vägkropparna har en uppbyggnad som säkerställer att kommunens vatten- och avloppsledningar inte skadas.

Den nya gatubredden är satt till 4,5 meter med mötesmöjligheter längs Åbroddsvägen och Bågvägen vilket innebär en breddning från dagens bredd som är ca 3-4 meter bred. Från Vikingshillsvägen in till de båda skolorna utmed Bågvägen anläggs en 1,5 meter bred gångväg vid sidan om körbanan. Då vägområdet redan idag är relativt väl tilltaget innebär den nya gatuutformningen inte några intrång i befintliga bostadsfastigheter.

Principsektion som visar gatans nya utformning. Inom vissa sträckor är dikesområden fyllda till skillnad från sektionen.

Ny gång- och cykelväg

En ny gång- och cykelväg som är 2,5 meter bred anläggs mellan Vikingshillsvägen och Rudsjöökronen i samma sträckning som det idag finns en stig. Vägen blir belyst och asfalterad och kommer att snöröjas.

Parkering/vändplaner

Parkering anordnas som regel inom egen fastighet.

Den befintliga vändplanen i slutet av Åbroddsvägen breddas till 18 meter i diameter, för att säkerställa vändning utan backrörelser av exempelvis sopbilar. Vid vändplanen anläggs 3 allmänna parkeringsplatser i anslutning till gångvägen ner mot naturreservatet.

Vid Rudsjöökronen anläggs en så kallad t-vändplan för tillgängligheten för sopbilar till de fåtal fastigheter som har infarter från denna sträcka. T-vändplan tar mindre plats än en vanlig vändplan och har valts med hänsyn till de naturvärden och större träd (ekar) i anslutning till gatan.

Kollektivtrafik

De relativt goda kollektivtrafikförbindelserna utmed Vikingshillsvägen påverkas inte detaljplaneförslaget. Den nya gång- och cykelvägen, samt de nya trottoarerna fram till skolorna ökar tillgängligheten till hållplatserna.

Buller

Bebyggelsen bedöms inte påverkas av befintligt trafikbuller.

Tillgänglighet

Enligt Plan- och bygglagen ska en bostad vara lämplig för sitt ändamål och tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Om bostaden har flera våningsplan ska entréplanet vara tillgängligt och innehålla alla bostadsfunktioner.

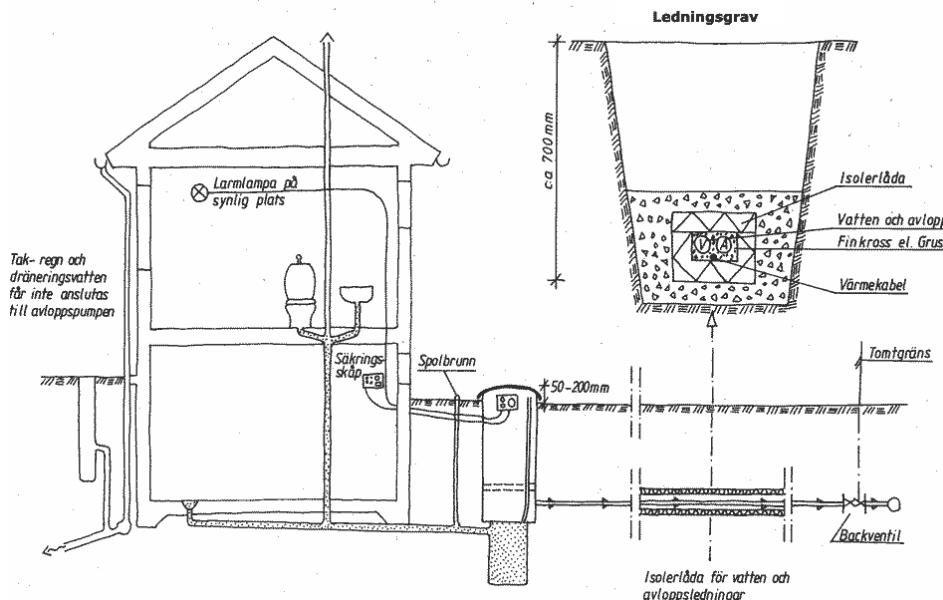
Om ett befintligt bostadshus byggs till ska den tillbyggda delen vara tillgänglig och användbar i princip enligt samma regler som för nybyggnad. Det gäller även vid ombyggnad men då kan hänsyn behöva tas till ändringens omfattning och byggnadens förutsättningar.

Det ska vara möjligt att angöra med bil inom högst 25 meter från bostadens entré. Vid behov ska rullstolstillgänglig parkering inom samma avstånd vara möjlig att anlägga.

Teknisk försörjning

Kommunala vatten- och spillvattenledningar ska byggas ut och samtliga fastigheter ska anslutas till det kommunala VA-nätet. Med hänsyn till områdets topografi och för att undvika djupa schakter kommer planområdet att försörjas med ett så kallat LTA-system (LTA=lättryckavlopp). Det innebär att spillvattnet pumpas fram i ledningar som vanligen är grunt förlagda och placerade i isolerande låda med värmekabel.

Från huvudledningarna för vatten- och spillvatten i gatan läggs avsättningsar för serviser fram till gränsen till de enskilda fastigheterna. Servisventiler sätts vanligtvis 0,3 meter utanför tomtgräns och koordineras med infarter där det är möjligt. Inom varje fastighet anläggs en mindre pumpstation, en så kallad LTA-enhet, för pumpning av spillvatten till det kommunala VA-nätet. På tomtmark ansvarar fastighetsägaren för att anlägga rör, LTA-enhet och andra anordningar som tillhör vatten- och spillvattenanläggningen.

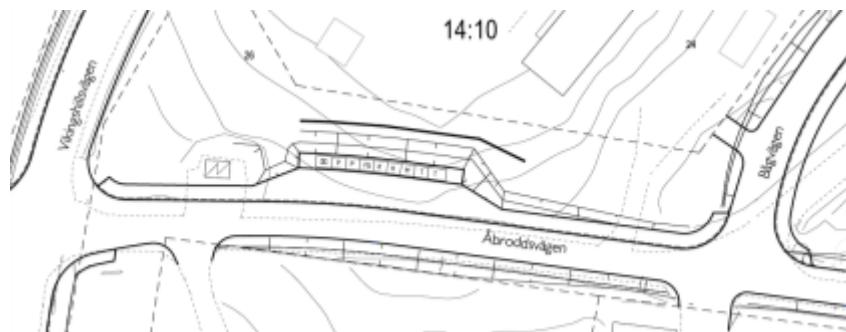
Skiss som visar principen över hur VA-ledningar och pumpenhet anordnas inne på fastighetsmark.

Kostnaden (anläggningsavgiften) för kommunalt vatten och spillvatten tas ut enligt gällande VA-taxa vid tidpunkten för anslutning. Debitering sker när det finns ett utbyggt ledningsnät och meddelande om förbindelsepunkt har gått ut till fastighetsägaren.

Fastighetsägaren får ansluta till VA-nätet när anläggningsavgiften är betald och kommunen har godkänt den enskilde fastighetsägarens VA-anläggning.

Återvinningsstation

En återvinningsstation för förpackningar planeras längs med Åbroddsvägen i anslutning till den befintliga elnätstationen vid Vikningshillsvägen/Åbroddsvägen.

Planillustrationen visar föreslagen återvinningsstation samt gatuutförning vid infarten till Åbroddsvägen från Vikningshillsvägen

Elnätstationer

Det finns idag tre elnätstationer inom planområdet vilka avses vara kvar i befintliga lägen.

Övrig teknisk försörjning

Befintliga luftledningar för el och tele avses läggas ned i rör under gatan.

Rör läggs ned för att förbereda för bredband.

Trygghet och säkerhet

Gångvägar planeras utmed Bårvägen och Åbroddsvägen längs med de sträckor som leder till förskolorna i området.

Hållbarhet

De åtgärder/indikatorer som är aktuella för projektet är följande:

- *Dagvatten som renas och infiltreras*

Ett av syftena med detaljplanen är att bygga ut kommunalt vatten- och avlopp till fastigheterna i området, vilket i sig är ett sätt att minska förureningar till sjöar och vattendrag.

Marken i området består på många ställen av grunda jordlager och högt liggande berg och i dalgångarna av lera. Detta medför att en stor del av nederbörden rinner till lågt liggande områden, eller stannar i stängda områden. I och med den problematiken som finns i området redan idag samt det som uppstår på grund av föreslagen förtätning, krävs åtgärder inom området för att minska dagvattenflödena och medföljande förureningar.

I och med detaljplanens genomförande föreslås ett flertal olika åtgärder för minska flöden och därmed även förureningar till recipienten. Några exempel på åtgärder i detaljplanen är krav ställs på att varje fastighetsägare ska införa en stenkista för fördröjning av dagvatten i samband med nybyggnation. På föreslagen förskoletomten ställs krav på ett större fördröjningsmagasin. Läs med om detta under dagvatten på sidan 22.

- *Energieffektivt och sunt byggande*

Byggnaderna står för en stor del av ett områdes miljöpåverkan, det är därför viktigt att ställa höga krav på energianvändning, materialval och inomhusmiljö. Det är eftersträvansvärt att få så många som möjligt i området att vilja välja byggnadsmetoder som strävar efter lågt energianvändande och metoder för att minska byggprocessens miljöpåverkan. För enskilda villabostäder finns idag stora möjligheter till användning av solpaneler, solceller eller andra metoder som genererar förnyelsebar energi.

Den förskola som planeras är tänkt att uppföras i kommunal regi. Även här finns goda möjligheter att visa på miljöanpassat och energieffektivt byggande. Taket sluttar lätt mot söder, vilket ger goda möjligheter för att installera solceller eller solpaneler.

- *En hållbar avfallshantering*

Vid nybyggnation är det viktigt att planera för en väl fungerande och trafiksäker avfallshantering. Plats för sopkärl, avsedda för hushållssopor och matavfall ska finnas inom eller i anslutning till respektive fastighet. I och med ombyggnaden av vägarna i området

dimensioneras bredder och vändplaner så att tömning av avfallsbehållare kan ske på ett trafiksäkert sätt.

En ny återvinningsstation planeras i anslutning till Bågvägen, nära infarten från Vikingshillsvägen. Mer om denna finns att läsa på sidan 18.

- *Nära till skola, idrott, kultur och fritid*

För att vardagslivet ska fungera är det viktigt att skola, idrott, kultur och fritidsverksamheter finns inom rimligt avstånd från bostaden. Utformningen av gång- och cykelvägar till skola, idrott, kultur och fritidsverksamheter ska vara trygg och säker för att möjliggöra att alla grupper kan ta del av verksamheterna.

Idag är tillgången till förskolor i närområdet begränsade. En ny förskola på 4 avdelningar planera inom planområdet. En förskola i närområdet bidrar tillkortare resvägar för boende i området. Till och från förskolan planeras för gångbanor för att underlägga för de som tar sig gående för att hämta och lämna.

En ny cykelväg och en ny lekplats planeras i området mellan Vikingshillsvägen och Rudsjökroken. Lekplatsen är avsedd inte bara för boende inom planområdet då det idag råder brist på anlagda lekplatser i närområdet.

4. Konsekvenser av planen

Behovsbedömning

En behovsbedömning av detaljplanen har utförts för att avgöra om genomförandet av planen kan anses utgöra en betydande miljöpåverkan. Kommunen gör bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas för planen.

Rekreation

Det är positivt att det byggs en lekplats inom området eftersom det råder stor brist på denna typ av ytor i Norra Boo. Lekområdet kommer att bli en viktig mötesplats för både vuxna och barn. Den östra delen av detaljplanen kommer dock även i fortsättningen att få relativt långt till lekplatsen. Det finns goda förutsättningar för rekreation i övrigt eftersom området ligger aldeles intill Velamsunds naturreservat.

Trygghet och säkerhet

Gatorna blir belysta, inklusive den förbättrade gång- och cykelförbindelsen mellan Rudsjökroken och Vikingshillsvägen. Det gör att området är tillgängligt även under dygnets mörka timmar, men eftersom gång- och cykelvägen går genom ett skogsområde så kan det dock upplevas som otryggt för vissa grupper när det är mörkt. Samtliga nu gällande miljökvalitetsnormer för luft bedöms att klaras inom planområdet.

Buller

Inom ca 35 meters avstånd från Vikingshillsvägen bedöms ljudnivån uppgå till 55dB(A) om hastigheten är 50 km/h. Inom planområdet finns det tre befintliga tomter som ligger inom detta avstånd. Dessa fastigheter ligger närmast infarterna till Bågvägen. Kommunen anser att det är godtagbart att tillämpa avstegsfall A vid nybyggnation inom denna zon.

Planbestämmelse, m_1 anger på plankartan vilken ljudnivå som ska tillämpas på nytilkomna bostäder. För befintliga bostäder gäller inte detta krav då de redan är uppförda och svåra att åtgärda i efterhand.

Planområdet utsätts även för buller från närliggande skjutbanor. Kommunen bedömer att 65 dBA är en rimlig nivå att acceptera i bostadsområdet. Detta då länsstyrelsen i beslut tidigare har accepterat denna nivå för en av skjutbanorna. Buller från skjutbanan är inte en planfråga, då de ligger utanför planområdet, utan tillsyn av buller från skjutbanan hanteras av tillsynsmyndigheten, det vill säga miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Någon skjutning nattetid är inte acceptabelt på skjutbanorna.

Ekonomiska konsekvenser

Utbyggnad av både gator, VA samt gångvägar och lekplats har i tidigare projekt inneburit att kommunen gått med underskott främst på grund av att utbyggnaden av VA inte finansierats i sin helhet av anläggningsavgifterna enligt VA-taxan. Förändringen av VA-taxan till 2014 innehåller dock att utbyggnaden av VA-systemet planeras att gå jämt ut med anläggningsavgifterna. Projektet i sin helhet kan gå med en lite vinst tack vare att fem byggrätter för radhus planeras på mark som ägs av kommunen. Byggrätterna för radhusen åsätts andelstal 2,0 per radhus, vilket ger en ökning av det totala antalet andelstal i gatukostnadsutredningen med 10 andelstal som i sin tur sänker kostnaden för övriga fastighetsägare något. I och med att allmänna anläggningar planeras på kommunalt ägd mark förutom på en bostadsfastighet uppkommer minimeras inlösenkostnaderna vilket i sin tur medför att kommunens kostnader för den relativt sett osäkra posten inte kan skena iväg.

De förändringar som detaljplanen medger ger en samhällsekonomisk vinst i och med att förskola med bra placering ur tillgänglighetsperspektiv planeras, att en större lekplats som avser betjäna ett större område än detaljplaneområdet planeras och att området binds ihop med Vikingshillsvägen på ett säkert sätt för de gående samt att gångvägen blir belyst.

Förutom ovanstående samhällsekonomiska vinster med detaljplanen får området också ett säkert trafiksystem och kommunalt vatten och avlopp vilket bidrar till en kraftigt förbättrad miljö i närområdet.

För de boende i området kommer förändringarna med största sannolikhet generellt att bidra till en värdeökning av fastigheterna men också till en ökad trivsel och ökad tillgänglighet till närliggande områden. I och med att byggrätterna ökar i storlek och att de flesta fastigheterna kommer att kunna styckas av ökar markvärdet ordentligt för fastighetsägarna.

Kulturmiljö och landskapsbild

De kända fornlämningarna i området kommer inte att påverkas av förslaget. Landskapsbilden kommer att förändras eftersom tomterna kommer att delas. Bebyggelsen blir mer synlig från vägarna och de kuperade tomterna kommer sannolikt delvis att fyllas ut och jämnas till varvid höga slانter och stödmurar riskerar att skapas mellan tomter och mot vägarna. En bestämmelse anger dock att bebyggelse inte får placeras närmare än 6 meter från gatan.

Den mest värdefulla vegetationen kommer att skyddas med planbestämmelser, men i övrigt kommer många träd sannolikt att tas bort för att ge plats åt hus och infarter.

Natur

Ökade dagvattenflöden leder till att det finns risk för att värdefull naturmark påverkas. Åtgärder krävs utmed skogsdiket. En plan för dessa arbeten ska tas fram inför antagande av detaljplanen.

De största ekarna och tallarna utmed Åbroddsvägen och inom kvartersmarken är inmätta och skyddas genom planbestämmelser. Naturmarken håller på att växa igen. För att bevara natur- och kulturvärdena krävs gallring och röjning i skogsmarken samt hävd av ängsmarken.

Miljökvalitetsnormer för luft

Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund har utfört prognoser över luftkvaliteten för Nacka. Av prognoserna framgår att samtliga MKN för luft kommer att klaras inom planområdet.

Dagvatten och miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten

Dagvatten från planområdet avrinner mot vattenförekomsten Askrikefjärden. Den kemiska statusen för Askrikefjärden är att den uppnår god kemisk ytvattenstatus och den ekologiska statusen är måttlig. Orsaken till att statusen inte är god beror på övergödning.

Miljökvalitetsnormen (MKN) för Askrikefjärden är god kemisk status 2015. MKN för ekologisk status är god ekologisk status och har tidsfrist till 2021.

Markavvattning

Kommunen har sökt och fått tillstånd (2012-03-21) för markavvattning för att sänka vattennivån i Karbosjön. Syftet med miljödomen är att minska risken för översvämnningar runt sjön och längs Vikingshillsvägen samt möjliggöra en fortsatt utbyggnad i området. Det är därför angeläget att avrinningen från planområdet inte påtagligt förändras så att förutsättningarna och målsättningen med markavvattningsföretaget påverkas.

Dagvattenutredning

Planförslaget medger avstyckningar av de flesta fastigheterna inom planområdet. Detta innebär att fler ytor kommer att hårdgöras, vilket ökar avrinningen från området.

För att reducera ökningen av dagvattenflöden från tomtmark föreslås att krav ställs på införande av stenkistor (fördröjningsmagasin) vid uppförande av nya hus inom området. I syfte att bromsa avrinningshastigheten från vägarna föreslås att vägdikena på vissa sträckor rensas och fylls med bergkross samt att vägkroppen delvis utnyttjas som dagvattenmagasin. Vid Korsningen Åbroddsvägen/Bågvägen, inom den tomt som föreslås för förskoleändamål, föreslås ett större fördröjningsmagasin för att utjämna avrinningen mot Vikingshillsvägen.

Trots att olika åtgärder vidtas för att fördöja avrinningen från området när planen genomförs så kommer avrinningen till Vikingshillsvägen och Fösaområdet att öka något. Ökningen bedöms i utredningen som acceptabel och bedöms inte påverka markavvattningsföretaget. Avrinningen österut mot Rörsundsviken föreslås utjämnas i Rudsjön.

Med de föreslagna åtgärderna bedöms det, enligt dagvattenutredningen, att ökningarna av flödena är acceptabla för nedströms liggande områden. Förureningsbelastningen på Karbosjön och Askrikefjärden kommer att minska när fastigheternas enskilda avloppsanläggningar ersätts med kommunal anslutning. Det har dock inte gjorts några exakta beräkningar hur mycket vattenområdena avlastas. Möjligheterna att uppnå god ekologisk status för Askrikefjärden bedöms öka i och med att detaljplanen genomförs.

Konsekvenser för fastighetsägare

I och med att vägen planeras inom det befintliga vägområdet förutom på en bostadsfastighet är behovet av markinlösen minimerat. Fyra fastigheter kommer dock att få U-område i detaljplanen (dvs. område som reserveras för underjordiska ledning och ej får byggas över). Inom U-området kommer dagvattenledning att läggas men innan utbyggnaden kan ske måste först ledningsrätt bildas genom lantmäteriförrättning till förmån för kommunen. I lantmäteriförrättningen kommer den berörda fastighetsägaren att få ersättning för upplåtelsen av ledningsrätten. De fastigheter som berörs av U-områden redovisas under rubrik 6.

5. Så genomförs planen

Denna detaljplan ger rättigheter att använda marken för olika ändamål men är även en förberedelse för hur genomförandet ska organiseras. Under detta avsnitt beskrivs vilka tillstånd som behövs, vem som ansvarar för utbyggnad och skötsel samt vilka förändringar planen innebär fastighetsrättsligt, tekniskt och ekonomiskt.

Förslag till tidplan

Tidplanen nedan utgör ett förslag till tidplan för hur planen ska tas fram och genomföras.

Plansamråd	3:e kvartalet 2014
Granskning	1:a kvartalet 2015
Kommunfullmäktiges antagande	3:e kvartalet 2015
Laga kraft	3 veckor efter detaljplanens antagande, såvida planen inte överklagas vilket kan förlänga processen med ca 1-3 år.
Marklösen, ledningsrätt	4:e kvartalet 2015 – 3:e kvartalet 2016
Upphandling utbyggnad	3:e kvartalet 2016
Utbyggnad vägar, VA start	4:e kvartalet 2016

Enskilt byggande, det vill säga ansökan om bygglov, kan ske när detaljplanen vunnit laga kraft. Fastigheterna kan anslutas till det kommunala VA-nätet efter det VA-utbyggnaden är klar och förbindelsepunkt är upprättad och slutbesiktigad. Gatukostnader och VA-anslutningsavgift debiteras efter att anläggningarna är utbyggda och slutbesiktade.

Genomförandetid, garanterad tid då planen gäller

De rättigheter i form av angiven markanvändning, byggrätter med mera som detaljplanen ger upphov till är gällande tills detaljplanen upphävs eller ändras. Under en viss tid, den så kallade genomförandetiden, ska dock fastighetsägare och berörda kunna utgå från att deras rättighet enligt planen inte ändras. Genomförandetiden för denna detaljplan är 10 år från den tidpunkt då detaljplanen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Nacka kommun ska genom tekniska nämnden vara huvudman för allmänna platser, det vill säga för all utbyggnad och skötsel av gatu- och park/naturmark inom planområdet.

Nacka kommun genom tekniska nämnden ska vara huvudman för utbyggnad och skötsel av det allmänna VA-nätet och Boo Energi för utbyggnad och skötsel av för det allmänna elnätet. Telia Sonera svarar för utbyggnad, drift och underhåll av teleledningar samt förberedelse för bredband.

För utbyggnad av den föreslagna förskolan ansvarar kommunen.

Mark-, och exploateringsavtal och övriga genomförandefrågor handläggs av mark- och exploateringenheten i Nacka kommun. Fastighetsbildningsfrågor, inrättande av gemensamhetsanläggningar och andra fastighetsrättsliga frågor samt beställning av nybyggnadskarta handläggs av lantmäterimyndigheten i Nacka kommun. Ansökan om marklov, bygglov och bygganmälan handläggs av bygglovenheten i Nacka kommun.

Fastighetsrättsliga åtgärder

Fastigheten Velamsund 14:1 ägs av Nacka kommun och består av gatu- och naturmark. Fastigheten är till stor del upplåten till en gemensamhetsanläggning. Denna föreslås

omprövas och upphävas i samband med en lantmäteriförrättning, då kommunen övertar ansvaret för väg- och naturmark i området.

Av plankartan framgår minsta tillåtna tomtstorlek inom ett visst område. Området avgränsas av egenskapsgränser. Bestämmelsen om minsta tomtstorlek är den bestämmelse i detaljplanen som reglerar möjlighet till avstyckning.

Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägarna själva. Åtgärder som enbart berör en enskild fastighet, till exempel avstyckning, kan endast sökas av den fastighetsägaren. Åtgärder som berör två eller fler fastigheter kan sökas någon av fastighetsägarna.

Den nya gatubredden är möjlig att inrymmas inom den kommunalt ägda fastigheten Velamsund 14:1 utan intrång på enskilda fastigheter, men undantag från fastigheten Velamsund 14:1. Här krävs en mindre inlösen om ca 16 kvm för att säkerställa erforderlig bredd på gatuområdet i anslutning till fastigheten.

Inom kvartersmarken kan det komma att finnas behov av anläggningar som ska vara gemensamma för flera fastigheter. Dessa gemensamhetsanläggningar utgörs av ytor för främst kommunikation då samordning måste ske för utfart från nybildade fastigheter. Detaljplanen reglerar inte den exakta lokaliseringen av framtida gemensamhetsanläggningar eftersom detta skulle kunna medföra onödig reglering av markanvändningen. Det är upp till varje fastighetsägare att avgöra om det finns behov av att bilda gemensamhetsanläggning och var den ska vara belägen. Berörd fastighetsägare ska söka lantmäteriförrättning för bildande av gemensamhetsanläggning enligt Anläggningslagen. Förvaltning av gemensamhetsanläggningarna kan ske av en samfällighetsförening.

Inom kvartersmarken kommer det behövas ledningsrätt för dagvattenledningar. De områden som berörs är markerade som U-områden i detaljplanen. Dagvattenledningarna behöver anläggas för att regnvatten från vägkroppen ska kunna avledas.

De föreslagna områdena för förskola, radhus, lekpark, gång- och cykelväg och gata ligger inom fastigheten Velamsund 14:1 samt på en liten del av Velamsund 14:2.

Upphävande av förordnande enligt § 113 byggnadslagen

För all allmän plats (vägar och naturmark) inom planområdet gäller ett förordnande enligt § 113 i byggnadslagen (1950-11-08, 01-IM8-50/9700). När gällande byggnadsplan, bpl 105 upprättades lades området närmast fritidshustomterna ut som så kallad allmän platsmark som skulle tillgodose gemensamma behov. I de fall en ny detaljplan upprättas där mark med gällande 113 § BL-förordnande avses tas i anspråk för kvartermark eller annan användning som inte är allmän plats måste beslut fattas om upphävande av förordnandet. Länsstyrelsen som är den myndighet som utlagt förordnandet är också den myndighet som, efter hemställan från kommunen, kan om så är lämpligt upphäva hela eller delar av förordnandet.

Skäl till upphävande av § 113-forordnandet:

Befintlig byggnadsplan föreslås ersättas med en ny detaljplan i sin helhet. Det nya planförslaget anger samma markanvändning som nu gällande detaljplan, dock med skillnaden att ett mindre område inom befintlig allmän plats föreslås planläggas för 5 radhusområden, att Bågvägen i anslutning till Åbroddsvägen flyttas någon för att göra plats för en förskoletomt, samt att ett område planläggs och iordningställs som parkmark och lekplats. Området som innefattas av paragrafen planläggs dock till största delen som Naturmark och Gata (allmän plats), likt dagens användning (ytan som avses för radhus och förskola motsvarar ca 2 % av den tidigare totala ytan för allmän plats). I övrigt säkerställs allmänhetens tillgång till naturmarken runt tomterna på samma sätt som idag.

Förskolan är nödvändig för att tillgodose det befintliga behovet av platser i närområdet, samt för den förmodade befolkningsökningen inom området. Radhusen är ett tillskott av en ny typ av bebyggelse i området, vilket helt saknas idag, och är ett yteffektivt sätt att tillskapa bostäder för en annan målgrupp. Därutöver är de tillkommande tomterna ett sätt att minska gatukostnaderna för de enskilda fastighetsägarna, genom att även tillkomna tomter fördelas kostnadsandelar enligt gatukostnadsutredningen. Området som försätts till radhusområdena är en relativt brant slänt och avser en mycket liten del av den bevarade naturmarken inom planområdet. Planförslaget medför även att delar av den befintliga naturmarken iordningsställs som park med lekplats, något som är en allmän angelägenhet som det idag råder brist på i planområdet. Trots radhusens intrång i naturmarken bedöms genomförandet av planförslaget medför att det fortsättningsvis kommer det att finnas mycket goda möjligheter till rekreation och naturliv. Detta både i den bevarade naturmarken och närheten till det angränsande naturreservatet samt att vissa av ytorna får ett ökat värde genom upprustningen av parken och lekplatsen.

Tekniska åtgärder

Vägar och trafik

För utbyggnad av bostadsbebyggelsen krävs att vägarnas standard förbättras. Vägnätet skall uppfylla de krav som ställs i ett permanentbebott område gällande bärighet, framkomlighet och trafiksäkerhet.

För att uppnå standarden förutsätts en ombyggnad av vägarna, genom anläggning av ny överbyggnad med slitlager. Svåra lutningar åtgärdas genom profiljusteringar.

Framkomligheten förbättras genom viss vägbreddning och anläggning och vändplaner.

Vägarna förses med belysning. Vägdaggvatten avleds med diken och dräneringsledningar där vägområdet ej tillåter normala vägdiken.

Åbroddsvägen och Bågvägen utförs med en belagd körbana på 4,5 meter bredd samt gång- och cykelbana på 2,5 meter på en sida från Åbroddsvägens början vid Vikingshillsvägen fram till den planerade förskolan på bågvägen. Vägarna dimensioneras för 30 km/h.

Parkering

Parkering ska ske inom kvartersmark, på enskilda tomter eller inom områden avsedda för gemensamhetsanläggning för parkeringsändamål eller enskild parkeringsplats.

Tre allmänna parkeringsplatser för besökande till naturreservatet öster om planområdet anläggs vid slutet av Åbroddsvägen.

Trafikanläggningar

Kommunen bygger ut belyst gång- och cykelväg från Vikingshillsvägen till Rudsjöcronen. Från korsningen Vikingshillsvägen/Åbroddsvägen byggs en gångväg fram till den planerade förskolan på Bågvägen. Vändplatsen i slutet av Åbroddsvägen dimensioneras för större fordon typ sopbilar samt dessutom anläggs 3 parkeringsplatser för besökare av naturreservatet. Gångstigen från Bågvägen till Velamsund förbättras inom planområdet.

Parker

Lekpark anläggs i anslutning till Rudsjöcronen.

Vatten och avlopp

Kommunen bygger ut VA fram till fastighetsgräns. Från fastighetsgräns ansvarar fastighetsägaren själv för utbyggnad och inkoppling på egen fastighet. Ledningarna i det kommunala avloppsnätet byggs ut med ett LTA (lätttrycksavlopp) med grunt förlagda ledningar i isolerlåda med värmekabel.

Kommunen levererar efter beställning från fastighetsägaren en enhet med pump för pumpning av avloppsvatten. Fastighetsägaren installerar själv pumpenheten på sin fastighet. Kommunen svarar för service av pumpenheten under förutsättning att placeringen godkänts av kommunen. Gäller ej fastigheter med självfall.

Dagvattenhantering

Dagvattnet inom kvartersmark ska omhändertas lokalt inom respektive fastighet. Omhändertagandet omfattar infiltration via mark och i enlighet med planbestämmelserna genom stenkistor för födröjning. Dagvattnet från vägområdet infiltreras i diken men leds också genom u-områden i detaljplanen till närliggande områden.

Uppvärmning/el

El- och teleledningar inklusive tomrör för bredband kan förläggas i mark, vilket normalt sker i samband med att VA-ledningar läggs i gatorna. Ny bebyggelse ansluts till Boo Energis eldistributionsnät i enlighet med den koncession Boo Energi har för elförsörjningen i Nacka kommun.

Avfallshantering

Avfallskärl ska stå inom kvartersmark på enskilda tomter. Vid infarten på Åbroddsvägen planeras för en återvinningsstation.

Ekonomiska frågor

Kostnaden för ombyggnad av vägnätet har beräknats till ca 23 miljoner kronor. I den beräknade kostnaden ingår slutförande av projektering, anläggning av väg, gång- och

cykelväg och lekplats samt avledning av vägdagvatten och gatubelysning samt ersättning för upplåtelse av ledningsrätt i U-områdena i detaljplanen samt administration med mera.

Driftkostnader

Drift- och underhåll av gator, gångvägar och parkanläggningar bekostas med skatemedel.

Gatukostnader

Parallelt med denna detaljplan pågår en gatukostnadsutredning som visar hur kostnaden för utbyggnaden kommer att finansieras. Där åsätts varje fastighet ett andelstal som sedan ligger till grund för storleken på gatukostnaden. För mer information gällande kostnader för gator se gatukostnadsutredningen.

VA-anläggningsavgift

Utbyggnad av VA innebär att fastigheten kopplas samman med kommunens VA-verksamhetsområde. Utbyggnader av kommunens VA-verksamhetsområde finansieras genom anläggningsavgifter enligt taxa. Taxan vid det år som debitering sker används. Inne på kvartersmark ansvarar fastighetsägaren för samtliga kostnader.

Markinlösen/ släntintrång

Inga fastigheter drabbas av markinlösen. Några fastigheter kommer dock att få ersättning för upplåtelse av ledningsrätt inom områden i detaljplanen markerade med U.

Planavgift

Kommunen använder sig av planavgifter enligt taxa för att finansiera arbetet med detaljplanen. Denna kostnad tas ut när bygglov enligt detaljplanen söks eftersom det är då fastighetsägaren använder sig av den nytta planen gett.

Bygglovsavgift

Kommunen tar ut avgifter för bygglov och bygganmälan enligt gällande taxa.

Fastighetsrättsliga avgifter

För styckning av fastigheter, bildande av servitut eller andra fastighetsrättsliga åtgärder inom kvartersmark ansvarar fastighetsägaren själv. Lantmäterimyndigheten tar ut en avgift enligt taxa.

6. Så påverkas enskilda fastighetsägare

Avståndet mellan fastigheterna på var sida om vägområdet är mellan ca 8 – 10 meter, vilket har medfört att vägens utbredning har kunnat hållas inom det befintliga vägområdet förutom vid infarten till Åbroddsvägen. Nacka kommun äger fastigheten där vägen ligger. I och med att den kommunala vägen har kunnat planeras i befintligt vägområde finns endast behov av inlösen av tomtmark på fastigheten Velamsund 14:2. Ungefärlik areal för inlösen är ca 16 kvm men bestäms slutgiltigt i lantmäteriförrätningen.

Då vägområdet är kuperat krävs upplåtande av ledningsrätt på fyra fastigheter för att avleda dagvatten från vägområdet. I detaljplanen är dessa områden markerade mer u-områden. Detta innebär att marken ska vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar och får ej bebyggas. Fastigheterna och en preliminär areal för upplåtelse av ledningsrätt redovisas nedan. Arealuppgifterna är ungefärliga och bestäms slutgiltigt i lantmäteriförrättningen då rättigheten bildas.

Velamsund 14:44	ca 275 kvm
Velamsund 14:45	ca 275 kvm
Velamsund 14:56	ca 180 kvm
Velamsund 14:72	ca 240 kvm

Ersättning för upplåtelse av ledningsrätt inom u-områden utgår till berörda fastighetsägare enligt ledningsrättslagen och bestäms i kommande lantmäteriförrättning.

Kostnaderna för ombyggnad av vägarna inklusive erforderliga ledningsrätsupplåtelser i samband med vägförbättringar, gångvägar, parkanläggningar, iordningsställande av naturmark och samt administration kommer att belasta fastigheterna inom planområdet. Gångvägen från Rudsjökroken till Vikingshillsvägen och lekparken betjänar ett större område än planområdet varför kostnaden för utbyggnaden betalas till 50 % av kommunen.

Kostnaderna ska fördelas efter skälig och rättvis grund. Fördelningen av dessa kostnader kommer att beslutas om i gatukostnadsutredningen enligt plan- och bygglagen.

Ekonomiska frågor

Nedan redovisas de preliminära kostnaderna, vilka avser prisläget i april 2014, enligt gatukostnadsutredning under samråd.

Kostnadspost	Kr	Kr
Utbyggnad av gator inkl belysning, GC-vägar, Park/Lekområde inklusive projektering, byggledning, etablering, riskanalyser mm		23 130 000
Delkostnader ingående i ovan:		
Vägutbyggnad	16 760 000	
GC-bana inkl belysning (Rudsjökroken – Vikingshillsvägen)	700 000	
Ledningsrätt dagvattenledning	320 000	
Park och Lekanläggning inkl belysning	1 700 000	
Röjning skogsdike	100 000	
Byggledning (prel. byggtid 10 mån)	600 000	
Belysning Gata	1 600 000	

Projektering (Bygg- och relationshandlingar)	600 000	
Riskanalys sprängning, etablering, oförutsett	150 000	
Administration	600 000	
Summa kostnader		23 130 000
50 % av GC-bana	350 000	
50 % av Park och Lekanläggning	850 000	
Fyra allmänna parkeringsplatser till naturreservatet	56 000	
Summa avgår (Finansieras via skatemedel)		1 256 000
SUMMA, att fördela på berörda fastighetsägare		21 874 000

Den kalkylerade totalkostnaden som redovisats vid utställning av gatukostnadsutredningen kommer att gälla som tak pris, med justering för generella kostnadshöjningar (index). Eventuella kostnader utöver takbeloppet kommer att finansieras med skatemedel. I det fall de faktiska kostnaderna är lägre än takbeloppet ska dessa ligga till grund för debiteringen.

Fördelningsgrund gatukostnader

Nedan redovisas de principer som tillämpats vid beräkning av gatukostnadsersättning. Motiven till fördelningsmodellen redovisas i gatukostnadsutredningen.

Kostnaderna för park och natur bekostas till 50 % av kommunen, resterande 50 % fördelar lika mellan befintliga fastigheter inom planområdet, vilket innebär ca 14 300 kr per fastighet.

Kostnaderna för vägutbyggnad, markinlösen, administration med mera fördelar genom andelstal. Andelstalen utgår ifrån en klassificering i två grupper, permanentus vid tidpunkten för start-PM och fritidshus med andelstal 0,6 respektive 0,8. Tomt som är obebyggd eller har byggnader med taxerat värde under 50 000 kr ges ett tillägg på 0,2. För tillkommande fastigheter adderas andelstalet för en obebyggd fastighet inom respektive kategori med faktorn 2,0. Tillkommande förskoletomt ges andelstalet 5,0 och den befintliga förskoletomten ges ett andelstal på 2,0.

Andelstalen för de i detaljplanen föreslagna exploateringsområdena är beräknade utifrån en konstruktion av det maximala antalet tillkommande byggrätter inom respektive område. Nedan redovisas belopp på gatukostnadsersättning. De preliminära kostnaderna för respektive fastighet redovisas i gatukostnadsutredningen.

Preliminär gatukostnadsersättning för Bågvägen/Åbroddsvägen	Andelstal	Andel park	Kr
Befintlig fastighet, permanentus	0,6	1	62 444
Befintlig fastighet, fritidshus	0,8	1	80 804
Befintlig fastighet, obebyggd	1,0	1	99 165
Ny, tillkommande tomt	2,0	1	190 968
Special förskoletomt	5,0	1	466 376

Gatukostnadsersättningen ska betalas då vägarna är färdigställda och kan tas i drift. Faktura skickas ut av kommunen. Anstånd med betalning eller betalningsplan kan beviljas av kommunen om de ekonomiska förutsättningarna för fastighetsägaren överensstämmer med kommunens gatukostnadspolicy. För mer information, se gatukostnadsutredningen för området med tillhörande gatukostnadspolicy.

Fastighetsbildning, justering av gränser eller avstyckningar inom kvartersmark sker på initiativ från enskilda fastighetsägare som berörs. Ansökan om fastighetsbildning görs hos lantmäterimyndigheten i Nacka. Enskilt byggande, det vill säga ansökan om bygglov, kan ske när vatten- och avloppsledningar samt gator är utbyggda och fastighetsbildning är genomförd. Fastigheterna kan anslutas till det allmänna VA-nätet efter det att VA-nätet är utbyggt och förbindelsepunkt är upprättad.

Vatten och avlopp

Avgift för anslutning till vatten- och spillvattennätet tas ut enligt gällande taxa vid tidpunkten för när förbindelsepunkt finns vid fastighetsgränsen. Fastighetsägaren själv bestämmer om den vill ha en eller två förbindelsepunkter vid anläggandet av VA-nätet. Nedan redovisas exempel på anläggningsavgift för anslutning till kommunalt vatten och avlopp med LTA-system (lågtrycksavlopp) enligt 2014 års taxa.

Tomtstorlek, kvm	Avgift uppsättning servisledn, kr	Förbindelse-punktsavgift, kr	Tomtyte-avgift, kr	Lägenhets-avgift, kr	Totalt, kr
1000	38200	23800	41000	33300	136300
1500	38200	23800	61500	33300	156800
3000	38200	23800	95300	33300	190600

Härtill tillkommer ledningsdragning på tomtmark som den enskilde ansvarar för. Kommunen levererar en pumpenhett till fastighetsägaren när denne ska ansluta sig till kommunalt vatten- och avlopp. Kostnaden för pumpenheten ingår i taxan. När fastighetsägaren har installerat pumpenheten och fått installationen godkänd av kommunen betalar kommunen för närvarande ett installationsbidrag om 7 885 kronor.

Kommunen betalar ut en schablonersättning för privat VA-anläggning, som blir onyttig till följd av utbyggnad av allmänna VA-anläggningar. Ersättning sker endast för anläggningar som kommunen har gett tillstånd för, och ersättningen får inte överskrida vatten- respektive avloppsandelen i avslutningsavgiften. En förutsättning för ersättning är att den privata anläggningen kommit till stånd före tidpunkten före godkännande av start-PM för detaljplanen.

Debitering av anslutningsavgiften sker när anslutningspunkt finns upprättad och godkänt vatten kan levereras. Kommunen gör en översyn av VA-taxan varje år. Taxan kan därför vara förändrad vid tidpunkten för anslutning och debitering.

Driftskostnader

Drift och underhåll finansieras genom bruksavgifter enligt fastställd VA-taxa.

El/energi och tele

Anslutnings- och bruksavgifter tas ut enligt taxa för respektive ändamål.

Fastighetsbildning

Ersättningar för nödvändiga upplåtelser av ledningsrätt på kvartersmark beslutas av lantmäterimyndigheten, efter ansökan om förrättningsförhandling.

Gemensamhetsanläggningar

Anläggningsskostnader och kostnader för drift och underhåll fördelar mellan deltagande fastigheter genom andelstal i respektive anläggningsförrättningsförhandling. Samtliga kostnader förknippade med gemensamhetsanläggningar och bildandet av dessa svarar respektive förening/deltagande fastigheter för.

Bygglov, byggnämalan och planavgift

Kommunen tar ut avgifter för bygglov samt planavgift enligt gällande taxa.

Sammanfattning ekonomiska konsekvenser för fastighetsägare

Kostnader för gatan fördelar mellan fastighetsägarna inom planområdet i enlighet med den gatukostnadsutredning som tagits fram. En laga kraftvunnen detaljplan med garanterad byggrätt under genomförandetiden, standardhöjning av gator med mera samt anslutning till det kommunala VA-nätet leder ofta till en ökning av fastighetens värde. Fastigheter som berörs av inlösen och/eller z-område erhåller ersättning för mark och anläggningar inom tomtmark.

Genomförandet av detaljplanen innebär även kostnader, vilka har beskrivits.

Sammanfattningsvis omfattar genomförandet följande kostnadsposter:

- Gatukostnadsersättning
- VA-anslutningsavgift
- Fastighetsbildning, i förekommande fall
- Gemensamhetsanläggning, i förekommande fall
- Markförvärv, i förekommande fall
- Nybyggnadskarta
- Bygglovsavgift och planavgift

7. Medverkande i planarbetet

Nacka kommun:

Erik Wiktorsson
Jenny Nagenius

Projektledare
Planarkitekt

Exploateringsenheten
Planenheten

Projektgruppsmedlemmar:

Hannu Rauhala
Anna Ek
Jan-Erik Axelsson
Birgitta Held Pauli
Lars Hedrén

Trafikenheten
Park- och naturenheten
VA-enheten
Miljöenheten
Vägenheten

Övriga:

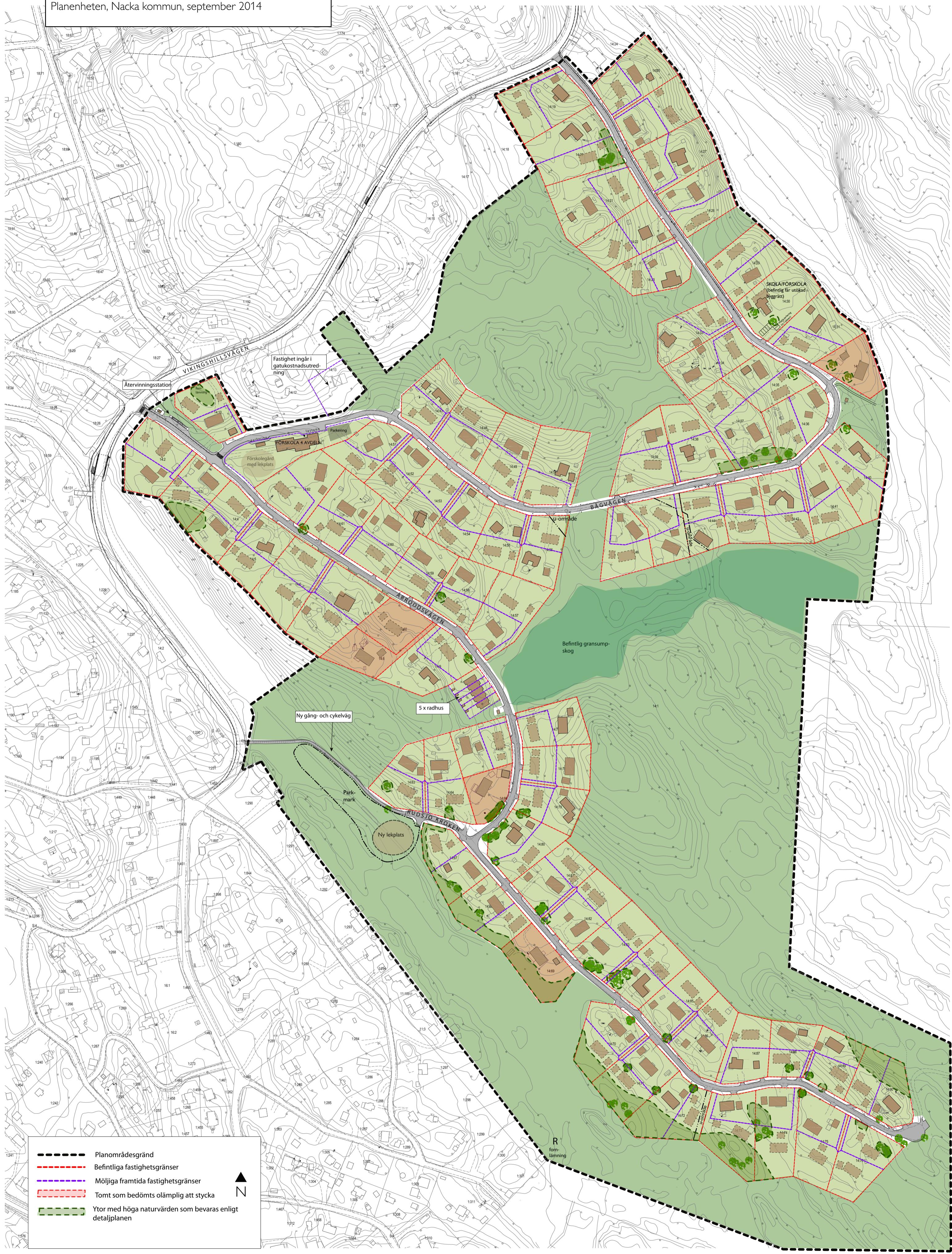
Per Engström

Rockstore Engineering

Planenheten

Andreas Totschnig
Planchef

Jenny Nagenius
Planarkitekt

Naturreservatsnämnden

Ändring genom tillägg till detaljplan 471 Älgö, avseende 3 parkeringsytor, Fisksätra- Saltsjöbaden, Nacka kommun

Yttrande under samråd

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden antar park- och naturenhetens förslag till yttrande, bilaga 1, över ändring genom tillägg till detaljplan 471 Älgö, avseende 3 parkeringsytor Fisksätra-Saltsjöbaden, Nacka kommun.

Ärendet

Planärendet har initierats av Nacka kommun då kommunen under genomförandet av gällande detaljplan för Älgö har uppmärksammat brister när det gäller områdets parkeringar. Ytor planlagda för allmän parkering är för få och har inte förlagts på mest lämpade platser. Även parkering som planlagts på kvartersmark i gällande detaljplan har inte lokaliserats på mest lämplig plats för att kunna försörja Gåsöbornas behov av boendeparkering på Älgö. Denna planändring sker för att det ska bli en gynnsammare parkeringssituation på Älgö med fler allmänna parkeringsplatser för besökare och bättre placerade enskilda parkeringsplatser för gåsöbor.

Torsholmsparkeringen

Nämnden ställer sig positiv till att parkeringen blir tillgänglig för allmänheten samt att samrådshandlingarna lyfter fram att parkeringen främst ska vara till för besökare till naturreservatet. En allmän parkering i anslutning till naturreservatet Svärdsö, Torsholmsparkeringen, kommer att öka tillgängligheten för besökare som inte bor i närområdet.

Bilagor

Bilaga 1: Yttrande över samråd för ändring av detaljplan 471, Älgö

Bilaga 2: Samrådshandling

Bilaga 3: Orienteringsbild

Elin Ösby
Landskapsingenjör
Park- och naturenheten

Dag Björlund
Teknisk direktör
t f enhetschef

Miljö och stadsbyggnadsnämnden

Yttrande över ändring genom tillägg till detaljplan 47 I Älgö, avseende 3 parkeringsytor Fisksätra- Saltsjöbaden, Nacka kommun

Ändringen av detaljplanen syftar till att skapa fler allmänna parkeringsplatser på Älgö och att omfördela viss del av befintliga parkeringsytor mellan parkering på kvartersmark (för boende) och parkering på allmän plats (för besökare). En av de parkeringar, Torsholmsparkeringen, som ska omvandlas gränsar till det nya naturreservatet Svärdsö.

Nämnden ställer sig positiv till att parkeringen blir tillgänglig för allmänheten samt att samrådshandlingarna lyfter fram att parkeringen främst ska vara till för besökare till naturreservatet. En allmän parkering i anslutning till naturreservatet Svärdsö, Torsholmsparkeringen, kommer att öka tillgängligheten för besökare som inte bor i närområdet.

Vänliga hälsningar

Peter Zethraeus
Ordförande

Dag Björklund
Teknisk direktör

Planbeskrivning
SAMRÅDSHANDLING
Upprättad september 2014

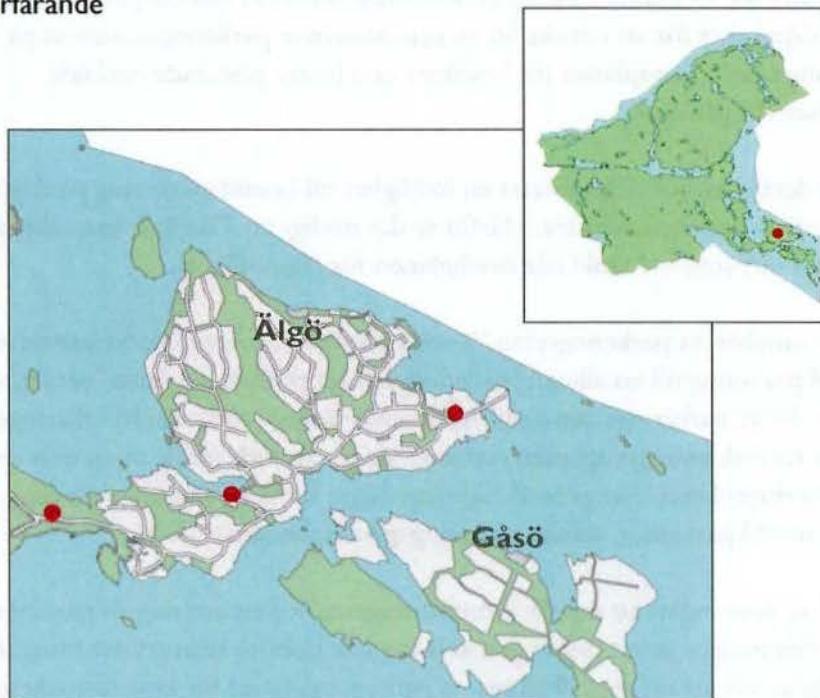
KFKS 2014/79-214

**Tillägg till
PLANBESTÄMMELSER
PLANBESKRIVNING samt
GENOMFÖRANDEBESKRIVNING**

Ändring genom tillägg till detaljplan 471 Älgö, avseende 3 parkeringsytor (inom delar av fastigheten Älgö 4:7 och delar av fastigheten Solsidan 2:25),

Fisksätra-Saltsjöbaden, Nacka kommun

Normalt planförfarande

Kartan ovan visar planändringens avgränsning i form av röda prickar. Den lilla kartan visar var i Nacka kommun området ligger.

Planens syfte

Syftet med planändringen är att tillskapa fler allmänna parkeringsplatser på Älgö och att omfördela viss del av befintliga parkeringsytor mellan parkering på kvartersmark (för boende) och parkering på allmän plats (för besökare).

Handlingar och innehåll

Planförslaget är upprättat enligt plan- och bygglagen PBL (2010: 900)

Planförslaget omfattar följande planhandlingar:

- Tillägg till planbeskrivning, plankarta, planbestämmelser och genomförandebeskrivning.

I. Sammanfattning

Huvuddrag i förslaget

Planärendet har initierats av Nacka kommun då kommunen under genomförandet av gällande detaljplan för Älgö har uppmärksammat brister när det gäller områdets parkeringar. Ytor planlagda för allmän parkering är för få och har inte förlagts på mest lämpade platser. Även parkering som planlags på kvartersmark i gällande detaljplan har inte lokaliserats på mest lämplig plats för att kunna försörja Gåsöbornas behov av boendeparkering på Älgö. Denna planändring sker för att det ska bli en gynnsammare parkeringssituation på Älgö med fler allmänna parkeringsplatser för besökare och bättre placerade enskilda parkeringsplatser för gåsöbor.

Gåsöbor har i detaljplan för Älgö säkrats en möjlighet till boendeparkering på Älgö, vilket de även fakturerats gatukostnader för. Därför är det rimligt att Gåsöbor kan erbjudas parkering på det sätt som var tänkt när detaljplanen för Älgö tillkom.

Planändringen innebär att parkeringsytan ”Torskholsparkeringen” på Svärdsön ändras från en enskild parkering till en allmän parkering, antalet parkeringsplatser beräknas till minst **25**. Den del av parkeringsytan längs Kyrksundsvägen, ”Kyrksundsparkeringen”, som är planlagd för teknisk anläggning, men som inte längre är nödvändig, utgår och ersätts med **4** enskilda parkeringsplatser. Längs med Ekholmsvägen finns en allmän parkering, den ändras till en enskild parkering, antalet parkeringsplatser beräknas till **16**.

I planarbetet har även ingått att utreda förutsättningarna för en ändring av parkeringen vid Barnbadet. Bedömningen är att någon planändring inte behövs utan att det finns stöd i gällande detaljplan för att anlägga **10** allmänna parkeringsplatser för korttidsparkering vid Barnbadet. Likaså finns det möjlighet att med stöd av gällande detaljplan att skapa **2** allmänna parkeringsplatser längs den bredare delen av Ekholmsvägen (vid en mötesplats) samt ytterligare **4** allmänna parkeringsplatser inom vändzonerna vid Ekholmsbron.

Resultatet av planändringen är att de allmänna parkeringsplatserna blir fler och förläggs där behovet av besöksparkering är störst, som i anslutning till Svärdsö naturreservat. Vidare att den enskilda parkeringen för boende på Gåsö förflyttas och förläggs närmare de bryggor som används för båtöverfart till Gåsö. När fastighetsägare på Gåsö får sin boendeparkering

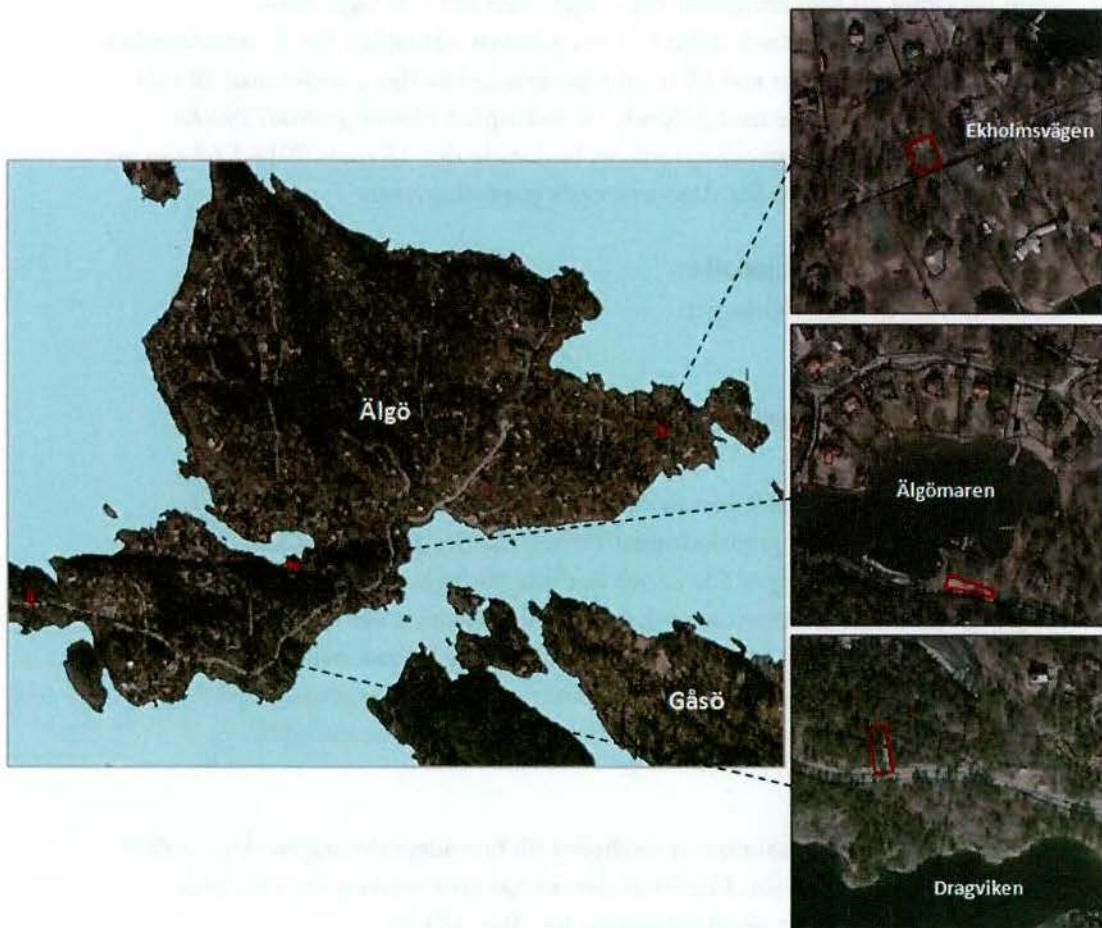

löst leder det samtidigt till att de allmänna parkeringsplatserna på olika delar av Älgö blir mer tillgängliga för besökare.

2. Förutsättningar

Läge, areal & markägoförhållande

Älgö är beläget i Nacka kommunens sydöstra del och tillhör kommundelen Fisksätra-Saltsjöbaden. Planområdet avgränsas till tre ytor, två ytor på Älgö och en på Svärdsön. Planområdets 2 ytor på Älgö berör fastigheten Älgö 4:7 som ägs av Nacka kommun. Den tredje ytan berör fastigheten Solsidan 2:25 på Svärdsön som även den ägs av Nacka kommun.

Ovanstående bild visar en översikt av Älgö och områdena som är föremål för planändringen. Bilderna till höger visar områdena som berörs av planändringen.

Gällande planer och tidigare ställningstagande

För det aktuella området gäller detaljplan 471 för Älgö fastställd 16 juli 2009. Detaljplanens syfte var att ge byggrätter för friliggande bostadshus och begränsa utbyggnadsmöjligheten för att bevara områdets kulturhistoriskt värdefulla karaktärsdrag. Detaljplanen har även möjliggjort en successiv omvandling från gammalt fritidsområde till permanentområde på Älgö. Omvandlingen innebär utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, att fritidshus ersätts med byggrätter för permanenta bostäder, bättre vägstandard samt att natur- och parkmark görs i ordning.

Gällande detaljplan har en genomförandetid på 15 år som pågår till 2024. Under pågående genomförandetid får detaljplanen ändras om det råder olägenheter av stor allmän vikt.

Nacka kommun bedömer att parkeringssituationen på Älgö har den digniteten.

Parkeringsfrågan inte har blivit tillfredsställande löst i gällande detaljplan för de som besöker området samt för Gåsöbor som har rätt till boendeparkering på Älgö i anslutning till sina båtplatser. Planförslaget strider inte mot gällande översiktsplan *Hållbar framtid i Nacka (2012)*. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade den 18 mars 2014 § 68 om att starta planändring av detaljplan 471 för Älgö avseende parkeringsytan.

Intressen enligt 3, 4 och 5 kap Miljöbalken

Inga riksintressen berörs av planändringen.

3. Tillägg till planbeskrivning

Förutsättningar och förändringar

Planärendet har initierats av Nacka kommun då kommunen under genomförandet av gällande detaljplan för Älgö har uppmärksammat brister när det gäller områdets parkeringar. Ytor planlagda för allmän parkering är för få och har inte förlagts på mest lämpade platser. Även parkering som planlags på kvartersmark i gällande detaljplan har inte lokaliseras på mest lämplig plats för att kunna försörja Gåsöbornas behov av boendeparkering på Älgö. Denna planändring sker för att det ska bli en gynnsammare parkeringssituation på Älgö med fler allmänna parkeringsplatser för besökare och bättre placerade enskilda parkeringsplatser för gåsöbor.

Gåsöbor har i detaljplan för Älgö säkrats en möjlighet till boendeparkering på Älgö, vilket de även fakturerats gatukostnader för. Därför är det rimligt att Gåsöbor kan erbjudas parkering på det sätt som var tänkt när detaljplanen för Älgö tillkom.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med planändringen är att tillskapa fler allmänna parkeringsplatser på Älgö och att omfördela viss del av befintliga parkeringsytan mellan parkering på kvartersmark (för boende) och parkering på allmän plats (för besökare).

Under arbetet med att ta fram en detaljplan för Älgö föreslogs att den så kallade ”Torskholmsparkeringen” skulle användas som en enskild parkering för att försörja ett område för föreningsbryggor på Torsholmen. Eftersom området för föreningsbryggor undantogs från beslutet om att anta detaljplanen, upphörde behovet av en särskild parkering för bryggorna på Torkholmen, däremot fanns parkeringen på kvartersmark kvar i detaljplanen. Behovet av en parkering på allmän plats för besökare till Svärdsö naturreservat har senare bedöms som betydligt viktigare att få till stånd. Planändringen innebär att parkeringsytan ”Torskholmsparkeringen” på Svärdsön som idag utgör en enskild parkering på kvartersmark ersätts av en parkering på allmän plats. Antalet parkeringsplatser beräknas till minst 25.

Idag används en del av parkeringsytan längs Kyrksundsvägen ”Kyrksundsparkeringen” som allmän parkering och en del som enskild parkering. I anslutning till den enskilda parkeringen finns ett område som är planlagt för tekniska anläggningar. Den aktuella ytan finns det ingen användning för. Området för teknisk anläggning utgår och ersätts med 4 enskilda parkeringsplatser.

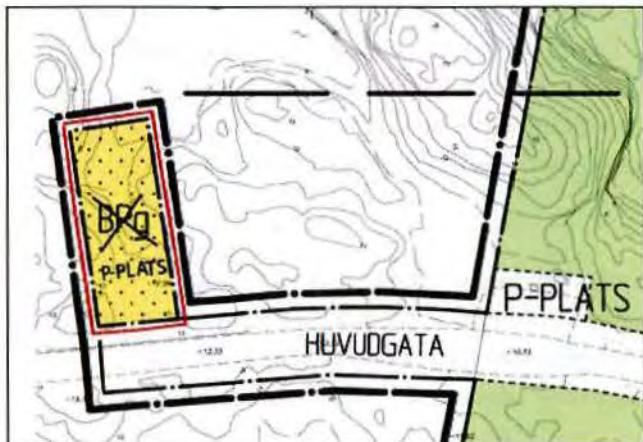
På Älgös östra sida, längs med Ekholsvägen finns en parkeringsplats som i gällande detaljplan är planlagd som en allmän parkering med 16 platser. . I anslutning till parkeringen finns ett mindre område avsatt för föreningsverksamhet på kvartersmark. Eftersom föreningsverksamheten är ett enskilt ändmål för Älgöbor behövs ingen allmän parkering för att försörja föreningsverksamheten. Vidare är det kommunens bedömning att det inte finns något behov av så många allmänna parkeringsplatser för besökare till denna del av Älgö. (Ett antal allmänna parkeringsplatser för besökare ordnas dock inom ramen för gällande detaljplan på Ekholsvägen, inom allmän plats för gata. Se nästa stycke.) Den så kallade ”Ekholmsparkeringen” omvandlas därför från allmän plats till en enskild parkering, för att Gåsöbor ska kunna nyttja denna yta som boendeparkering. Parkeringen ligger inom rimligt avstånd från de båtbryggor som Gåsöbor använder för överfart till Gåsö.

I planarbetet har även ingått att utreda förutsättningarna för en ändring av parkeringen vid det så kallade ”Barnbadet”. Bedömningen är att någon planändring inte behövs, utan det finns stöd i gällande detaljplan för att anlägga 10 allmänna parkeringsplatser för korttidsparkering vid Barnbadet. På detta sätt förbättras tillgängligheten för allmänheten till det allmänna badet. Likaså finns det möjlighet att med stöd av gällande detaljplan skapa 2 allmänna parkeringsplatser längs den bredare delen av Ekholsvägen (vid en mötesplats) samt ytterligare 4 allmänna parkeringsplatser inom vändzonerna vid Ekholmsbron. Platserna längs Ekholsvägen kan användas av besökare till Älgös naturområden. Notera att de parkeringar som redovisas i detta stycke endast utgör en upplysning om vilka möjligheter som redan är tillåtet i gällande detaljplan, och att dessa inte innebär någon egentlig utökning av antalet parkeringsplatser enligt denna planändring.

4. Tillägg till plankarta och planbestämmelser

Torskholmsparkeringen på Svärdsön

Ändring av del av dp 471 kartblad 5

Parkeringsytan omvandlas från kvartersmark till allmän plats.

Förklaring

Linje ritad cirka en meter utanför gräns för ändringsområdet

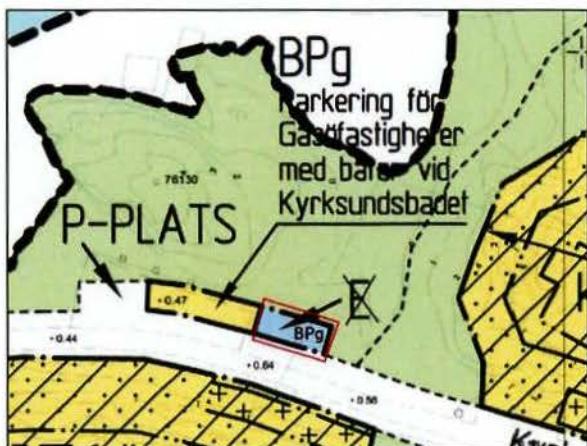
Utgående bestämmelse BPg "bostäder, parkering, marken ska vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning"

Utgående bestämmelse "marken får inte bebyggas"

Ny bestämmelse P-PLATS "allmän parkering"

Kyrksundsparkeringen

Ändring av del av dp 471 kartblad 9

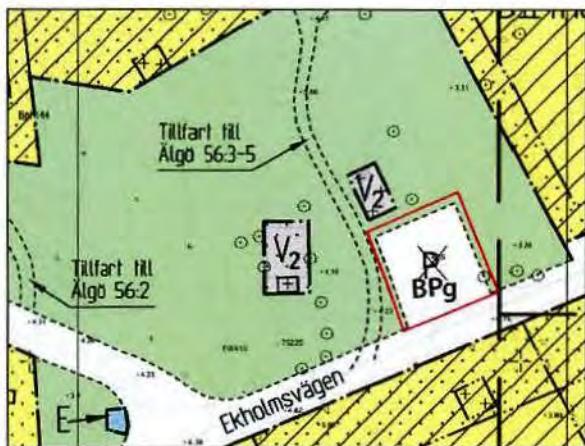
Parkeringsytan får ny bestämmelse inom kvartersmark.

Förklaring

Linje ritad cirka en meter utanför gräns för ändringsområdet		
Utgående bestämmelse	E	"tekniska anläggningar"
Ny bestämmelse	BPg	"bostäder, parkering, marken ska vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning"

Ekholmsparkeringen

Ändring av del av dp 471 kartblad 16

Parkeringsytan omvandlas från allmän plats till kvartersmark.

Förklaring

Linje ritad cirka en meter utanför gräns för ändringsområdet.		
Utgående bestämmelse	P	"allmän parkering"
Ny bestämmelse	BPg	"bostäder, parkering, marken ska vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning"

5. Konsekvenser av planen

I och med att fler allmänna parkeringsplatser för besökare skapas och den enskilda boendeparkeringen för Gåsöbor flyttas till mer lämpade platser kommer de problem som uppstått vid genomförandet av gemensamhetsanläggningar för parkering att vara möjliga att lösa. Det kommer också bli tydligare vilken funktion de olika parkeringsytorna på Älgö har. Enskild boendeparkering skiljs från allmän besöksparkering. Enskild parkering regleras genom en förättning för de fastigheter som har ett sådant behov, inom dessa områden får endast ägare av fastigheter ingående i gemensamhetsanläggning parkera. Allmän parkering får användas av samtliga besökare av olika målpunkter på Älgö. Målpunkter utgör t.ex. naturreservatet på Svärdsö, det allmänna badet "Barnbadet" och naturområden på Älgö. De allmänna parkeringsplatserna kommer på sikt att trafikövervakas.

När fastighetsägare på Gåsö får sin boendeparkering löst leder det samtidigt till att de allmänna parkeringsplatserna på olika delar av Älgö blir mer tillgängliga för besökare.

Behovsbedömning

Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan. En miljökonskvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas för planen.

Trafik

Ytor för parkering skapas vilket kommer minska risken för att fordon kommer stå uppställda på ytor som inte är avsedda för parkering. Detta medför att det blir säkrare för cyklister och gående då fordon inte står i deras väg samt bättre framkomlighet för kollektivtrafik och räddningsfordon.

Ekonomiska konsekvenser

Nacka kommun går med underskott då planarbetet och kostnader för att iordningställa parkeringsytor bekostas av kommunen. Plankostnaderna för aktuell detaljplan har uppskattats till cirka 300 000 kr och iordningställandet av parkeringsytorna beräknas kosta cirka 600 000 kr. Det mest kostsamma är att iordningställa parkeringen på Svärdsön som kräver sprängning alternativt utfyllnadsmassor. De övriga parkeringsytorna kräver enbart mindre åtgärder för att iordningställas. Planändringen påverkar inte enskilda fastighetsägare på något sätt. Kostnaden för utbyggnaden av Älgö har redan överstigit det tak pris som är satt vid beslut för gatukostnadsutredningen. Alla kostnader över takpriset bekostas av kommunen.

Natur, kulturmiljö och landskapsbild

Dessa bedöms inte påverkas av tillägget då ingen ny mark enligt gällande detaljplan för Älgö tas i anspråk för parkering. Planändringen sker genom en omfördelning av befintliga ytor som i nu gällande plan nyttjas för parkering och teknisk anläggning, det vill säga redan ianspråktagna för någon anläggning.

6. Tillägg till genomförandebeskrivning

Genomförandetid

Planens genomförandetid pågår till 16 juli 2024. Genomförandetiden är densamma som för underliggande detaljplan 471 för Älgö.

Förslag till tidplan

Tidplanen nedan utgör ett förslag till tidplan för hur planen ska tas fram och genomföras.

Plansamråd	4 kvartalet 2014
Granskning	1 kvartalet 2015
Kommunfullmäktiges antagande	2-3 kvartalet 2015
Laga kraft	4 kvartalet 2015

Utbyggnad enligt planförslaget kan ske när detaljplanen vunnit laga kraft. Byggstart kan tidigast ske under 4:e kvartalet 2015 under förutsättning att detaljplanen inte överklagas.

7. Så påverkas enskilda fastighetsägare

Planarbetet medför inga kostnader eller markinlösen som påverkar enskilda fastighetsägare. Planändringen berör enbart mark som ägs av Nacka kommun.

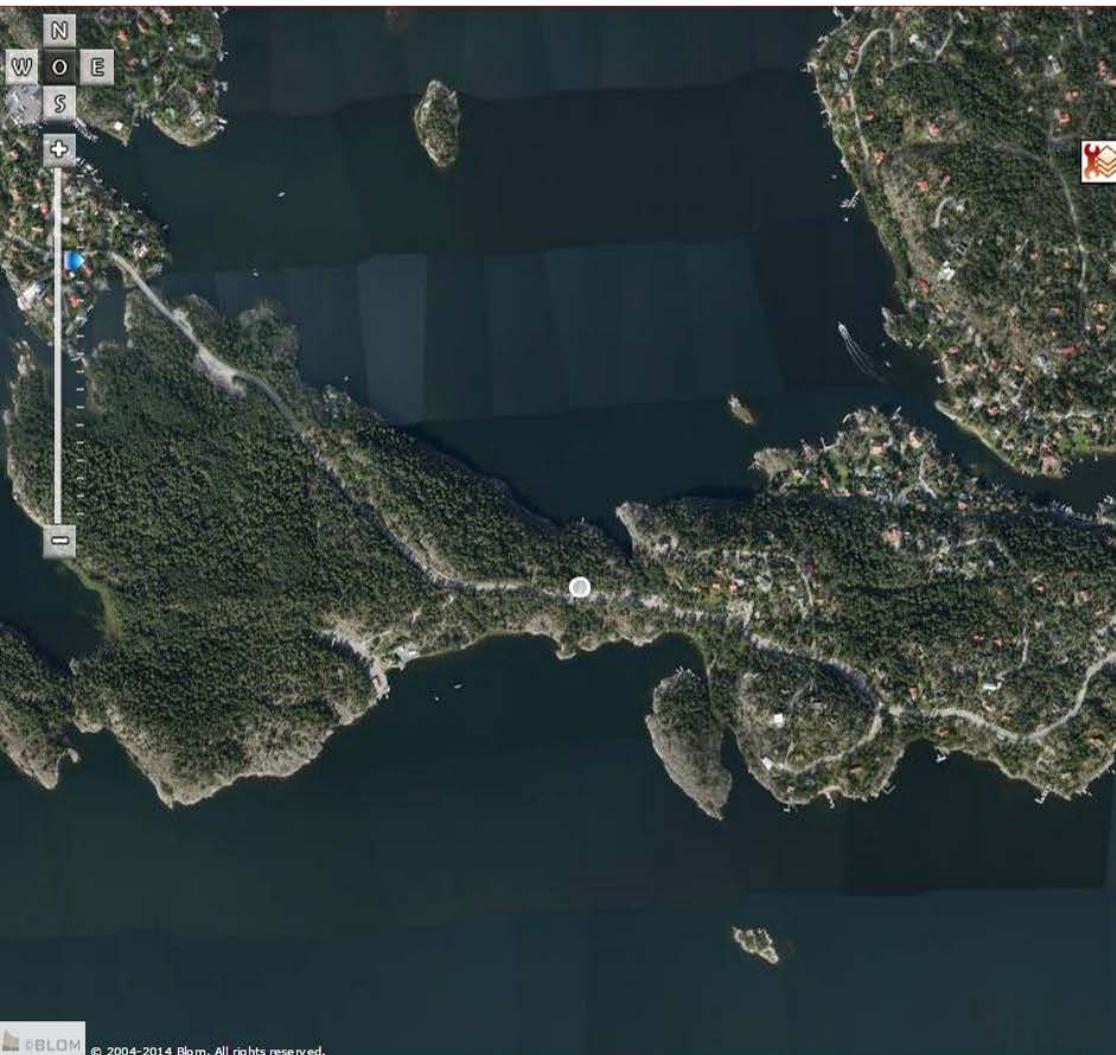
Medverkande i planarbetet

Nacka kommun:

Susanne Skoglund	projektledare	mark- och exploatering
Anna Ellare	planarkitekt	plan
Angela Jonasson	biträdande planchef	plan
Mahmood Mohammadi	trafikplanerare	trafik

Planenheten

Andreas Totschnig	Anna Ellare
Planchef	Planarkitekt

Naturreservatsnämnden

Belysning Tollare naturreservat

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden beslutar att belysa stigen mellan Korsuddsvägen och Höjdvägen i naturreservatet Tollare.

Sammanfattning

Mellan Korsuddsvägen och Höjdvägen i naturreservatet Tollare sträcker sig en cirka 200 meter lång stig.

Stigen används året runt av många i området för att ta sig till och från bussen och av barn och ungdomar på väg till skolan. Flera har efterfrågat belysning längs sträckan. Stigen är av typ 2 och får enligt skötselplanen belysas vid behov.

Då markarbeten ska genomföras på platsen är detta ett bra tillfälle att samtidigt ordna belysning.

Ärendet

Mellan Korsuddsvägen och Höjdvägen i naturreservatet Tollare sträcker sig en cirka 200 meter lång stig.

Stigen används året runt av många i området för att ta sig till och från bussen. Flera medborgare har önskat belysning längs sträckan. Stigen är av typ 2 och får enligt skötselplanen belysas vid behov.

Groundhog Connect AB har ansökt om dispens för att lägga ned en fiberdukt mellan Korsuddsvägen och Höjdvägen för att förse de boende i området vid Höjdvägen med it-anslutning. Detta gör det till ett bra tillfälle att samtidigt placera punktvis belysning längs sträckan.

Projektet genomförs tillsammans med kommunens belysningsansvarige, gatningenjör Mikael Jansson.

Konsekvenser för barn

Stigen används av barn och ungdomar på väg till och från skola och buss. Punktväis belysning skapar en tryggare promenadväg.

Finn Cederberg
Naturvårdsintendent
Park- och Naturenheten

Naturreservatsnämnden

Dispensansökan i Tollare naturreservat

Nedläggning av fiber

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden beviljar ansökan om dispens från Tollare naturreservatsföreskrifter paragraf A11 och A14 enligt ansökan daterat 2014-09-05. Förutsättning för dispengivning är att utförandet sker i enlighet med instruktioner från naturreservatets förvaltare samt utförs på ett sådant sätt att samförläggning av ledning för belysning är möjlig.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 7 § och 26 § miljöbalken.

Information till beslutet

Beslutet om dispens upphör att gälla, om den åtgärd som avses med dispensen inte har påbörjats inom 2 år eller avslutats inom fem år från den dag beslutet vann laga kraft. Överklagandeavisningar bifogas när beslutet skickas till den sökande.

Sammanfattnings

Groundhog Connect AB har ansökt om dispens för att lägga ned en fiberdukt mellan Korsuddsvägen och Höjdvägen för att förse de boende i området vid Höjdvägen med it-anslutning. Ansökan strider mot föreskrifterna i naturreservatet, anlägga ny ledning i mark samt schakt och därfor krävs dispens för att få genomföra åtgärden.

Ingreppet är inte i strid med naturreservatets syfte om nedläggning av kabel sker på redan i anspåktagen mark, en gammal ledningsgata, i enlighet med naturreservatsförvaltares anvisningar så att det inte påverkar rekreation eller biologiska naturvärden. Tätt samarbete med naturreservatsförvaltaren där exakt placering och utförande beslutas är en förutsättning för att dispens från föreskrifterna ska kunna beviljas. Samförläggning av ledning för belysning av stig gör att stigen kommer att bli mer tillgänglig för boende och bidra till områdets rekreation.

Ärendet

Groundhog Connect AB har ansökt om dispens för att lägga ned en fiberdukt mellan Korsuddsvägen och Höjdvägen för att förse de boende i området vid Höjdvägen med it-anslutning. Se ansökan i bilaga 1.

Ledningen ska enligt ansökan dras genom naturreservatet Tollare på en gammal ledningsgata. Denna ledningsgata har belagts med en gångstig av grus under våren 2013. Den iordninggjorda gångstigen är mörk och planer finns därför på att belysa den. Det skulle kunna samordnas med fibernedläggning.

Enligt kommunens majoritetsprogram 2011-2014 är det viktigt och värdefullt med storskalig utbyggnad av bredband(fiber) till de hushåll som saknar detta. Vidare står det att kommunen ska underlätta för bredbandsutbyggnad så att alla hushåll inom tre år (2013) får ett erbjudande att ta ställning till om man önskar ansluta sig till ett bredbandsnät.

Bestämmelser

Kommunen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken ge dispens för åtgärder som strider mot föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Enligt 7 kap. 26 § miljöbalken får dispens ges endast om det är förenligt med förbudets eller naturreservatets syfte. Dispens kan ges genom s.k. särskilda skäl men detta ska dock endast ske undantagsvis. Reservatets syfte är angivet på följande sätt: ”Syftet med naturreservatet Tollare är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Rekreativvärdet består främst av omväxlande naturupplevelser inom ett större naturområde. Reservatets biologiska naturvärden är framförallt knutna till äldre träd och skog med ek och tall.”

Enligt reservatsföreskrifterna är det förbjudet att:

- Anlägga ny ledning i mark (stycke A11)
- Schakta (stycke A14)

Skäl till beslut

Ansökan strider mot ovannämnda föreskrifter och därför krävs dispens för att få genomföra åtgärden

Fibernedläggning är en viktig fråga i Nacka kommun och kan därför ses som allmänt angeläget intresse. Utbyggnaden av nät ska stödjas från kommunen samtidigt som att det är viktigt att hänsyn tas till natur och kultur. Särskilt framträdande blir det när ansökan handlar om att gå igenom ett naturreservat. Då behöver för och nackdelar viktas emot varandra för att hitta en lösning där ingreppen blir så små som möjligt samtidigt som det allmänna intresset kan tillgodoses.

Ingreppet är inte i strid med föreskriftens syfte om nedläggning av kabel sker på redan ianspråktagen mark, den gamla ledningsgatan, i enlighet med naturreservatsförvaltares anvisningar så att det inte påverkar rekreation eller biologiska naturvärden. Om stigen

belyses kommer troligen fler att välja denna stig för att ta sig ut i området även när det är mörkt. Tätt samarbete med naturreservatsförvaltaren där exakt placering och utförande beslutas är en förutsättning för att dispens från föreskrifterna ska kunna beviljas.

Ekonomiska konsekvenser

Om dispens beviljas kan kommunen samordna nedläggning av ledning för belysning till områdets stig. Schakten bekostas av det företag som lägger ned fiber.

Konsekvenser för barn

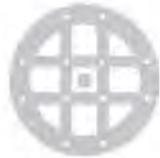
Nedläggning av fiber kommer att ge närboende möjlighet att ansluta sig till ett fast bredbandsnät. En belysning av gångstigen kommer att ge en ökad känsla av trygghet och möjliggör för fler barn att våga gå igenom naturreservatet.

Bilagor

Bilaga 1: Ansökan

Elin Ösby
Landskapsingenjör
Park- och naturenheten

Dag Björlund
Teknisk direktör
t f enhetschef

**NACKA
KOMMUN**

Ansökan om dispens från Naturreservatsföreskrifter

Enligt 7 kap miljöbalken

Ansökan omfattar

Naturreservat Tollare
Fastighetsbeteckning Tollare 5:1
Orienteringspunkt (t.ex. fastighetsadress eller gps-koordinat) Korsuddsvägen/Höjdvägen

Sökande

Namn Groundhog Connect AB	Personnummer/Organisationsnummer 556596-5216
Adress Korsuddsvägen 9	Postnummer och ort 132 42 SALTSJÖ-BOO
E-post adress mats.konig@groundhog.se	Telefon arbete/ mobil
Jag som ansöker om dispens är ☐ Markägare ☐ Förvaltare ☐ Arrendator ☒ Entreprenör	
☐ Annat _____	

De personuppgifter du lämnar kommer att registreras. Registreringen av personuppgifter görs för att på ett säker och snabbt sätt kunna hantera dina ärenden. Information om registrerade personuppgifter lämnas efter skriftlig begäran ställd till Park- och naturenheten, Nacka kommun, 131 81 Nacka. Använd samma adress om du vill ändra felaktiga uppgifter eller ring kommunens växel på 08-718 80 00.

Markägare (om annan än sökande)

Namn Nacka kommun	Telefon (även riktnummer)
Adress (utdelningsadress, postnummer och postort)	
Är markägaren informerad om åtgärden? ☒ Ja ☐ Nej	
Är naturreservatsförvaltaren informerad om åtgärden? ☒ Ja ☐ Nej	

Dispens från föreskrifterna söks för

Byggnad   Schakt   Avverkning   Upplag

Annat _____

Beskrivning av åtgärden/åtgärderna samt syfte

En schakt grävs från Boo Energis transformatorstation på Korsuddsvägen längs stigen upp till Höjdvägen. I schakten läggs dukt för fiber och kabel för belysning längs stigen. Fundament till belysningsstolpar sätts dit. Fiberdukten används för att förse fastigheterna på Höjdvägen med fiberanslutning från den fibernod på Korsuddsvägen som togs i bruk hösten 2013.

Skäl för dispens? Se bilaga med information om förutsättningarna för dispens. Se föreskrifter och syfte med aktuellt naturreservat på vår webbplats: www.nacka.se/web/fritid_natur/naturochparker/naturreservat

Fiberdukten möjliggör för fastigheterna att få en fiberanslutning och därmed snabbt bredband, vilket bidrar till att möta kommunens mål på området. Stigen, som gjordes iordning av Park- och naturenheten förra sommaren, är väl utnyttjad, men mycket mörk -- vilket kommer att åtgärdas av belysningen. Enligt naturreservatets föreskrifter är det tillåtet att placera belysning längs stigen, men schakt och nedläggning av ny kanalisation/ledning är generellt förbjudet och kräver en dispens för att kunna genomföras. Stigen följer Boo Energis ledningsgata för matningen till transformatorstation, och därmed påverkar inte schakten växligheten. Dukten och belysningskabeln kan samförläggas.

Övriga uppgifter

När ska åtgärden utföras

Första halvan av oktober.

Har strandskyddsdispens sökts?

Ja   Nej

http://www.nacka.se/web/bo_bygga/bygglov/Sidor/strandskyddsdispens.aspx

Har bygglov sökts?

Ja   Nej

http://www.nacka.se/WEB/BO_BYGGA/BYGGLOv

Övriga uppgifter

Pierre Persson tittade på plats 19 augusti, då även Boo Energi och Svedbäcks Entreprenad, som kommer att utföra schaktarbetena, deltog.

Till ansökan skall bifogas:

En översiktskarta där ni markerar området/områdena
Detaljerad karta med aktuell åtgärd inritad
Övrigt som är väsentligt för ärendet

Ort och datum

Saltsjö-Boo 2014-09-08

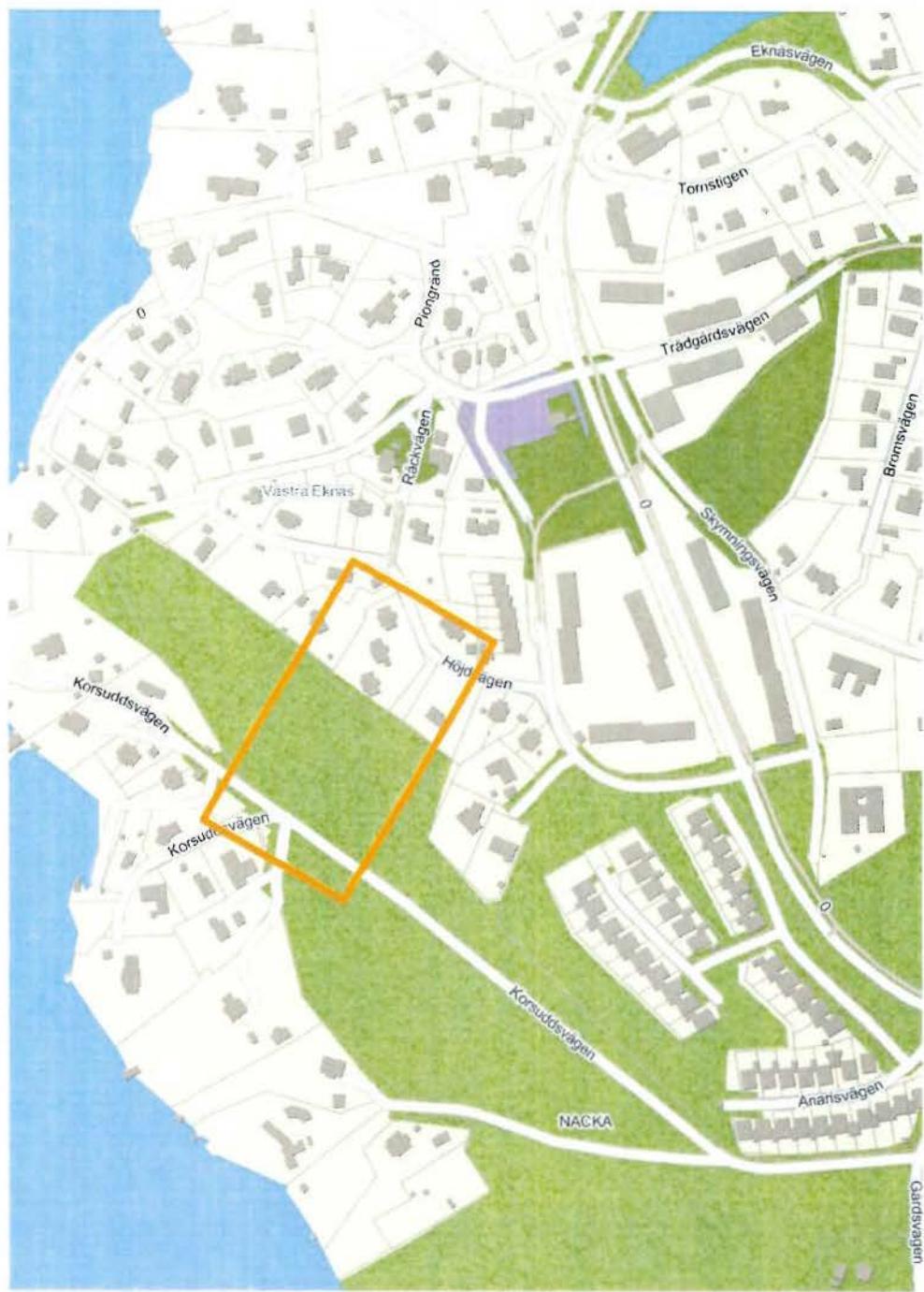
Namnteckning sökande

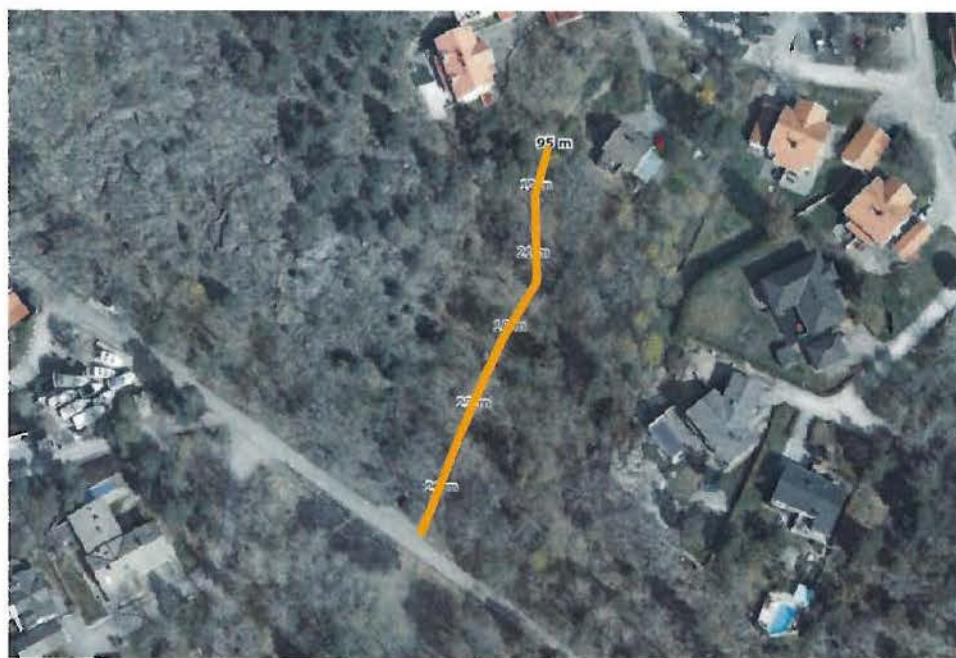
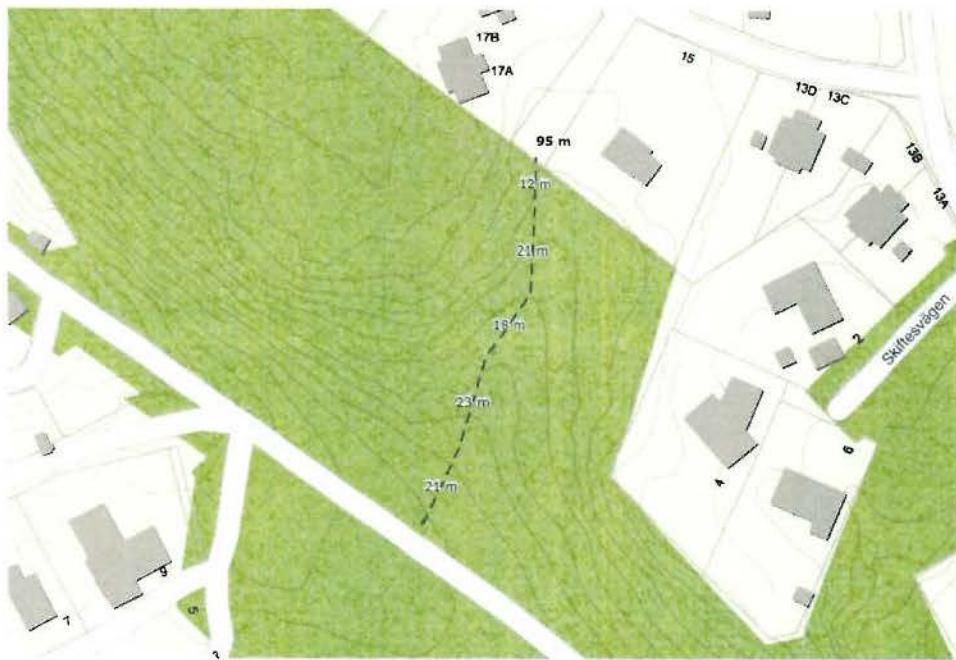
Namnförtydligande

Mats König

Ansökan sänds till

Nacka kommun
Park- och naturenheten
131 81 Nacka

Naturreservatsnämnden

Staket i naturreservatet Tollare

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden beslutar att ge park- och naturenheten i uppdrag att anlägga ett fallskydd vid bergbranten söder om bostadsområdet Västra hällmarken.

Sammanfattning

Intill den det nybyggda området kallat Västra hällmarken finns en bergsbrant. Flera barnfamiljer flyttar nu in i de nybyggda husen. Dessa har uttryckt oro för barnens säkerhet.

I § A6 i föreskrifterna för naturreservatet Tollare står att ”Skyddshägnad vid bergsbrant får dock uppföras i anslutning till bebyggelse...”

Park- och naturenheten föreslår naturreservatsnämnden att besluta ge enheten i uppdrag att anlägga ett fallskydd på platsen.

Ärendet

Intill den det nybyggda området kallat Västra hällmarken i området Tollare finns en bergsbrant. Flera barnfamiljer flyttar nu in i de nybyggda husen. Dessa har uttryckt oro för barnens säkerhet, se bilaga 1.

Frågan har om skydd i naturreservat har utretts tidigare. Då gällde det ett eventuellt staket runt spegeldammen i Nyckelviken. Då beslutades att ett staket inte skulle uppföras. Detta för att det kulturhistoriska värdet skulle minska samt att föräldrar är skyldiga att ha uppsikt över sina barn i park och natur.

Branten intill Västra hällmarken skiljer sig från spegeldammen i Nyckelviken. Här rör det sig om en plats där kommunen har godkänt uppförandet av bostäder alldelvis intill ett stup. Ett fallskydd på denna plats finns även med som ett undantag från föreskrifterna i naturreservatets skötselplan: ”Skyddshägnad vid bergsbrant får dock uppföras i anslutning till bebyggelse...”.

Projektet börjar med en ansökan om strandskyddsdispens samt en utredning kring vilken typ av fallskydd som är mest lämplig.

Konsekvenser för barn

Fallskyddets främsta syfte är att förhindra barn från att falla och skada sig i naturreservatet Tollare.

Bilagor

Bilaga 1. Önskemål rörande fallskydd

Bilaga 2. Skötselplanen för Tollare naturreservat

Finn Cederberg
Naturvårdsintendent
Park- och Naturenheten

Tollare

Naturreservat i Nacka kommun

Föreskrifter - Avgränsning - Skötselplan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRESKRIFTER OCH AVGRÄNSNING

Förord.....	4
Beslut.....	5
Naturreservatets syfte.....	5
Föreskrifter.....	6
Skötsel och förvaltning.....	8
Skäl för beslut.....	8
Val av skyddsform.....	9
Överensstämmelse med ÖP och DP.....	9
Intresseprövning.....	10
Ärendets beredning.....	10
Avgränsning.....	10
Administrativa uppgifter.....	10
Beskrivning.....	11
Referenser.....	12

Kartmaterial

Översiktskarta.....	5
Beslutskarta.....	13
Förordnandekarta.....	14
Fastighetskarta.....	15
Historiska kartor.....	16-17

SKÖTSELPLAN

Hur reservatet ska tryggas.....	21
Särskilda planeringsåtgärder.....	21
Prioritering av löpande åtgärder.....	22
Huvudskötselområden- skötselbiotoper.....	22-24
Anordningar och anläggningar.....	24

Kartmaterial

Skötselbiotopkarta.....	27
Skötselplanekarta.....	29

Omslagsbild Tollare Träsk
Bildkälla Nacka kommun

FÖRORD

På kommunstyrelsens uppdrag har Trafik, Natur & Fritid genom Roger Grönwall tagit fram detta remissförslag gällande föreskrifter och skötselplan för Tollare naturreservat.

Handling och underlag har producerats av Patrik Tronde, Sven A Hermelin AB (förslagshandling, underlag rekreation och kultur, kartor och utredning av förslaget i förhållande till pågående bebyggelseplanering) och Tomas Fasth, Pro Natura (underlag naturvärden). Åsa Wilke på Novamark AB har redigerat samt satt samman layout.

Som underlag har även tidigare genomfört programarbete av NCC i olika skeden och genom olika konsulter använts. (Ekologigruppen, Perry Sörensen Arkitektkontor, WSP och Arken Arkitekter.)

Nacka kommun, maj 2009.

BESLUT

Kommunens beslut

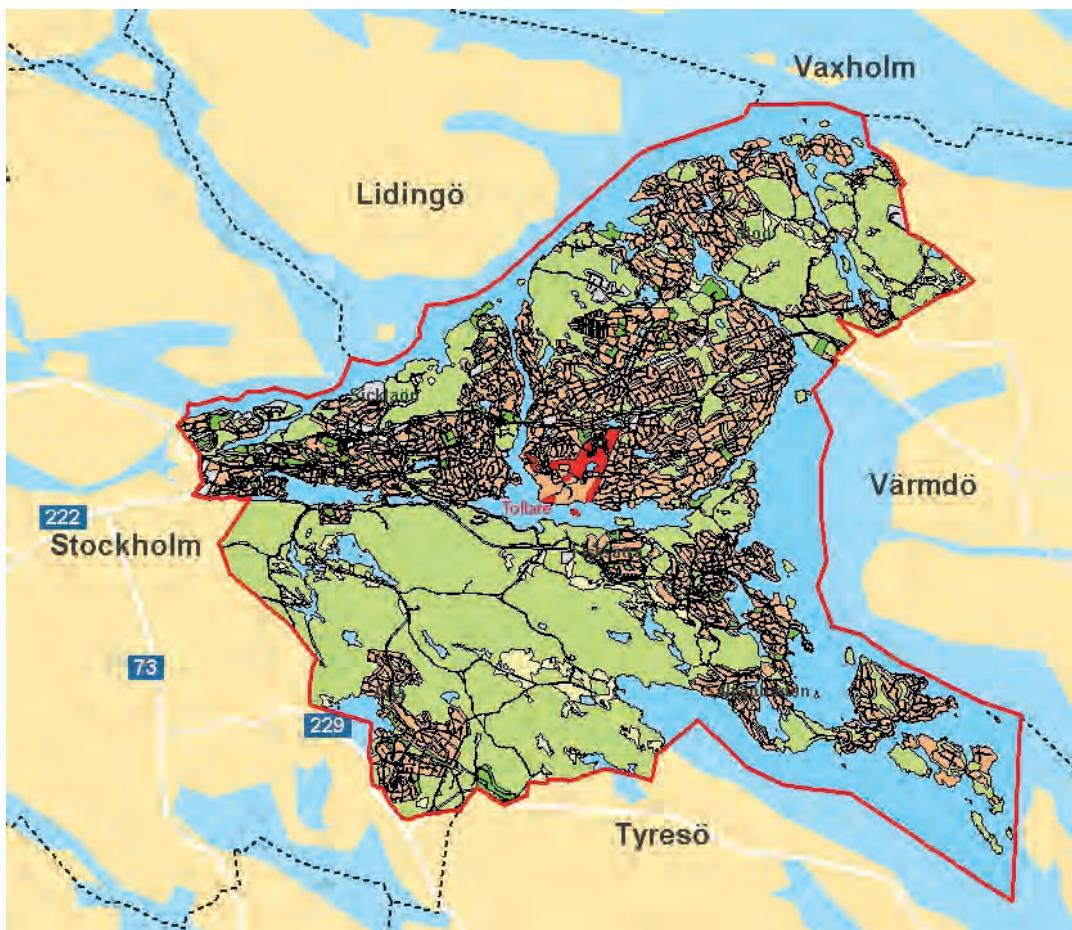
Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Nacka kommun 20090525 att förklara det område som angivits på beslutskartan som naturreservat. Beslutsmyndigheten har gjort en prövning av reservatets förenlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Reservatets namn ska vara Naturreservatet Tollare.

NATURRESERVATETS SYFTE

Syftet med Tollare naturreservat är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald.

Rekreativitetsvärdet består främst av omväxlande naturupplevelser inom ett större naturområde. Reservatets biologiska naturvärden är framförallt knutna till äldre träd och skog med ek och tall.

Översiktskarta

FÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla i naturreservatet.

Föreskrifterna gäller inte för arbetsföretag som krävs för åtgärder som framgår av till naturreservatsbeslutet hörande skötselplan. Dock gäller att markägare och sakägare är skyldig att begränsa effekterna av sådana åtgärder och samråda med tillsynsmyndighet om hur dessa ska ske såvida de bedöms påverka natur- eller kulturmiljön.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för framtida utbyggnad eller underhåll av vägtunnel med tillhörande ledningsdragning från Sockenvägen och söderut i reservatets östra del. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för utbyggnad eller underhåll av strandpromenad öster om bruksområdet och fram till Lännersta.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

- A1. uppföra byggnad, mast eller anläggning. Elstation söder om Sockenvägen får dock byggas ut.
- A2. använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel med undantag av kemisk bekämpning av jättebjörnloka.
- A3. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar.
- A4. anordna störande verksamhet.
- A5. anlägga bryggor utöver ersättning av befintlig brygga i Tollare tråsk.
- A6. uppföra stängsel eller andra hägnader med undantag av stängsel för betesdjur. Skyddshägnad vid bergsbrant får dock uppföras i anslutning till bebyggelse och hägnad för hundrastgård får uppföras.
- A7. ta bort död ved från grova träd. Undantag gäller för säkerhetsåtgärder i anslutning till kör- och gångvägar.
- A8. plantera ut för trakten främmande växt- eller djurarter i mark och vatten.
- A9. skogsplantera öppen mark.
- A10. avverka eller utföra andra skötselåtgärder annat än som framgår av skötselplan.
- A11. anlägga ny ledning i mark, vatten eller luft. Befintliga luftledningar får dock markförläggas.
- A12. anlägga belysningsanläggning annat än vad som framgår av skötselplan.
- A13. anordna upplag (inkl. snöupplag) annat än i samband med skötsel av området och dess anläggningar.
- A14. förändra områdets permanenta topografi, ytförhållanden eller avrinningsförhållanden, t.ex. genom att gräva, spränga, borra, dika, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning. Åtgärder för att förbättra tillgänglighet för rörelsehandikappade får dock göras och arbeten på befintliga ledningar får utföras. Brofäste får anläggas på Mårtens holme.
- A15. anlägga bilväg, parkering, gångväg, cykelväg eller ridstig eller asfaltera befintlig grusväg annat än vad som framgår av skötselplan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken angående markägares och annan sakagares skyldighet att tåla visst intrång inom naturreservatet.

För att trygga syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla

- B1. utmärkning av naturreservatets gränser samt uppsättning av informationsskyltar.
- B2. utförande och nyttjande av anläggningar för friluftslivet.
- B3. åtgärder i enlighet med fastställd skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

- C1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att t.ex. gräva upp växter som ris och örter, eller ta bort mossor, larvar eller vedlevande svampar.
- C2. störa och skada djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, fiskar, kräldjur eller groddjur.
- C3. medföra okopplad hund annat än i hägnad hundrastgård.
- C4. sätta upp skylt, affisch eller dylikt.
- C5. cykla annat än på stig och anlagd väg.
- C6. göra upp eld annat än i medhavd grill eller vid anlagd grillplats.
- C7. framföra motorfordon, med undantag för motordrivna handikapp hjälpmotorer.
- C8. ställa upp eller parkera husvagn.
- C9. tälta.
- C10. framföra båt eller bedriva annan för fågellivet störande verksamhet på Tollare träsk

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets förfatningssamling.

Andra föreskrifter som gäller för området

Allemansrätten innehåller i korthet att var och en får utnyttja annans mark och vatten för att komma ut och vistas i naturen. Allemansrätten ger rättigheter under ansvar. Huvudregel är 'inte störa – inte förstöra'. Med föreskrifterna inskränks allemansrätten på vissa punkter för att säkerställa reservatets värden. Vissa delar är redan inskränkta av annan lagstiftning som terrängkörningslagen och lokala ordningsföreskrifter och trafikföreskrifter som gäller för Nacka.

Allemansrätten och terrängkörningslagen

Allemansrätten och terrängkörningslagen i 15 kap 30§ Miljöbalken innehåller i korthet följande:
Att det inte är tillåtet att skräpa ned.

Blommor, bär och svamp, nedfallna grenar och torrt ris får plockas. Fridlysta blommor får inte plockas.

Jakt och fiske ingår inte i allemansrätten. Alla vilda däggdjur och fåglar är fredade. Djurarter

som hotas av utrotning är fridlysta, till exempel alla grodor och ormar. Djurens ungar och bon måste lämnas ifred. Att ta fågelägg räknas som jakt och är inte tillåtet.

Det finns ingen motoriserad allemansrätt. Enligt terrängkörningslagen är det förbjudet att köra bil, MC, moped och andra motordrivna fordon på barmark i terrängen. Det är inte heller tillåtet att köra med motordrivna fordon på enskilda vägar som är avstängda för motortrafik. All naturmark utanför väg (exempelvis park, åker, äng, skog och stränder) räknas som terräng.

Stigar, vandringsleder och motionsspår är också terräng i lagens mening. Det är inte tillåtet att köra där, även om förbudsskyltar saknas. Generellt undantag från förbudet gäller för jordbruk, skogsbruk, statlig eller kommunal tjänsteman, skötsel- och anläggningsarbete inom park-, idrotts-, eller friluftsområden samt inom tomt, för räddningstjänst, läkare och brandkår. Undantaget gäller om åtgärden ej kan utföras på annat lämpligt sätt.

Det är tillåtet att ta sig fram till fots, cykla, åka skidor och tillfälligt vistas i naturen om man visar hänsyn och är försiktig.

Att bada, förtöja båt tillfälligt och gå iland är tillåtet överallt utom vid tomt.

SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd fastställer kommunfullmäktige i Nacka kommun tillhörande övergripande skötselplan med huvudsakliga mål, riktlinjer och åtgärder för naturreservatets skötsel och förvaltning. Inom ramen för dessa kan kommunerna fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen. Nacka kommun är förvaltare för naturreservatet i enlighet med § 2 förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken.

Organisation av förvaltningen vid beslutstillfället

Tillstånd och dispens från föreskrifterna beslutas av Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden som också är tillsynsmyndighet.

SKÄL FÖR BESLUT, PRIORITERADE VÄRDEN

Närnatur och utflyktsmål

Området är södra Boo:s största sammanhängande naturområde och gränsar direkt till såväl befolkta som planerade bostadsområden. Ett av de viktiga värdena är funktionen som närnatur. Närnatur utgör grunden för en rekreation av sådan omfattning att den kan ge folkhälsoeffekter och ger möjlighet till rekreation även för befolkningsgrupper med kort räckvidd som barn och äldre. Den har också ett värde genom identifikationen med den natur man bor nära. Tollare utgör idag endast i begränsad utsträckning ett utflyktsmål.

Förutsättningar för bevarande och utveckling

Naturreservatet kommer även i fortsättningen att vara tillgängligt för omkringliggande bostadsområden. Områdets attraktionskraft som utflyktsmål kan ev. förbättras genom information om områdets kvalitéer.

Förutsättningarna att bevara de värdefulla träderna och säkra en återväxt är goda. Ett återupprättande av ett öppnare eklandskap med frihuggna ekar och hagmarksliknande marker gynnar både kultur- och upplevelsevärden som fortbeståndet av vidkroniga gamla ekar. För att riklig

förekomst av död ved ska uppfattas som positivt av allmänheten krävs att hanteringen planeras väl och att tydlig information sprids om avsikten.

Välhävdade kulturmarker är uppskattade för rekreation och värdefulla för den biologiska mångfalden. Spridningsbiologiskt gynnsamma förhållanden kan bevaras genom sammanhängande oexploaterade områden.

Värdefullt helhetslandskap

Den utpräglade sprickdalstopografin med stora höjdskillnader ger kontraster till det tidigare betade landskapet. Den historiska markanvändningen med betesdrift har skapat förutsättningar för ekbeståenden. Eklandskapet med lövrika dungar och bryn intill öppna marker utgör en värdefull helhet med värden för natur, kultur och rekreation. De grova äldre träd (framförallt ek och tall) som finns i området utgör det huvudsakliga värdet ur biologisk synpunkt. Flertalet skyddsvärda arter är beroende av förekomsten av död ved. Även upplevelsemässigt är enskilda träd och de gamla trädbestånden ett av de viktigaste värdena.

VAL AV SKYDDSFORM

Invånarantalet i Nacka beräknas öka. Därmed ökar också behovet av attraktiva områden för rekreation. För att kommunens mångfald ska kunna värnas ställs krav på hög biologisk och rekreativ värdetäthet i kvarvarande friområden. Att bevara och utveckla värdefulla natur- och friluftsområden är därmed en långsiktig fråga av avgörande betydelse för såväl folkhälsa som hållbar utveckling. Reservatsbildning är idag det enda tillgängliga instrumentet för långsiktigt skydd.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED ÖP OCH DP

Nackas översiktplan anger att området ska utredas som naturreservat. Strandskydd gäller för delar av området. För en mindre del av området finns en gällande detaljplan som medger vilabebyggelse. Arbetet med att ta fram en ny detaljplan för detta område samordnas med naturreservatsärendet vilket innebär att överensstämelse kommer att uppnås.

Reservatets nordöstra del omfattar parkmark och vattenområde inom stadsplan 7395. Reservatets gräns anpassas så att planerad lokalgata kan byggas ut enligt detaljplan 377. Överensstämelse uppnås med gällande detaljplaner.

Överensstämmelse med pågående bebyggelseplanering

Sedan 2004 har arbete med bebyggelseplanering pågått i Tollareområdet.

Ett program godkändes av kommunstyrelsen 2006-11-27 § 210. I programmet framgår bl.a.: ”Följande bör studeras i det fortsatta planarbetet:

Mer djupgående inventeringar av de biologiska värdena och hur ev. värdefulla områden säkerställs och vårdas.

Hur bevarar man platser för lugn och naturupplevelser”

Detta har nu genomförts som del i naturreservatsutredningen.

INTRESSEPRÖVNING

Inskränkningarna bedöms inte påverka något enskilt eller allmänt intresse i större utsträckning än nödvändigt med hänsyn till skyddsbehovet.

ÄRENDETS BEREDNING

Förslag till naturreservat har genomgått en bred remissbehandling under tiden 2008-05-12 - 2008-07-02. Ärendet samordnas med pågående detaljplanearbete.

AVGRÄNSNING

Området begränsas framförallt av befintliga eller planerade bebyggelseområden. De angränsande vattenområden har betydelse för naturupplevelsen men bedöms inte vara lämpliga att skydda som naturreservat.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Benämning	Naturreservatet Tollare
Kommun	Nacka
Socken	Boo
Fastigheter/Markägare	se förteckning
Areal	ca 80 ha
Förvaltare	Nacka kommun

Fastighetsförteckning

Se kompletterande fastighetskarta.

Fastighetsbeteckn. Ägare

1:1	Nacka kommun
1:3	Nacka kommun
1:16	NCC
1:17	NCC
1:150	NCC
1:157	NCC
1:162	NCC
1:163	NCC
1:164	NCC
1:165	NCC
1:166	NCC
1:167	NCC
1:168	NCC
1:169	NCC
1:170	NCC
1:171	NCC
1:172	NCC
1:173	NCC
1:174	NCC

1:175	NCC
1:176	NCC
2:2	Jerntorget
5:1	Nacka kommun
25:1	Erstavik

BESKRIVNING

Friluftsliv och upplevelsevärden

Tollareområdet har stora rekreationsvärden för närerekreation. Områdets storlek och varierande upplevelsevärden utgör det största värdet.

Fågellivet i Tollare träsk utgör ett mål för naturintresserade. De mäktiga gamla ekarna och tallarna uppskattas även av dem som inte känner igen de organismer som är knutna till träden. De biotoper som utgör grunden för höga naturvärden ger också stora upplevelsevärden. Det finns partier med skog som genom hög ålder och relativt ostört läge ger en skogskänsla. Lokalt är detta av stor betydelse då det är en av de viktigaste rogovande rekreativa miljöerna och som det råder brist på i Nacka.

Kulturhistoria och markanvändning

Tollare har i kommunens kulturminnesvårdsprogram värderats som en s.k. helhetsmiljö. Gården som ligger i den odlade dalgången ger än idag ett samlat intryck av lantlig miljö och bidrar till områdets upplevelsevärden. Eklandskapet intill de öppna markerna som sträcker sig från folkhögskolans område och över till andra sidan Sockenvägen har en central del av detta värdet.

Det finns inga kända förhistoriska lämningar inom området men Tollare gård har anor från 1400-talet. Detta innebär att vissa marker odlades redan då. Under 1700-talet lydde Tollare under Boo-säteri och gården arrenderades av en rad skilda adelssläkter. År 1829 friköptes gården och under 1800-talet kom gården att nyttjas som en ståndsmässig extrabostad åt olika stockholmsfamiljer som endast periodvis vistades på platsen. Det praktfulla lantstället sköttes av anställda rättare och lantarbetare och någon släkt valde att utarrendera hela jordbruksområdet.

Fabrikör Hedenström från Norrköping köpte gården och dess marker 1918 och 1922 anlade han det moderna pappersbruket vid Lännerstasundet. Bruket expanderade med ett träsliperi för framställning av trämassa samt ytterligare pappersmaskiner. Tillverkningen bestod främst av tryck- och omslagspapper. Vid Hedenströms död 1933 styckades pappersbruket av från gården och Stockholms Godtemplarorden tog över gården för att driva pensionat och semesterhem. Bruket var i drift fram till 1964. Omkring 1950 invigdes den folkhögskola som fortfarande har verksamhet på gården. De norra markerna vid Kocktorp avstyckades och såldes på 30-talet för egnahemsbebyggelse, dock fanns det lilla torpet kvar. Under 40-talet arrenderade torparen resterande delar av den öppna marken som då födde ett par hästar och 6-7 kor.

Landskapstrukturen med odling, vägar och gårdar har, liksom på så många platser, varit stabil under flera århundraden och fram till andra halvan av 1900-talet. Den fortsatta utvecklingen av gården till folkhögskola har inneburit förändringar av gårdsmiljön. Nuvarande tillfartsväg

till bruket är en sentida dragning tvärs över dalgången där gården ligger. Trots dessa förändringar är de historiska spåren i landskapet med gården och den tillhörande odlingsmarken fortfarande avläsbara.

Norr om Tollare träsk finns luftvärnsställningar från andra världskriget. Dessa skyttevärv är välbevarade och kommer så småningom att få ett högre kulturhistoriskt värde.

Biologiska värden

Tollare träsk har sedan många år en känd och stabil häckning av bl.a. smådopping och svart-hakedopping. Båda dessa doppingar trivs bäst i fiskfria småsjöar som Tollare träsk. Svarthake-doppingen betecknas som sårbar (VU) i rödlistan. Smådoppingen anses numera ha en relativt livskraftig stam och är ärför inte rödlistad men ändå skyddsvärd.

Kännetecknande för området är gamla och grova träd med rödlistade arter knutna till sig. Det finns gott om naturvärdesträd av ek över 150 år. Merparten av dessa finns i det centralt belägna området mellan Folkhögskolan och Tollare träsk. Ekbiotopen förekommer också som grupper av individer eller som enstaka ekar i blandskog. Liknande ekkoncentration finns på få andra platser i Nacka. Närmast jämförbara områden är Skuruparken och Nyckelviken. Bland de till ek knutna och intressanta arterna kan följande rödlistade arter nämnas: rutskinn, grå skärelav, rödbrun blekspik, blekticka och oxtungesvamp. Andra signalarter är brun nållav, gulpwdrad blekspik, ärgspik, rostfläck och sotlav.

Olika hackspettar förekommer. Mindre hackspett söker sig företrädesvis till lövskog och död klenved. Det är en rödlistad art som har observerats inom området liksom kattugglans bohål i de många gammelekarna.. Den lägre faunan är inte dokumenterad.

En annan trädbiotop inom området med höga biologiska värden är förekomsten av gamla tallar. Tallticka, som är en god signalart, förekommer på många ställen och även grovticka har påträffats. Tallarna har hög medelålder och i ytterdelen på grovbarkiga och soligt växande gamla tallar lever reliktbocken. Denna rödlistade art har dokumenterad förekomst i ett större antal tallar. Även om äldre gran inte är lika vanligt i Tollare finns signalarter knutna till denna, såsom gränsticka, granbarkgnagare och bronshjon. Blåmossa förekommer också.

Ett brandfält i sydvästra delen av området och ställvis riklig förekomst av död ved och lågor är andra indikatorer på skogsmiljöer med höga naturvärden.

I branterna förekommer såväl barr som löv och förekomsten av död ved är på många ställen hög.

REFERENSER

Detaljplaneprogram för Tollare, NCC m.fl.

Jansson Alfred E, Boo sockens historia, 1946.

Kvalitets- och gestaltningsprogram, NCC m.fl.

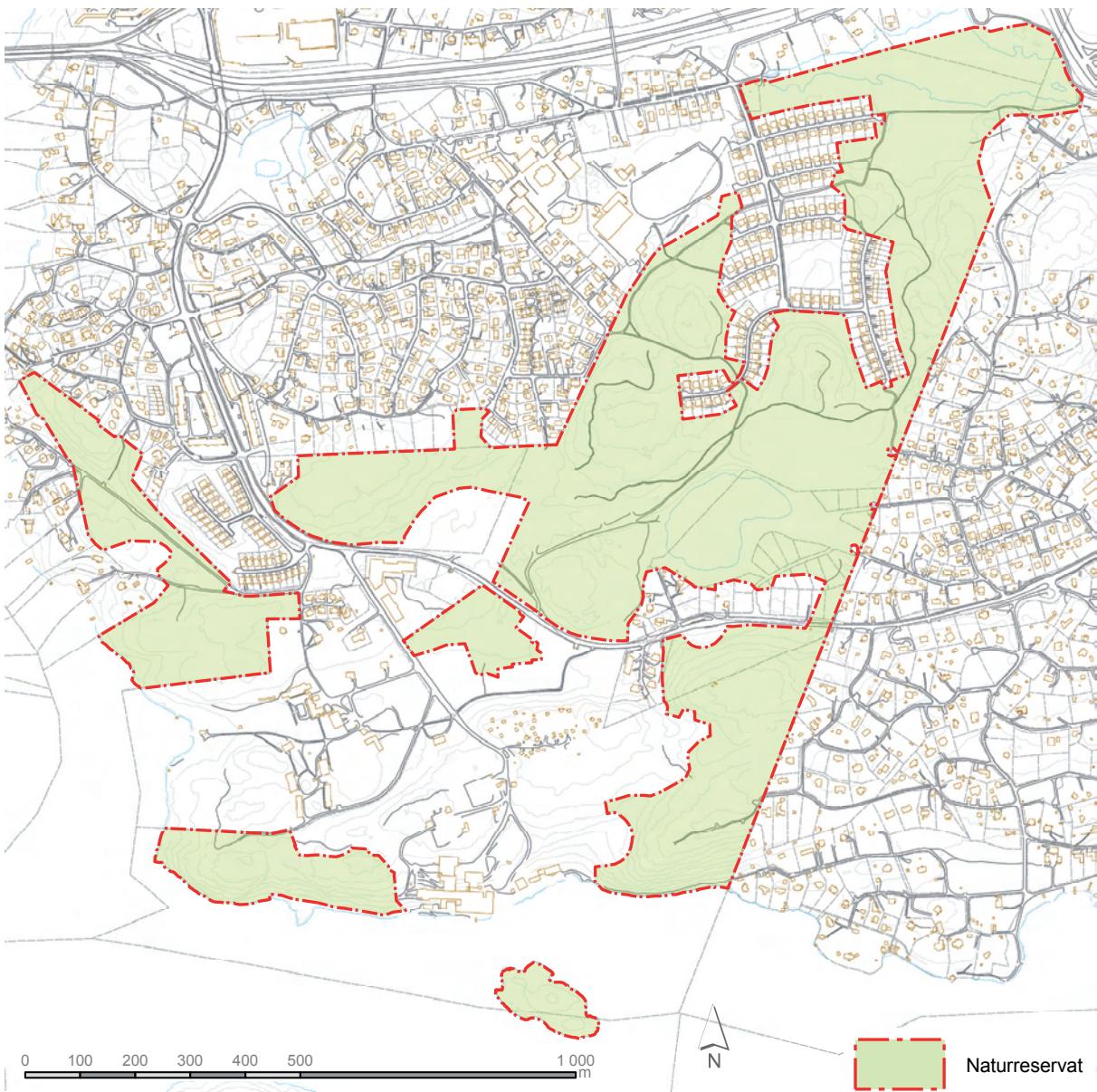
Nacka genom tiderna, www.nacka.se, Nacka Kommun 2004.

Strandskyddsutredning, Ekologigruppen

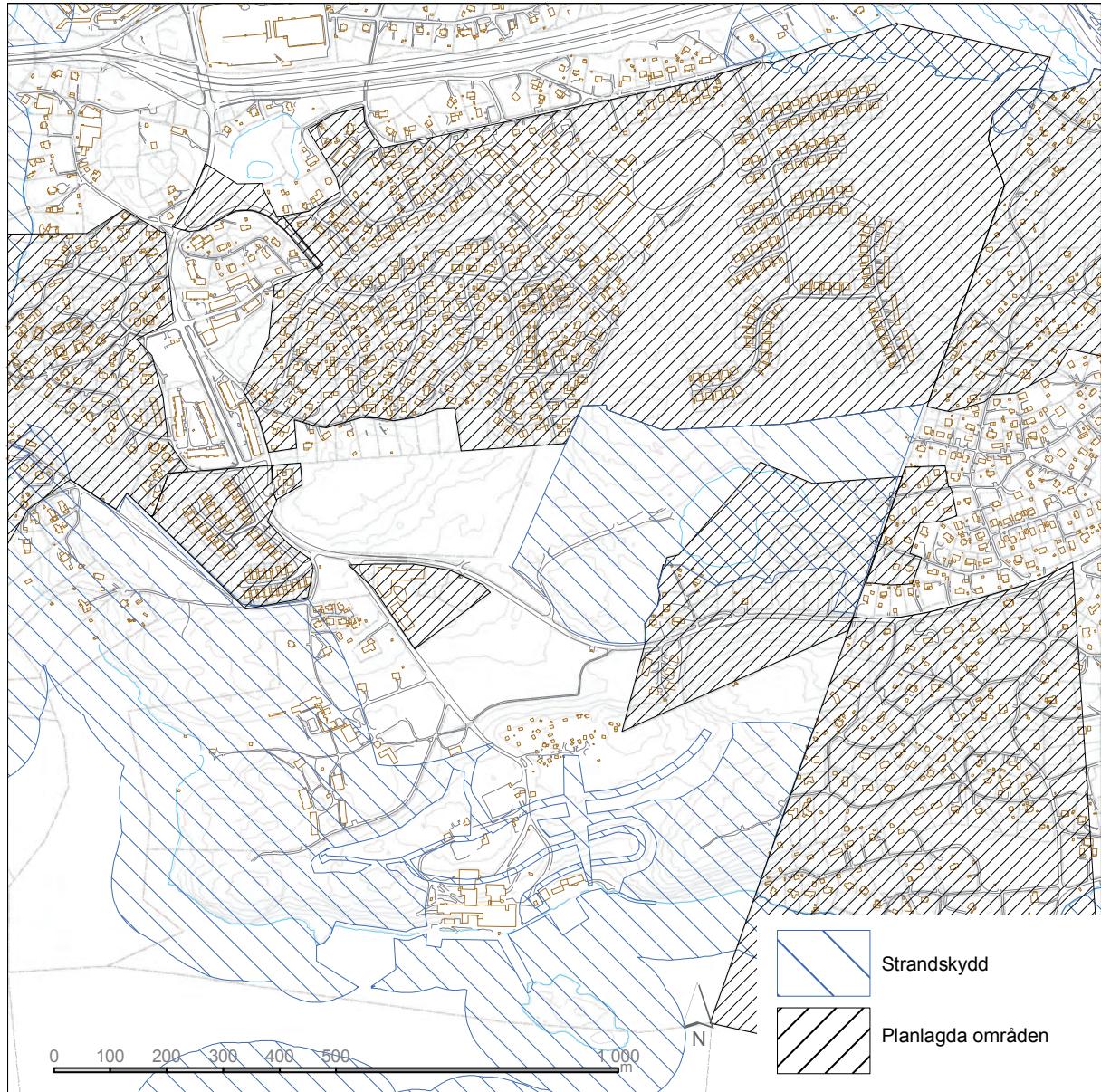
Tollare naturreservat; Rekreativvärden och avgränsningsöverväganden. Nacka kommun 2008.

Tollare naturreservat; Naturvärden. Nacka Kommun 2008.

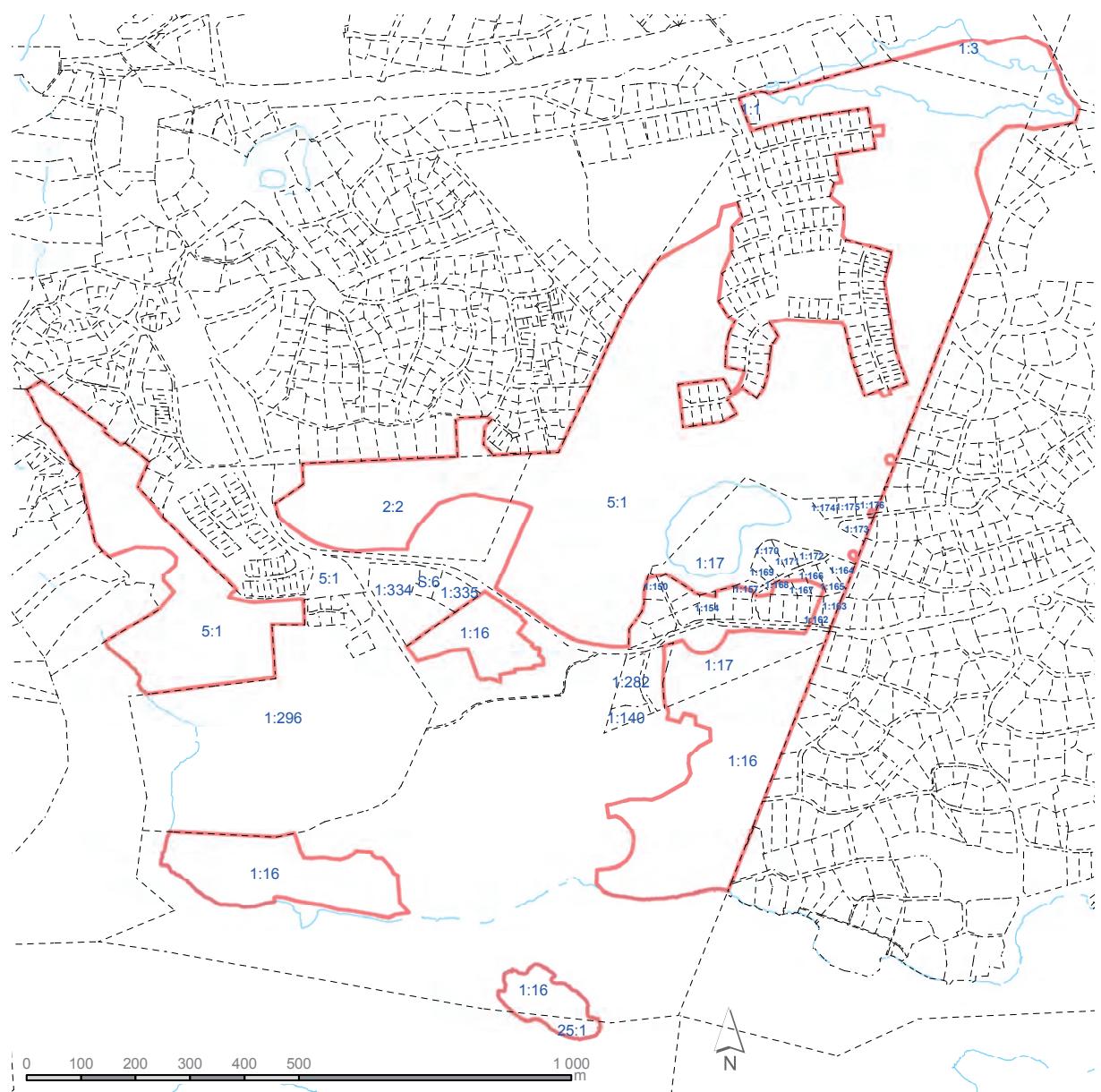
BESLUTSKARTA

FÖRORDNANDEKARTA

FASTIGHETSKARTA

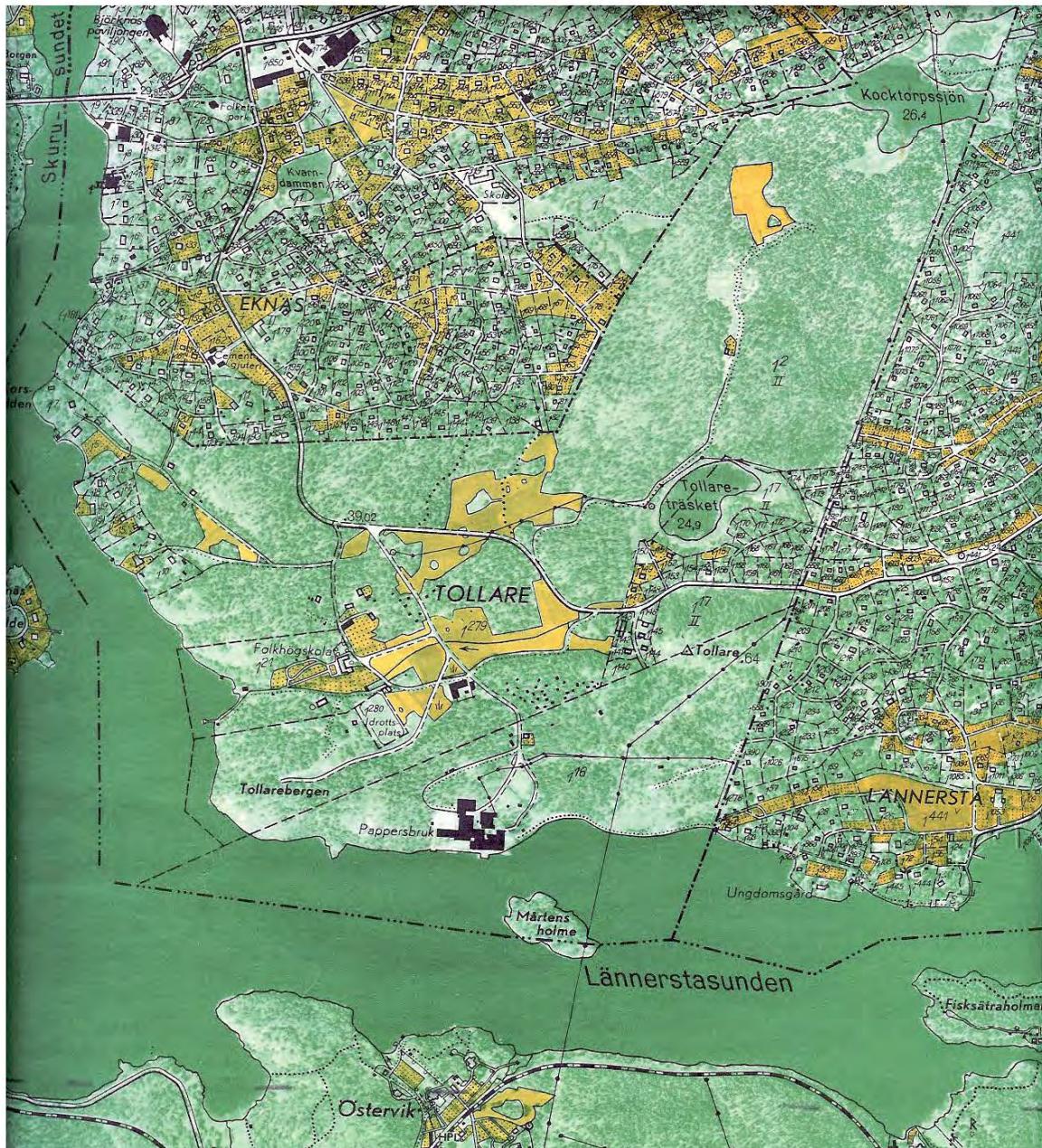

SKIFTESKARTA 1856

Bildkälla Lantmäteriverket

EKONOMISK KARTA 1952

Bildkälla Lantmäteriverket

SKÖTSELPLAN

**Naturreservatet Tollare
Nacka Kommun**

HUR RESERVATETS SYFTEN SKALL TRYGGAS

Rekreationsstråk bevaras genom återkommande röjningar i anslutning till stigar och vägar. Stränderna bibehålls som naturstränder, men viss gallring ska utföras för ökat rekreativsärde så att vy över vatten finns på valda sträckor.

Ädellöv gynnas och äldre ädellövträd skyddas. Karaktär av ekhage eller lund eftersträvas beroende på vilka värden som domineras i de enskilda bestånden.

Äldre tallbestånd lämnas för fri utveckling och äldre tallar skyddas.

Skötsel av skog i övrigt inriktas på en hög frekvens av äldre träd.

Skötseln ska gynna skyddsvärda arter som finns i eller kan antas spridas till reservatet bl.a. genom sparande av död ved på lämpliga platser.

Rekreativsärdet ska förstärkas med förbättrade möjligheter att röra sig längs naturstråk i området genom byggande av stigar och trappspänger.

Generella anvisningar

Skadade eller döda träd ska tas ner i de fall reservatsförvaltaren bedömer dem utgöra en risk. Död ved läggs på lämpliga platser. Stora träd ska gynnas genom frihuggning. Om slitage på mark uppstår pga ökat rekreativsnyttjande kan åtgärder vidtas för att höja slitagetåligheten.

SÄRSKILDA PLANERINGSÅTGÄRDER

Vattenreglering av Tollare träsk

Tollare träsk ska undersökas utifrån fågellivets krav. Avrinningsområde och hydrologi ska fastställas. Lämplig vattennivå och metod för reglering ska utredas före ombyggnation av utlopp. Nivåregleringen fastställas om så erfordras i vattendom.

Fågelskådning vid Tollare träsk

Norr om Tollare träsk finns fyllnadsmassor med uppväxande slyskog. För att säkerställa möjlighet till fågelskådning får röjning och gallring utföras inom området.

Skötsel av gamla och grova träd

Äldre träd ska ges lämpliga åtgärder. Utgångspunkten för arbetet är såväl trädens fortlevnad som andra förutsättningar som kan vara väsentliga för trädens värde som substrat för andra organismer, t.ex. solbelysning.

Återväxt av träd

För kommande generation av stora träd ska träd väljas ut och gynnas aktivt för att säkra tillväxten av kommande trädgenerationer.

Stigar

Stigar utförs enligt skötselplanekartan sid. 29 och stigar, släntstöd, trappor och trappspänger

ska anpassas till terrängen. Åtgärder i syfte att förbättra framkomligheten för äldre och rörelsehandikappade ska utföras där så är lämpligt.

PRIORITERING AV LÖPANDE ÅTGÄRDER

Goda rekreationsmöjligheter

Områdets vägar och stigar ska kontinuerligt underhållas så att framkomligheten är god. Ytskikten ska hålla god standard och justeras vid behov. Röjningar utmed vägar och stigar ska utföras så att dessa är säkra och upplevs som trygga.

Renhållning av god kvalitet

Då naturupplevelse kräver frihet från avfall ska renhållning ges hög prioritet. Grenar från träd och annat biologiskt material från området är inte avfall. Vid reservatets iståndsättande ska området städas från rester av betong och metall och sentida utfyllnader får bortschaktas.

Skötsel av gamla träd

Av biotopskötselåtgärder bedöms gynnande av gamla grova träd vara en åtgärd som ger både hög biologisk mångfald och stort utbyte upplevelsemässigt. Här ingår också åtgärder för att gynna återväxten. Frihuggning i anslutning till stora träd kan utföras.

HUVUDSKÖTSELOMRÅDEN- SKÖTSELBIOTOPER

Öppet vatten

Mål

Fortsatt naturligt öppet vatten. Flytbladsväxter förekommer i begränsad omfattning.

Iståndsättande åtgärder

För Tollare träsk ska en optimal vattennivå för fågellivet fastställas och det nya utloppet ska anordnas så att denna nivå upprätthålls. För Kocktorpssjön ska inga iståndsättningsåtgärder utföras.

Löpande åtgärder

Klippling av vattenvegetation i Kocktorpssjön i den omfattning reservatsförvaltaren finner lämplig. Renhållning.

Vassar

Mål

Fortsatt naturliga vassar. Flytbladsväxter förekommer.

Iståndsättande åtgärder

Inga

Löpande åtgärder

Normalt inga åtgärder utöver renhållning.

Öppen gräsmark

Mål

Helt öppen gräsmark med enstaka solitärträd. Gränser mot sluten mark ska där så är lämpligt ha täta flersiktade bryn med bärande buskarter som slån och rosor. På Tollareängen ska del av den öppna gräsmarken kunna nyttjas för bollspel.

Iståndsställande åtgärder

Yta som ska nyttjas för bollspel justeras till erforderlig jämnhet.

Löpande åtgärder

Årlig slätter, företrädesvis med ängsslätter utförd med skärande redskap och upptagning av gräset. Borttagning av inväxande asp i bryn. På yta för bollspel och lek klipps gräset kontinuerligt under växtsäsong.

Ekhage

Mål

Ekdominerad mark med så hög andel grova och gamla träd som möjligt. Låg slutenhet. Fältskikt med hög slitagetålighet med tanke på högt rekreativt värde.

Iståndsställande åtgärder

Frihuggning av värdefulla träd och återväxtträd. Kraftig gallring av framförallt barrträd för att gynna framväxten av ett slitagetåligt fältskikt. Insådd av ängsmarksflora och slitagetålig flora.

Löpande åtgärder

Under en övergångsperiod kan årlig slätter av ruderatväxter vara motiverad. Röjning var 3:e år. Gallring var 6:e år.

Återställningsmark med ek

Mål

Återgång till omgivande marks karaktär, från utfyllnad till ekskog.

Iståndsställande åtgärder

Inga åtgärder får medföra att värdefulla ekarna skadas. Återställande till ursprunglig marknivå ska eftersträvas genom borttagning av främmande material, särskilt kring träd. Avjämning ska ske med såbädd av omgivande marks jordart eller av mager sand. Naturlig igenväxning är normalt att föredra. Eventuell insådd eller vegetationsetablering ska överensstämma med omgivningen.

Löpande åtgärder

Under en övergångsperiod kan årlig slätter av ruderatväxter vara motiverad. Röjning var 3:e år. Gallring var 6:e år.

Ekskog, ekgrupper och enstaka ekar

Mål

Ek, så hög andel grova och gamla träd som möjligt. I andra hand andra lövträd.

Iståndsställande åtgärder

Frihuggning av värdefulla träd och återväxtträd.

Löpande åtgärder

Röjning var 3:e år. Gallring var 6:e år

Löv- och blandskog

Mål

Skog med såväl barr- som lövträd med inslag av grova träd. Så stor förekomst som möjligt av grova träd, gamla träd och ädellövträd.

Löpande åtgärder

Gallring var 10:e år. Frihuggning av grova ekar och tallar. Gynnande av grov asp, björk och äldre gran. Naturlig död ved ska lämnas så långt möjligt.

Orört- Tallskog, Branter, Äldre barrblandskog, Lövsumpskog

Mål

Orörda bestånd med hög andel död ved. Förekomst av både löv- och barrträd.

Löpande åtgärder

Lämnas utan åtgärd förutom röjning utmed stigar och vägar. Död ved lämnas. Äldre tallar och ekar friställs.

Blandskogsholme

Mål

Trädbevuxen med såväl barr- som lövträd. Så stor förekomst som möjligt av grova träd, gamla träd och ädellövträd.

Iståndsättande åtgärder

Om holmen görs ytterligare tillgänglig genom en broförbindelse ska ytskikt på stigar och holmens service anpassas utifrån tillgänglighet, säkerhet och trygghet. Gallring ska utföras för att gynna tillväxt av slitagefälskikt. Om bro inte byggs ska området lämnas utan åtgärd.

Löpande åtgärder

Röjning utmed stigar om broförbindelse byggs. Frihuggning av grova tallar och ekar.

ANORDNINGAR OCH ANLÄGGNINGAR

Gång- och cykelvägar

Mål

Gångvägarna ska vara terränganpassade och vara framkomliga genom rimlig ytjämnhet och avvattnning. Bredd 2-2,5 m. Belysning enligt kommunens standard.

Iståndsättande åtgärder

Ytskikt ska vara av asfalt.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga. Riskträd som kan komma att falla över väg tas ner.

Stigar typ 1

Mål

Stigar av typ 1 ska vara iordningsställda men inte av vägkaraktär. Funktionellt innebär det lägre ytjämnhet och funktionell avvattning. Bredd 1-1,2 m, trappor kan förekomma. Belysning förekommer normalt inte, om behov uppstår utförs den som punktvis belysning.

Iståndsättande åtgärder

Ytskikt ska vara av grus. Släntstöd utförs där så krävs. Trappor byggs på erforderliga platser.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga. Vindfälten över stig kapas och välts åt sidan.

Stigar typ 2

Mål

Stigar av typ 2 utgörs av underlättande åtgärder för den som normalt rör sig i terräng. Stigar ska så långt det är möjligt underordna sig omgivningen. Funktionellt innebär det att inga särskilda krav ställs på ytjämnhet. Bredd 0,5-1,0 m, enkla trappspänger kan byggas vid större lutning. Belysning ska inte förekomma.

Iståndsättande åtgärder

Ytskikt av grus. Trappspänger med ledstång byggs på erforderliga platser. På svårframkomliga bergiga partier kan enkel ledstång av järn fästas i berget.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Motionsspår

Mål

Belyst motionsspår med god standard för rekreation.

Iståndsättande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Löpande åtgärder

Återkommande röjningar utmed spåret för god sikt, trygghet och framkomlighet samt övriga åtgärder som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Informationsanläggningar

Mål

Informationsskyltar med karta ska finnas vid reservatets entréer och på ytterligare några platser enligt skötselplanekarta s. 29. Utöver grundläggande reservatsdata ska information ges om intressanta målpunkter i reservatet samt gångvägnät och stigar. Ev. utmärkning av spår samt vägvisningsskyltar görs tydliga och hållbara.

Iståndsättande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Sittplatser

Mål

Ett antal enkla bänkar i trä kan placeras utmed stigar. Utmed huvudgångstråken placeras soffor.

Iståndsställande åtgärder

Utplacering av bänkar och soffor.

Löpande åtgärder

Underhåll av bänkar och soffor.

Brygga

Mål

Brygga för fågelskådning.

Iståndsställande åtgärder

Ersättning av befintlig brygga med likvärdig i bra skick.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Vattenregelringsanordningar

Mål

Upprätthållande av ur naturvärdeperspektiv optimala vattenförhållanden i Tollareträsk genom reglering.

Iståndsställande åtgärder

Ombyggnad av utlopp med anläggande av ny utloppsledning och reglerbar tröskel.

Löpande åtgärder

Reglering enligt vattendom. Underhåll av anordningarna.

Parkeringsplatser

Mål

Befintlig parkeringsmöjlighet norr om Sockenvägen behålls. Ny parkeringsyta i väster i ordningställs.

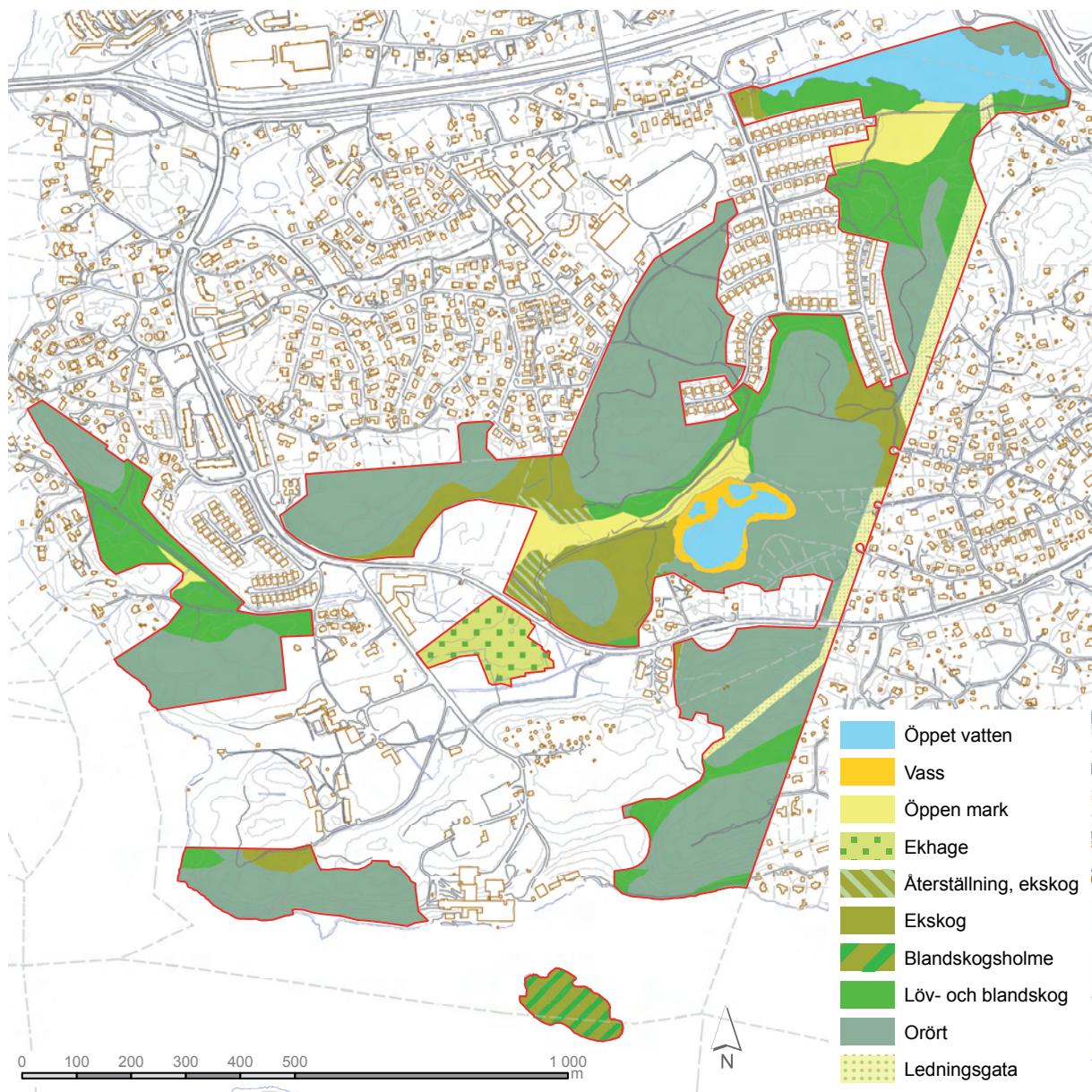
Iståndsställande åtgärder

Befintlig parkeringsyta rustas med ytskikt av grus. Ny parkeringsyta i väster i ordningställs.

Löpande åtgärder

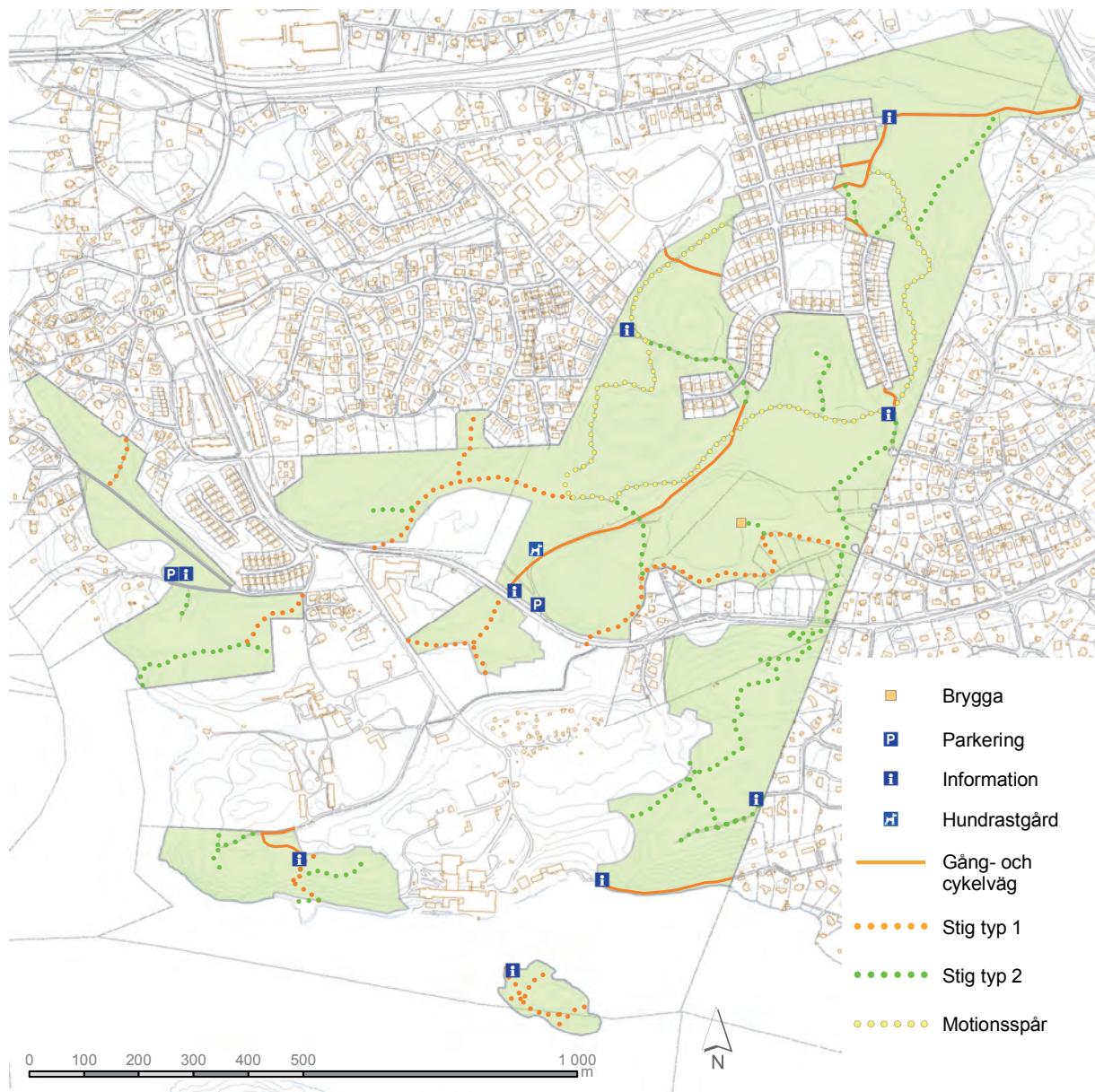
Justering av ytskikt vid behov.

SKÖTSELBIOTOPER

SKÖTSELPLANEKARTA

Naturreservatsnämnden

Medborgarförslag kabelpark, wakeboard Insjön

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden uppdrar åt park- och naturenheten att initiera ett arbete för att utreda alternativ placering av en eventuell kabelpark.

Ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit om att anlägga en så kallad kabelpark, bl a för att kunna åka wakeboard, i Insjön. Naturreservatsnämnden anser att sådan aktivitet i Insjön skulle ha en alltför menlig inverkan på fågelskydd och fiske. Däremot ställer sig nämnden positiv till möjligheterna att en kabelpark anläggs i annan sjö i Nacka kommun och ger därför park- och naturenheten i uppdrag att utreda eventuella andra platser.

Bilagor

Bilaga 1. Medborgarförslag kabelpark, wakeboard.

Nina Carlsson
Naturreservatsförvaltare
Park- och naturenheten

Dag Björklund
Teknisk direktör
Tf enhetschef

Naturreservatsnämnden

Två medborgarförslag - utveckling av Herrgårdsparken, Velamsund

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden uppdrar åt park- och naturenheten att utifrån medborgarförslagen, befintliga verksamheter i gårdsområdet och tidigare förslag angående parken, återkomma med redovisning av möjlig utveckling av herrgårdsparken.

Sammanfattning

Två förslag har inkommit från två olika konstellationer om att utveckla Herrgårdsparken på Velamsund, till idéträdgård respektive besöksträdgård.

Ärendet

Det har inkommit två medborgarförslag under 2013-2014 angående upprustning av Herrgårdsparken. Det första 'Herrgårdsparkens idéträdgård' har blivit presenterat för park- och naturenheten, och har bärning på tre ben, odling, café och visningsträdgård.

Det andra förslaget har inte presenterats ännu, men tid till det finns under okt-nov 2014. Men förslaget tycks ligga inom samma område som förslag 1.

Medborgarförslag 1- Utveckling av Herrgårdsparken Velamsund till idéträdgård.

Förslagsställare: Linda Öberg, Paula.

Medborgarförslag 2- Utveckling av Herrgårdsparken, Velamsund till Besöksträdgård,

Förslagsställare:

Lisa Brobert, Trädgårdsmästare / Inredare

Nanna Munter, Trädgårdsmästare

Jessica Leijer, Psykolog

Anton Henning Psykolog

Marie-Louise Ottergård, Psykolog

Ekonomiska konsekvenser

För kommunen kommer det att innebära att om man godtar förslagen, viss infrastruktur byggs upp i parken, vidare får man beakta besöksunderlag etc.

Konsekvenser för barn

För barn kan uppförande av idéträdgårdar med dess innehåll, bidra till en positiv upplevelse, beroende även på hur man utvecklar verksamheten mot barn.

Bilagor

Bilaga 1, Förslag 1

Bilaga 2, Förslag 2

Nina Carlsson
Naturreservatsförvaltare
Park- och naturenheten

Vision & verksamhet i Herrgårdsparken

Kummelnäs: 2013.10.15

Vision & verksamhet i Herrgårdsparken

Kummelnäs: 2013.10.15

Herrgårdsparkens historia

Herrgårdsparkens långa och unika historia.

Herrgårdsparkens historia

Herrgårdsparkens långa och unika historia.

ÄGARLÄNGD

Konung Magnus -1288

S:t Klara kloster 1288-1527

åter kronan 1527-

Gustav II Adolf -1629

Lars Bengtsson och Brita Danielsdotter 1629-

Augustin Leijonskiöld (dotterson) och Maria Sofia De la Gardie 1666-1667

Pontus De la Gardie och Beata Elisabeth De la Gardie, f. Königsmark 1667-1723

Hedvig Kristina Stenbock (dotterdotter) och Arvid Posse 1723-1754

Hedvig Ulrika Wrangel, f. Posse (dotter) och Karl Otto Wrangel 1754-1764

Jonas Kjernander och Elsa Maria Oxenstierna 1764-1774

Otto von Hirscheit 1774-1775

Jonas Stenström 1775-1781

Magnus Benedictius 1781-1792

Anders Jonasson Bergh 1792-1799

Isac Lorentzon Westman 1799-1811

Carl D Nordberg 1811-1820

Olof Florén 1820-1822

Louis M. de Camps och Pauline f. Lombard 1822-1828

kung Karl XIV Johan 1828-1844 kung Oscar I 1844-1849

Nils von Höpken 1849-1849

Johan Carlström 1849-1849

CPJ Fitinghoff 1849-1855

Wilhelm Hellgren 1855-1860

Fredrik Vilhelm Grubb 1860-1860

Fredrik Österman 1860-1862

Nils Lantingshausen von Höpken 1862-1868

Clotilda Eleonora von Höpken (dotter) 1868-1880

Emil och Julia Egnell 1880-1935

Fritz Egnell (son) 1935-1964

Boo Kommun 1964-1971

Nacka Kommun 1971-

Herrgårdsparkens historia

En brukad trädgård

Trädgårdsmästeriet på 1940-talet.

Trädgårdsmästarfamiljen 1930 framför kullstugan.

Herrgårdsparkens historia

Karta över trädgårdsbyggnader

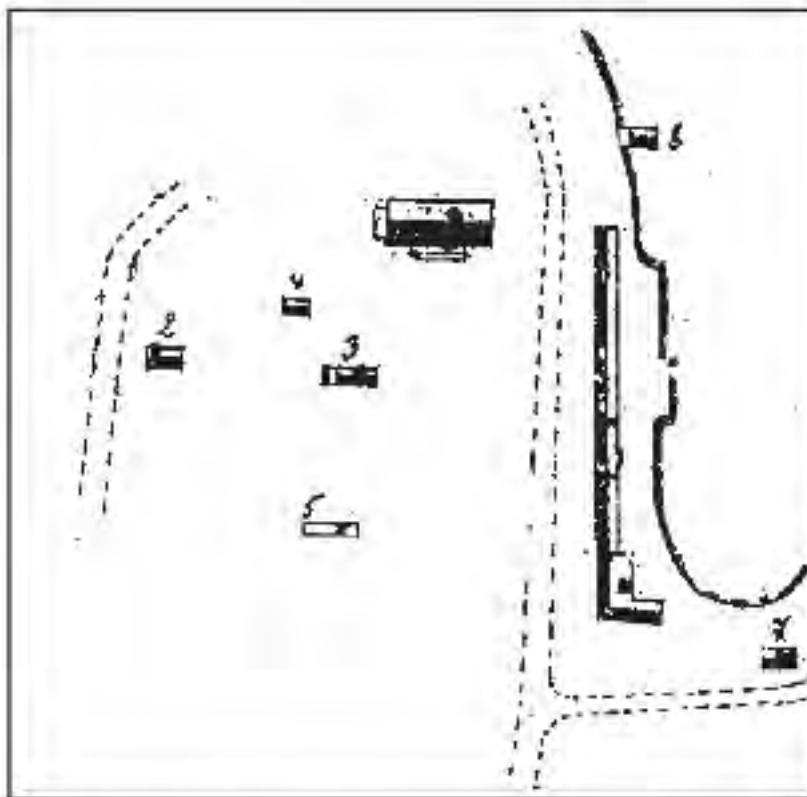
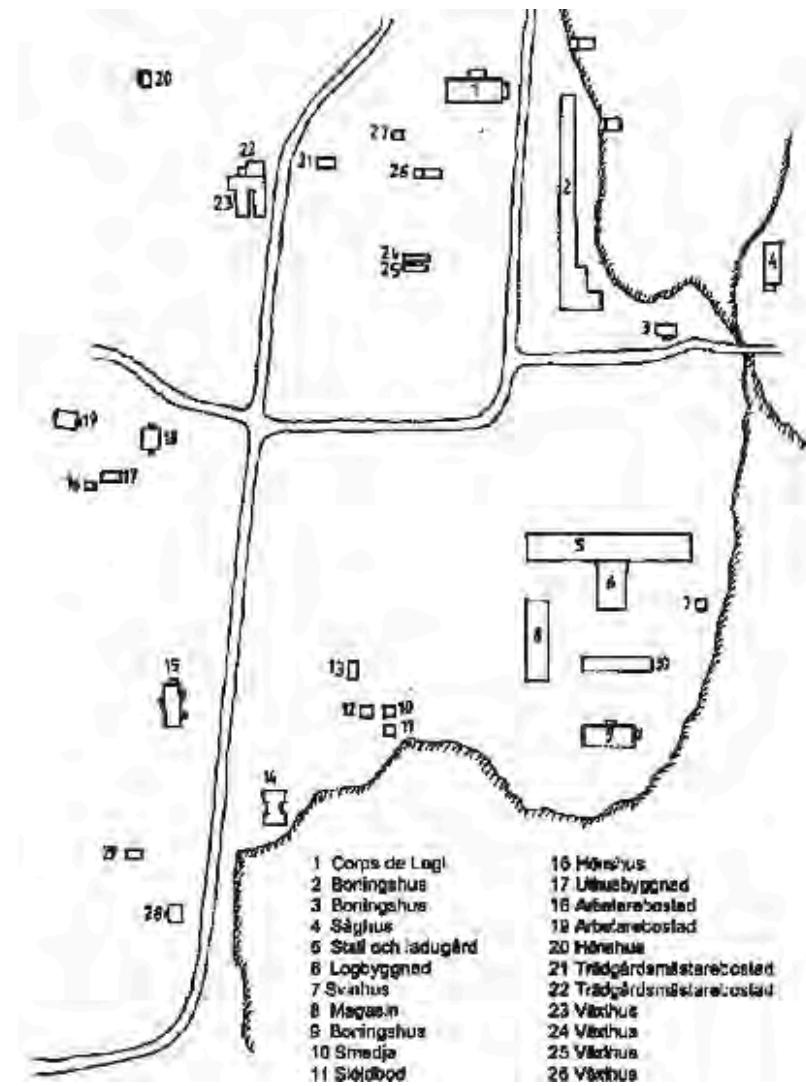

Fig. 12. Trädgårdsbyggnaderna enligt brandförsäkring från 1904: nr 2 trädgårdsbyggnad, nr 3 växthus, nr 4 trädgårdsbod och nr 5 roskaft. SVAR

Flygbilder Velamsund

112

1950

1960

1965

1974

1982

1989

Tankar kring Velamsund

Velamsund är en fantastisk idyll med tillgång till många aktiviteter så som: ridning, bad, naturskola, mat-långaraden, kanotpaddling, skidåkning, promenader mm.

- *Vi ser Velamsund som en helhet där alla verksamheter är viktiga för varandra. Och varje del tillsammans gör området attraktivt att besöka.*
- *Trädgårdsparken har en fantastisk och lång historia och vi upplever parken som en bortglömd kulturskatt.*

Vision och målsättning

Vi ser en fantastisk möjlighet att skapa en ”levande” park, genom en verksamhet baserad på ekologisk odling med tillhörande gårdsbutik, café och kursverksamhet.

Hela verksamheten ska ha den ekologiska och pedagogiska tanken som kärna.

Vision och målsättning

Hela verksamheten ska ha den ekologiska och pedagogiska tanken som kärna.

Delar i verksamheten

- Frilandsodling, perennodling, växthusodling, köksträdgård, örtagård, café och gårdsbutik.
I gårdsbutiken säljs egentillverkade produkter tillsammans med näroproducerade varor.
  - Kursverksamhet för barn och vuxna ex: Odling, blommor och örter, beskärning och vård av fruktträd. Planering av köksträdgård mm.

Hela verksamheten ska ha den ekologiska och pedagogiska tanken som kärna.

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

ROSENDALS TRÄDGÅRD

SKILLEBYHOLM
Biodynamiskt utbildningscenter i Järna

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

ROSENDALS TRÄDGÅRD

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

WIJ_TRÄDGÅRDAR I OCKELBO

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

WIJ TRÄDGÅRDAR I OCKELBO

Referenser

Handelsträdgårdar och parker som tillämpar ekologisk och biodynamisk odling.

WIJ TRÄDGÅRDAR I OCKELBO

MANDELMANNS
TRÄDGÅRDAR

SKANSEN

Återskapa trädgårdsmästarbostaden

Vi ser framför oss att bygga upp den gamla trädgårdsmästarbostaden-Kullstugan, efter gamla fotografier. Denna används som Gårdsbutik, café och kontor.

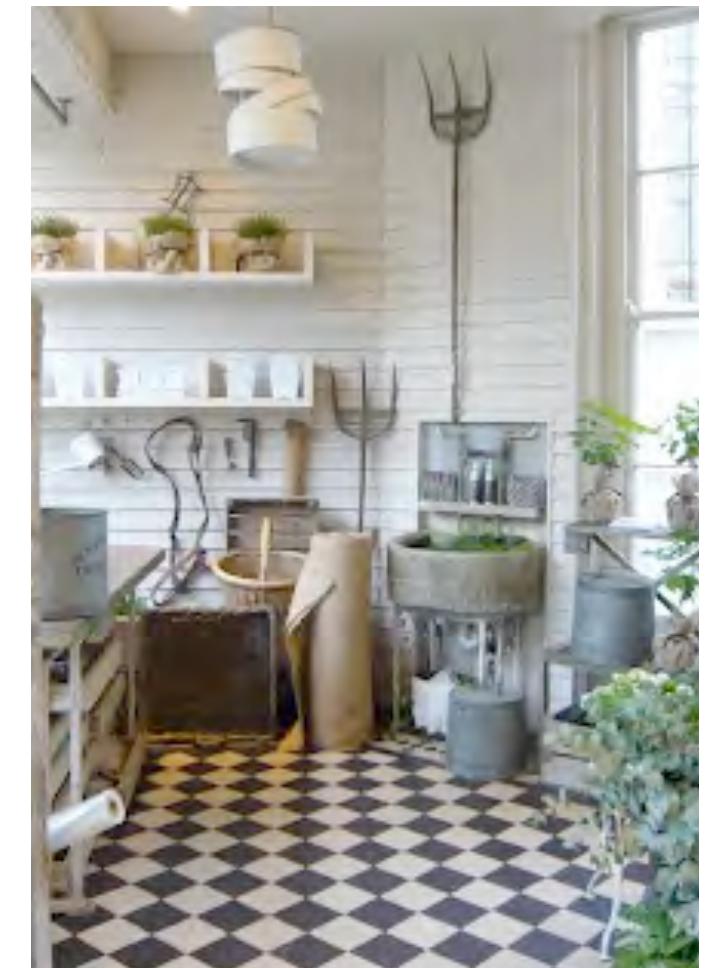
Gårdsbutik & café

- Handelsträdgård och gårdsbutik med tillhörande caféverksamhet.

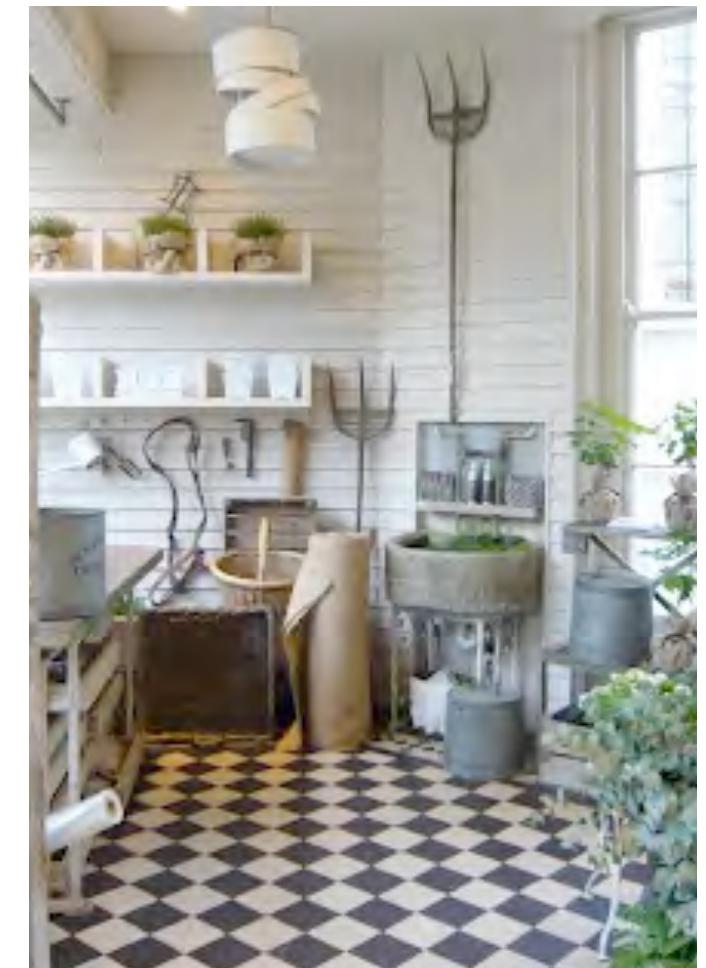
Gårdsbutik & café

- Handelsträdgård och gårdsbutik med tillhörande caféverksamhet.

Gårdsbutik & café

- Handelsträdgård och gårdsbutik med tillhörande caféverksamhet.

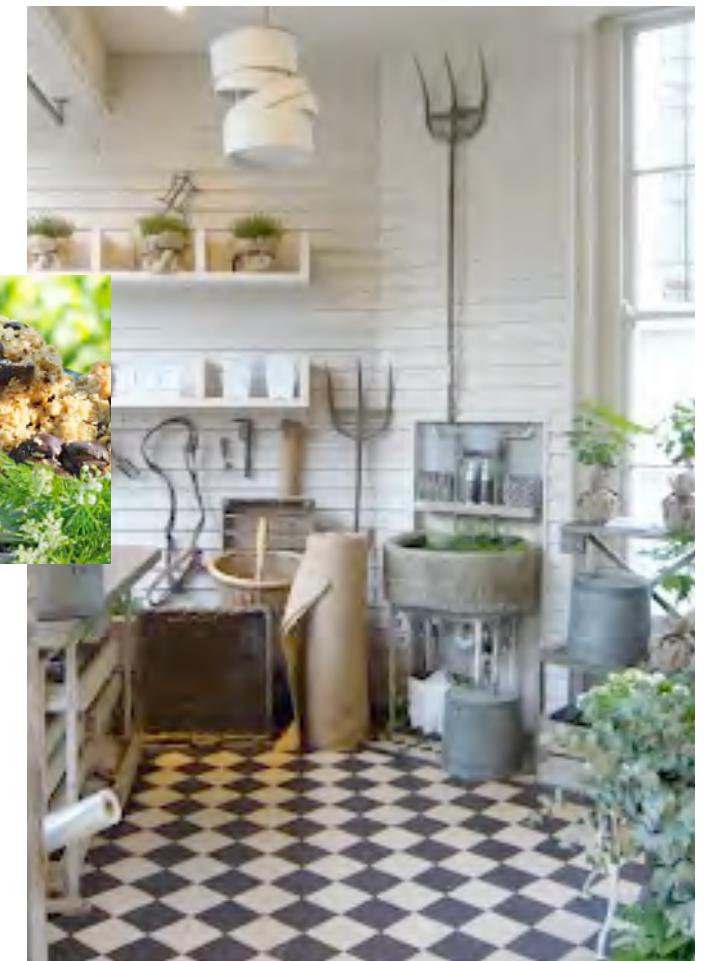
Gårdsbutik & café

- Handelsträdgård och gårdsbutik med tillhörande caféverksamhet.

Gårdsbutik & café

- Handelsträdgård och gårdsbutik med tillhörande caféverksamhet.

Återskapa trädgårdsmästarbostaden

Återskapa trädgårdsmästarbostaden

Växthus

I parken har flera stora växthus funnits. Vi ser till att börja med framför oss att återskapa ett av dessa.

Växthus

I parken har flera stora växthus funnits. Vi ser till att börja med framför oss att återskapa ett av dessa.

Växthus referenser

Växthus

Växthus

Frilandsodlingar

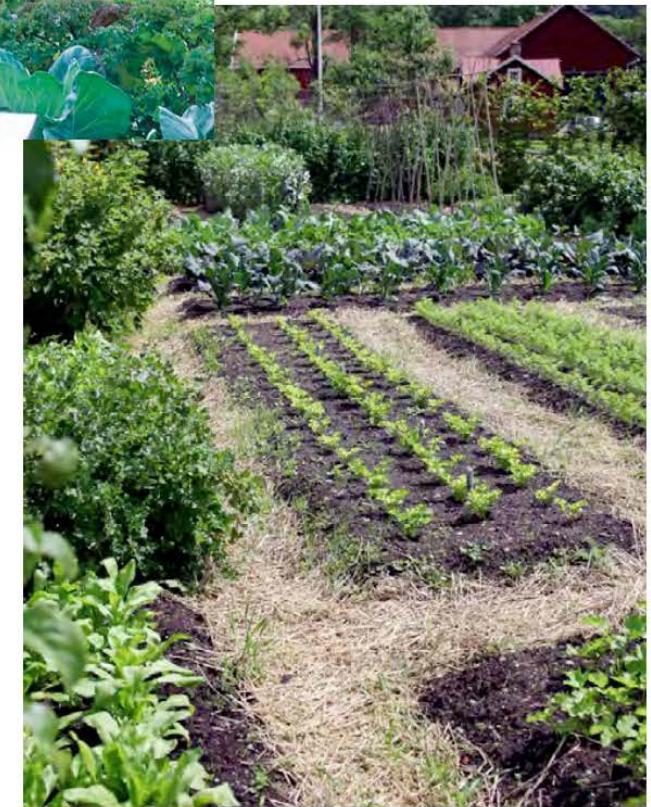
Frilandsodlingar

Frilandsodlingar

Köksträdgård

Örtagård

¹⁴³

Köksträdgård / Örtagård

144

Köksträdgård / Örtagård

Nya delar av parken

Bäroddling

Bärolding

Bärolding

Perennodlingar

Perennodlingar

Perennodlingar

Samarbeten

Samarbetspotentialen med övriga aktörer inom området känns som en spännande och viktig del för verksamheten, då dessa bidrar till kretslopps idén som är så stark i den ekologiska tanken.

Kretsloppstanken

Långa raden

Naturskolan

Velamsunds trädgård

Vinberget

Nacka ridhus

Bigården

Kretsloppstanken

Långa raden

Velamsunds trädgård

Nacka ridhus

Naturskolan

Vinberget

Bigården

Kretsloppstanken

Långa raden

Grödor -
produkter

Velamsunds trädgård

Nacka ridhus

Naturskolan

Vinberget

Bigården

Kretsloppstanken

Långa raden

Velamsunds trädgård

Nacka ridhus

Naturskolan

Vinberget

Bigården

Kretsloppstanken

Långa raden

Velamsunds trädgård

Nacka ridhus

Naturskolan

Vinberget

Bigården

Kretsloppstanken

Långa raden

Nacka ridhus

Naturskolan

Bigården

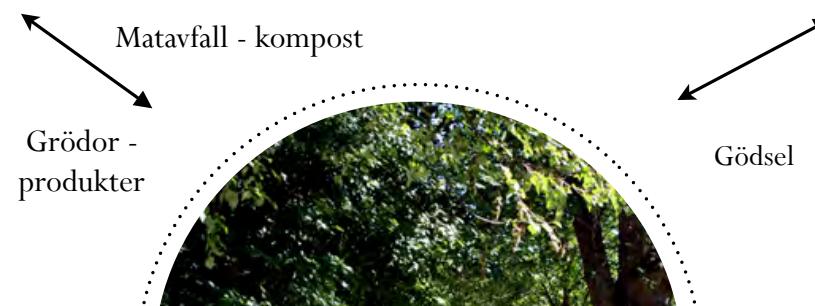

Vinberget

Kretsloppstanken

Långa raden

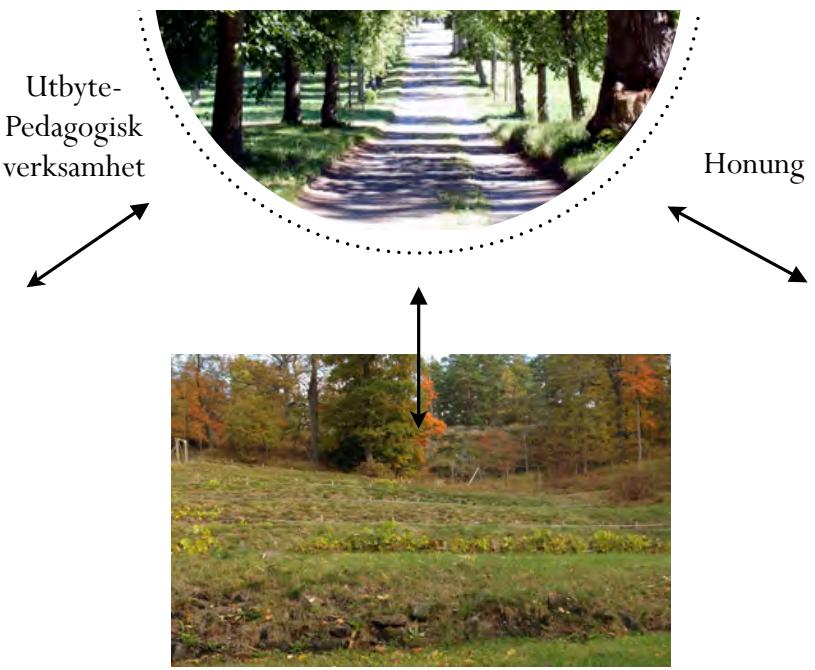
Velamsunds trädgård

Nacka ridhus

Naturskolan

Vinberget

Bigården

Kretsloppstanken

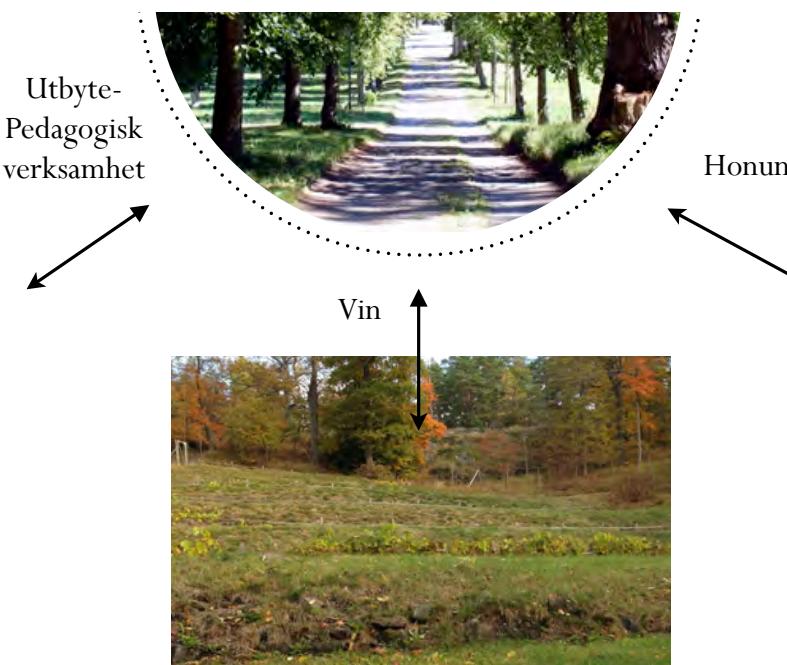
Långa raden

Nacka ridhus

Naturskolan

Bigården

Vinberget

Utvecklingspotential

Utvecklingspotential

Långsiktiga visioner: Återskapa parken enligt ursprungligt utseende, men även tillföra nya influenser och idéer.

- Bevara, återskapa och förädla Herrgårdsparkens uttryck.*

Utvecklingspotential

Historiska inslag i parken

Återskapa humleträdgården

Återskapa humleträdgården

Återskapa humleträdgården

Historiska inslag i parken

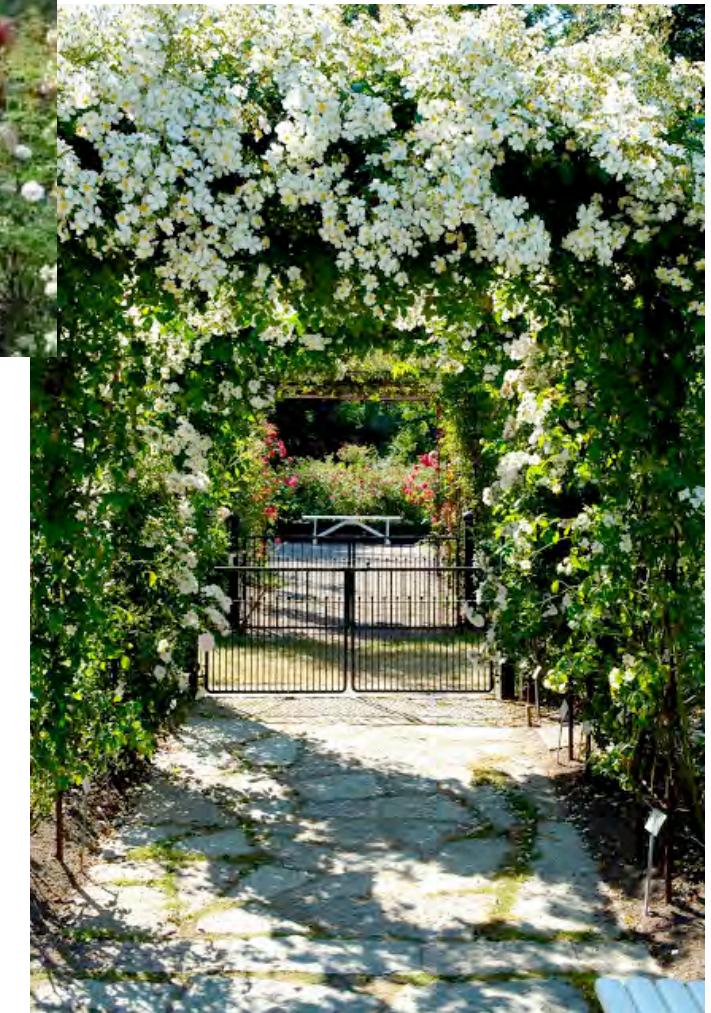
Spaljerade äppleträd

Nya delar av parken

Rosträdgård

Här kan finnas både nya och historiska sorter som speglar de olika tidsepokerna i trädgårdens långa historia.

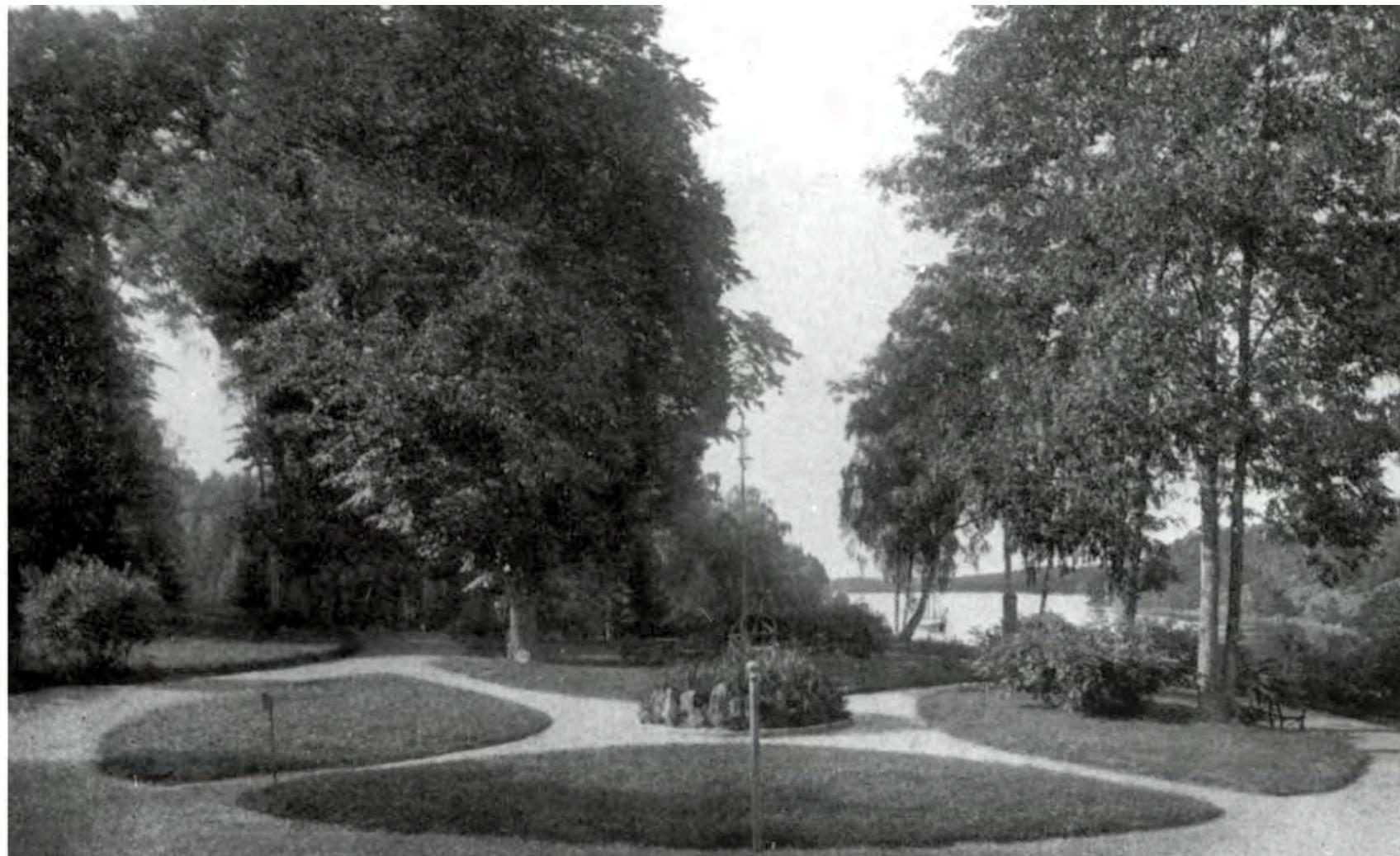
Nya delar av parken

Rosträdgård

Nya delar av parken

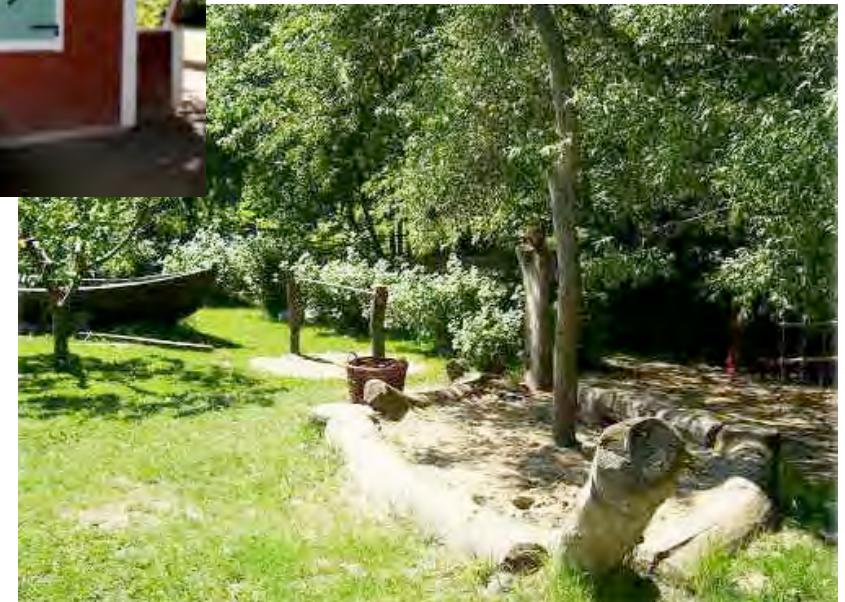
Rosträdgård

Nya delar av parken

Barnträdgård

Fantasifull och inspirerande
naturlek

Nya delar av parken

Barnträdgård

Nya delar av parken

Fjärilsträdgård

För att öka pollinering och
bidra till den biologiska
mångfalden

Nya delar av parken

Barnkammaren i fjärilsträdgården

Syfte att främja och åskådliggöra den biologiska mångfalden.

Exempel på värdväxter:

Dagfjärilar

Amiral - Brännässa
 Apollofjäril - Kärleksört, vit fetknopp, taklök
 Aurorafjäril - Olika korsblommiga växter som ängsbräsmor
 Björnbärssnabbvinge - Björnbär, olika ris
 Buskgräsfjäril - Gräs, särskilt vitgröe och hässlebrodd
 Citronfjäril - Brakved, getapel
 Liten guldvinge - Bergssyra, ormrot
 Nässelfjäril - Brännässa
 Päfågelöga - Brännässa
 Rapsfjäril - Korsblommiga växter som löktrav
 Pärlemorfjäril - Violer
 Sorgmantel - Björk, sälg
 Tistelfjäril - Tistlar, kardborre, brännässa
 Vinbärsfuks - Brännässa, humle, sälg, alm, svarta vinbär

Nattfjärilar

Allmän snabelsvärmare - Måror, pilört
 Ligustersvärmare - Liguster, syren, ask
 Lindsvärmare - Lind, alm, björk, al
 Poppelsvärmare - Poppel, pilträd
 Videsvärmare - Vide, poppel, hassel

Värdväxter:

Viktig barnkammare för fjärilars larver

Insekshotell:

Genom att erbjuda rum för diverse insekter och kryp får vi hjälp med pollinering av växter, vilket ger en rikare skörd. Samtidigt bidrar vi till den biologiska mångfalden.

Fjärilsträdgård

Fjärilsträdgård

Nya delar av parken

Perenner och buskar

*Förstärker och förhöjer det estetiska
värdet i parken*

Äppleträdgården

Övrig verksamhet

Musteri

Ta till vara på och förädla
frukten i parken

Skiss över park

179

*Tankar och idéer för Velamsunds trädgård av:
Linda Öberg & Paula Lillo*

Kummelnäs: 2013.10.09

*Tankar och idéer för Velamsunds trädgård av:
Linda Öberg & Paula Lillo*

Kummelnäs: 2013.10.09

Bilaga 2 , Förslag 2

Velamsunds Trädgård

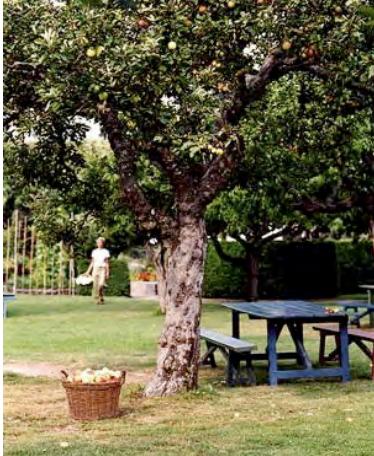
Ulltäckning

Lavendelkorgar

Blommor till bina

Vitlöksflätor

Äppelmustning

Naturreservatsnämnden

Svärdso naturreservat, information

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden noterar informationen.

Ärendet

Förslag till bildande av naturreservat har varit på samråd. Arbetet med att sammanställa remissyttranden pågår. Som bakgrund inför den muntliga presentationen som görs på sammanträdet biläggs remissyttrandena i sin helhet i syfte att underlätta att ställa frågor och framföra synpunkter för den fortsatta hanteringen inför kommande beslut i nämnden.

Beroende på övervägande under sammanträdet bör möjligheten till ett extra sammanträde tidigt i november övervägas för att kunna få ett beslut i kommunfullmäktige om inrättande innan årsskiftet.

Bilaga 1. Remissvar

Dag Björklund
Teknisk direktör

Kommunstyrelsen

Naturreservat Svärdsö

Yttrande till naturreservatsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslaget till yttrande över naturreservat Svärdsö.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har fått en förfrågan om att yttra sig under samrådstiden över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdsö. Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Ett område i västra delen av Svärdsö lämpligt för förskola bör undantas från reservatsbildning. Gränsen för reservatet bör förtydligas avseende om de planlagda allmänna parkeringsplatser inom detaljplan för Älgö kommer att ingå i reservatet samt hur gränsen går mot bostadsmark. Undantagen planlagd kvartersmark för parkering som är föremål för planändring till allmän plats för att försörja naturreservatet bör övervägas att tas med i reservatet, liksom förtydligande kring vilken standard denna yta ska få och vem som ansvarar för utbyggnaden av ytan.

Ärendet

Kommunstyrelsen har fått en förfrågan om att yttra sig under samrådstiden över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdsö. Syftet med naturreservatet Svärdsö är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Särskilt värdefulla livsmiljöer som ska bevaras och vårdas är äldre skog, naturliga stränder och marina värden. Skyddsvärda arter ska gynnas. Friuftslivet på Svärdsön ska i första hand erbjuda möjlighet till rika naturupplevelser. Enligt 7 kap.4 § miljöbalken får ett markområde av kommunen förklaras som naturreservat i syfte att

bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Naturreservatet avser delar av de kommunala fastigheterna Solsidan 2:25, Älgö 4:7 och Rösunda 2:30, i enlighet med vad som framgår av *Svärdö Samrådsversion juli 2014, Naturreservat i Nacka kommun, sid 22*. Inom naturreservatet kommer inte några nya arbetsplatser att tillskapas. Kostnader för reservatet avser driftskostnader i form av löpande åtgärder såsom renhållning av orörda vattenområden, röjning och avverkning av klena träd, plockhuggning, bortgallring, röjning längs stigar. Slitna partier på stigar förstärks, ledstänger sam trappsteg kan uppföras. På grillplatser och sittplatser kan uppställningsplats för grill och utplacering av bänkar uppföras. Städning av badplatser, informationsskyltar och anläggande av grus på parkeringar kan förekomma.

Ett område i västra delen av Svärdö som är lämpligt för förskola bör undantas från reservatsbildning.

Ett mindre område i öster överlappar del av detaljplan 471, Älgö. Gränsen för reservatet bör förtydligas för att tydliggöra att ett mindre område kvartersmark avseende bostadsmark undantagits från reservatet. Tydliggörande bör även ske avseende detaljplanelagda allmänna parkeringar som utförs inom stadsbyggnadsprojektet för Älgö, men som tycks ingå i reservatet. Den planlagda parkeringen som undantagits från reservatet och som är föremål för planändring till allmän plats för att försörja reservatet, bör övervägas att tas med i reservatet. För denna yta måste också klargöras om ytan ska iordningställas av stadsbyggnadsprojektet eller driften för reservatet och om standarden på ytan ska följa reservatets beskrivning (grus, totalkostnad ca 400tkr) eller stadsbyggnadsprojektets (asfalt, totalkostnad ca 500tkr).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av mark- och exploateringsenheten i samråd med planenheten och Fastigheter

Bilagor

Bilaga 1 Yttrande över förslag till naturreservat Svärdö

Mark- och exploateringsenheten

Ulf Crichton
Mark- och exploateringschef

Susanne Skoglund
Exploateringsingenjör

Naturreservatsnämnden

Yttrande över förslag till naturreservat Svärdsö, dnr NRN 2013/37-265

Yttrande under samråd

Kommunstyrelsen har fått en förfrågan att yttra sig över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdsö under samrådstiden.

Kommunstyrelsen har att bevaka följande aspekter under samråd och granskning av handlingar: detaljplaneprogram, bostäder, arbetsplatser, skolor, kommunens mark och ekonomi samt genomförandefrågor.

Syftet med naturreservatet Svärdsö är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Särskilt värdefulla livsmiljöer som ska bevaras och vårdas är äldre skog, naturliga stränder och marina värden. Skyddsvärda arter ska gynnas. Friluftslivet på Svärdsön ska i första hand erbjuda möjlighet till rika naturupplevelser genom tillgång till upplevelser av äldre skog, vida utblickar över vattenområden, strandkontakt vid naturliga stränder och intressanta geologiska formationer som sprickdalar och berg. Enligt 7 kap.4 § miljöbalken får ett markområde av kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårdar och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Synpunkter och förslag

Kommunstyrelsen är positiv till ett inrättande av ett naturreservat på Svärdsö då området rymmer höga natur- och rekreationsvärden på land och i vatten. Det finns dock några synpunkter på förslaget, se nedan.

Översiktsplan/Detaljplaneprogram

Gällande översiktsplan anger att naturreservatsbildning i det aktuella området planeras, dock är den exakta avgränsningen inte klarlagd. Naturreservatets inrättande fastslår områdets omfattning.

Ett mindre område i öster överlappar del av detaljplan 471, Älgö. Då gränsen för naturreservatet i beslutskartan är grov medför det oklarheter kring huruvida de ytor som avser allmän plats för parkering samt mötesplats i detaljplanen undantas från reservatet på samma sätt som gatumarken, eller om de ingår i reservatet. Detta gäller även den kvartersmark som Älgö 71:3 avses kunna utökas med i enlighet med detaljplanen. Gränsen för reservatet bör i dessa delar förtydligas. Det är viktigt att kvartersmarken undantas från naturreservatet om så inte skett. Det är även viktigt att förtydliga var gränsen går avseende den allmänna parkeringen och mötesplatsen för att tydliggöra framtida drift- och underhållsansvar inom kommunen.

Den yta som i detaljplanen för Älgö avser kvartersmark för privat parkering på Svärdsö har undantagits från naturreservatet i sin helhet. Detta är viktigt för att denna yta ska vara möjlig att anlägga. Dock pågår ett arbete avseende detaljplaneändring som kan komma att innebära att utan ändras till allmän plats för parkering för att försörja bland annat naturreservatets besökare. Om så sker bör den allmänna parkeringsplatsen därefter behandlas som övriga allmänna parkeringsplatser inom reservatsområdet.

Bostäder

TVÅ privatägda fastigheter för friliggande villa på Svärdsö har undantagits från Naturreservatet liksom tillfartsvägar för dessa, vilket är lämpligt. Reservatet undantar även Älgövägen, vilket medger att reservatet i sig inte utgör något hinder för boende inom angränsande planområde att ta sig med bil eller buss till sina fastigheter.

Skola

I Svärdsöutredningen KFKS 2011/216-216 föreslogs en plats för förskola i västra delen av reservatet söder om vägen. Platsen uppfyller de krav som ställs på en förskoletomt ur tillgänglighetsperspektivet för såväl Älgö som Solsidan och har ansetts vara ett lämpligare alternativ att nyttja för ändamålet, än den planlagda yta för skola som möjliggjorts i detaljplan för Älgö. Platsen skulle vara en möjlighet för en förskola med fokus på miljö, ekologi och natur. Marken har tidigare använts för etablering av massor vid utbyggnaden av Älgö.

I översiktsplanen föreslås att mark ska reserveras för denna typ av ändamål. En lämplig avgränsad yta på Svärdsö bör därför undantas från reservatet och utgöra en markreserv

för kommande förskolebehov i ett längre perspektiv. I Svärdsöutredningen står följande rekommendation om hur det fortsatta arbetet med avgränsningen av Svärdsö naturreservat bör gå till: *"I fortsatt arbete med att fastställa naturreservatets avgränsning bestämma mer exakt avgränsning för markreservation för förskolans framtida område samt för den samordnade parkeringen."*

Även om den yta på Älgö som avsetts för skola skulle köpas in av kommunen och iordningställas som förskola, kan denna yta sannolikt ändå endast anses utgöra ett komplement till den mer lämpade, och redan kommunalägda, ytan på Svärdsö. Detta då detaljplan för Älgö medger att samtliga ca 560 fastigheter får permanent standard och möjliggör att barnfamiljer kan bosätta sig permanent i större utsträckning än vad som tidigare varit möjligt.

Kommunal ekonomi

Avseende parkeringar bör det observeras att stadsbyggnadsprojektet för Älgö uppför samtliga av de planlagda allmänna parkeringsplatserna, som till viss del även tycks ingå i reservatet, med asfalt. Det bör även klärläggas om den parkering på kvartersmark som undantagits från reservatet, som genom planändring avses bli allmän, därefter avses ingå i reservatet och uppföras med grusbeläggning eller om standarden ska följa resterande parkeringsplatser inom detaljplan för Älgö och beläggas med asfalt. Det bör även klärläggas om NRN ska bekosta anläggandet av denna parkeringsplats eller KS genom stadsbyggnadsprojektet. Då syftet med den allmänna parkeringen främst är att tillgodose reservatets besökare, är det lämpligast att även denna yta inkluderas i reservatet, åtminstone efter att planändringen genomförts. Stadsbyggnadsprojektet har beräknat kostnaden för iordningställande av denna yta till ca 500tkr med asfalsbeläggning, med endast grusbeläggning uppgår kostnaden till ca 400tkr. Det kan även finnas en möjlighet med samordningsvins genom omhändertagande av massor från projektet som skulle kunna minska kostnaderna något.

Mark- och exploateringsenheten

Ulf Crichton
Mark- och exploateringschef

Susanne Skoglund
Exploateringenjör (extern)

16 september 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

§ 182

Dnr KFKS2014/786-265

Naturreservat Svärdsö

Yttrande till naturreservatsnämnden

Beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslaget till yttrande över naturreservat Svärdsö.

Ärende

Kommunstyrelsen har fått en förfrågan om att yttra sig under samrådstiden över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdsö. Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Ett område i västra delen av Svärdsö lämpligt för förskola bör undantas från reservatsbildning. Gränsen för reservatet bör förtydligas avseende om de planlagda allmänna parkeringsplatser inom detaljplan för Älgö kommer att ingå i reservatet samt hur gränsen går mot bostadsmark. Undantagen planlagd kvartersmark för parkering som är föremål för planändring till allmän plats för att försörja naturreservatet bör övervägas att tas med i reservatet, liksom förtydligande kring vilken standard denna yta ska få och vem som ansvarar för utbyggnaden av ytan.

Handlingar i ärendet

Mark- och exploateringenhetens tjänsteskrivelse den 3 september 2014

Bilaga 1 Yttrande över förslag till naturreservat Svärdsö

Yrkanden

Cathrin Bergensträhle (M) yrkade bifall till mark- och exploateringenhetens förslag.

Beslutsgång

Stadsutvecklingsutskottet beslutade i enlighet med Cathrin Bergensträhles yrkande.

Protokollsanteckningar

Sidney Holm (MP) lät anteckna följande.

”Miljöpartiet vill inte att området i västra delen av Svärdsö undantas från reservatsbildningen. Visserligen skulle det bli ett idylliskt läge för en förskola men vi anser att en Förskola för Älgöborna ska ligga centralt på Älgö och att en förskola för barnen från

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

16 september 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott

Solsidan ska ligga på Solsidan. Mindre och centralt belägna förskolor underlättar att ta sig till med cykel eller till fots.”

Christina Ståldal (NL) lät anteckna följande.

”Nackalistan anser att det är positivt att Svärdsö nu kommer att bli ett naturreservat. Då kommer värdefull skärgårdsmiljö att sparas. Mindre positivt är att bebygga mark för förskolebruk på ön. Det fanns ett annat markalternativ på Älgö som i första hand borde tas i bruk för förskola och på detta sätt sparat miljön på Älgö.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Synpunkter naturreservat**NRN 2013/37-265**

2014-08-28

Ärendenummer

AB147603

Förrättningslantmätare

Katarina Thulin

NACKA KOMMUN

2014 -09- 01

Dnr .....

Dpl .....

Ärende

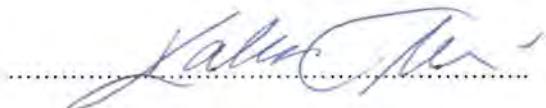
Planremiss rörande naturreservat Svärdsö

Kommun: Nacka

Län: Stockholm

Lantmäterimyndigheten ifrågasätter lämpligheten att låta gränsen för naturreservatet ansluta direkt till bostadsfastigheterna. Är det möjligt att lägga en buffertzon mellan bostadsfastigheter och naturreservat på x antal meter? Området inom Älgö 4:7 är utlagt som NATUR i gällande detaljplan och för vilken kommunen redan ansvarar för.

För lantmäterimyndigheten i Nacka kommun

Kommunala naturreservat – rutiner efter att reservatsbeslutet är fattat

Länsstyrelsen behöver få del av flera uppgifter från kommunen efter att ett nytt beslut om bildande eller ändring av naturreservat eller kulturreservat är fattat. Därför är det viktigt att kommunen snarast efter beslutet sänder över följande handlingar och data:

- **Papperskopia av beslut och skötselplan**, protokollsutdrag samt bilagor, så snart beslutet justerats hos kommunen.
- **Digital version av reservatsbeslut och skötselplan**, helst som pdf-fil med alla kartbilagor införda.
- Uppgift om när **kungörelse** annonseras i ortstidning (se nedan).
- **Digitala reservatsgränser**. Gränserna bör vara i så god kvalitet som möjligt, vilket till exempel innebär att de sammanfaller med eventuella fastighetsgränser. De behöver dock inte vara inmätta i detta skede. Om inmätning sker senare tar vi gärna emot en kvalitetsförbättring.
- Digitala gränser för eventuella **fågelskydd eller sälskydd (tillträdesförbud) eller skogsbruksförbud** inom reservatet.
- Digitala gränser för **skötselområdesindelningen**.
- Digitala gränser bör levereras i formatet **ArcGIS shapefil** i koordinatsystemet **SWEREF99 TM**.

Digitala underlag kan skickas på e-post till Enheten för naturvård på adressen naturvard.stockholm@lansstyrelsen.se

Det digitala materialet behövs för att Länsstyrelsen ska kunna fullgöra sina skyldigheter. Länsstyrelsen är skyldig att föra ett regionalt register över naturskyddade områden samt att, enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken (NFS 2009:5), uppdatera Naturvårdsverkets nationella Naturvårdsregister (i databasen VIC natur) inom tio dagar efter att ett kommunalt beslut delgivits Länsstyrelsen. Detta register är bland annat underlag för redovisningen av skyddade områden i fastighetsregistrets planel, för Lantmäteriets produktion av tryckta och digitala kartor samt för statistik om skyddad natur. Vidare tillhandahåller Länsstyrelsen GIS-skikt över länets skyddade områden som planeringsunderlag och information.

Statsbidrag

Observera att i de fall kommunen söker **statsbidrag** för markåtkomst vid reservatsbildningen, kan Länsstyrelsen inte behandla ansökan (för vidare befordran till Naturvårdsverket) förrän uppräknade handlingar inkommit till Länsstyrelsen.

Datum
2013-11-15

BILAGA 1

Överklagade beslut

Om ett reservatsbeslut överklagas ska Länsstyrelsen även registrera överklagandet samt beslut av överprövande myndighet i VIC natur. Det är därför viktigt att kommunen underrättar Länsstyrelsen (Enheden för naturvård) om eventuella överklaganden. Det är också bra om kommunen för säkerhets skull underrättat oss om avgöranden i högre instans (även Länsstyrelsens beslut i ett överklagat ärende) eftersom det har hänt att vi inte fått kopia på sådana beslut.

Kungörelse i förfatningssamling

Kungörelse av kommunala reservatsbeslut samt föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (ordningsföreskrifter) har tidigare, på Länsstyrelsens initiativ, skett i länets förfatningssamling. Den 1 februari 2013 trädde en ny regel i kommunallagen i kraft som innebär att kommunens beslut och föreskrifter ska kungöras enligt den bestämmelsen (3 kap. 30 § kommunallagen (1991:900)). Länsstyrelsen kommer inte längre att kungöra de kommunala reservatsbesluten i länets förfatningssamling. **Kommunen ska alltså kungöra besluten själv.**

Kungörelse i ortstidning

Enligt förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska reservatsbeslut kungöras i ortstidning (annat än i undantagsfall, om beslutet endast rör någon eller några sakágare, vilket t.ex. kan vara fallet då någon enstaka föreskrift ändras). Kommunen ser själv till att beslutet kungörs i ortstidning.

Som ortstidning räknas en tidning som via abonnemang når minst fem procent av hushållen i berört område. (Se även lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.). I regel bör man därför kungöra i SvD eller DN. Dock är Nynäshamnsposten, Länstidningen Söderläje samt Norrtelje Tidning störst i respektive kommun och fungerar därför utmärkt som förstaval för annons i dessa kommuner.

Att endast kungöra i en Mitt I-tidning eller andra gratistidningar räcker alltså inte. Däremot kan dessa tidningar användas som komplement om så önskas.

Datum och tidningsnamn för kungörelseannonserna bör om möjligt anges i också i överklagandehänvisningen, så att sakágare lätt får veta när tiden för överklagande löper ut. Det är också viktigt att Länsstyrelsen informeras om när annonskungörelse sker för att underlätta registrering i VIC natur av när beslutet vinner laga kraft.

Frågor

Frågor om ovanstående kan ställas till Örjan Hallnäs, Elin Norkvist eller Björn Carlberg vid Enheden för naturvård.

Enheter för Naturvård
Urban Pettersson

Datum
2014-09-12

Beteckning
525-24547-2014

Nacka kommun
registrator@nacka.se

Yttrande över förslag till beslut om naturreservatet Svärdsö i Nacka kommun

(Ert ärendenummer NRN 2013/37-265)

Länsstyrelsen har fått ett förslag till beslut om bildande av Svärdsö naturreservat i Nacka kommun för samråd.

Det föreslagna reservatet omfattar ett ca 149 hektar stort område, varav ca 93 ha vatten. Området tas upp i programmet för skydd av tätortsnära natur: *Aldrig långt till naturen, Skydd av tätortsnära natur i Stockholmsregionen* (Länsstyrelsens rapport 2003:20).

Länsstyrelsen konstaterar att föreslagna naturreservat stämmer överens med intentionerna i Regional utvecklingsplan för Stockholmregionen 2010 (RUFS) samt med kommunens gällande översiktsplan antagen 2012.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen beslutar om ett reservat i området och tillstyrker förslaget i stort, men lämnar ett antal synpunkter nedan.

Förslag till beslut

Beslutsdokumentet kan med fördel omdisponeras så att syftet med reservatet och föreskrifterna ligger direkt efter tabellen med administrativa data. Detta ger en tydligare utgångspunkt för reservatsbildningen. Beskrivning av området samt grund för beslutet kan följa därefter.

Syftet med reservatet

Syftet med Svärdsö naturreservat är bl a att bevara och vårdar naturliga stränder och marina värden. Det är osäkert hur syftena ska uppnås och bör utvecklas vidare i skötselplanen så att det framgår vilka åtgärder som kan bli aktuella för att uppnå syftet.

Föreskrifterna

Då undantag från föreskrifterna är vanligt förekommande bör dessa samlas under en egen rubrik, ”D. Undantag från reservatsföreskrifterna”, som förslagsvis placeras efter C-föreskrifterna. Lämplig underrubrik: ”Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för”. I detta nya stycke kan, om så är lämpligt, samtliga undantag från föreskrifterna samlas, alltså även de undantag som råder för reservatsskötseln.

Åtgärder som ska samrådas med berörd förvaltning innan de får genomföras bör flyttas till en underrubrik som föreskriver samrådsplikt, i likhet med befintlig rubrik om vilka åtgärder som kräver tillstånd.

YTTRANDE

Datum
2014-09-12

Beteckning
525-24547-2014

Enskilda föreskrifter

A1/A9. Föreskriften A1 anger förbud att ”uppföra byggnad, mast eller anläggning på land eller vatten. Föreskriften A9 som anger förbud att ”uppföra belysningsanläggning” innehålls rimligen av föreskrift A1 och bör därför kunna tas bort.

A7. Förbud att ”avverka eller utföra andra skötselåtgärder annat än vad som framgår av bifogad skötselplan”. Föreskriften bör omformuleras och inte bara hänvisa till bifogad skötselplan. Ska åtgärder undantas så bör dessa preciseras under en egen rubrik, förslagsvis ”D. Undantag från reservatsföreskrifterna”.

A11. Förbud mot att ”förändra land- eller vattenområdets permanenta topografi” Definitionen av permanent topografi är oklar och bör omformuleras.

A12. Förbud mot att anlägga bilväg, parkering, gångväg, cykelväg eller ridstig eller asfaltera befintlig grusväg annat än vad som framgår av skötselplan”. Föreskriften bör omformuleras och inte bara hänvisa till skötselplanen. Ska åtgärder undantas så bör dessa preciseras under en egen rubrik, förslagsvis ”D. Undantag från reservatsföreskrifterna”.

C1/C2 Föreskrifterna förbud mot att ”förstöra eller skada naturen på något sätt” och ”påverka eller störa levande eller döda träd, andra växter eller djur” är oklar och bör konkretiseras, förslagsvis enligt:

Förbud mot att

- gräva, hacka, borra eller på annat sätt skada berg, jord eller sten,
- fälla eller skada levande eller döda träd och buskar,
- skada vegetationen genom att gräva upp växter eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar.

Föreskrifternas ikraftträende

Stycket under C-föreskrifterna om föreskrifternas ikraftträende placeras lämpligen under egen rubrik enligt ovan.

Observera att kommunen numera själv ska publicera förfatningen. Skrivningen om föreskrifternas ikraftträende bör därför vara: ”Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då förfatningen publicerats i kommunens förfatningssamling”, alternativt ”på kommunens webbplats”, eller vad som är tillämpligt i kommunen.

Information om andra lagar, föreskrifter, mm.

Vid hänvisning till lagar och förordningar bör referensen skrivas ut i sin helhet vid första tillfället hänvisningen sker, t ex terrängkörningslagen (1975:1313).

Skötsel och förvaltning

Fastställande av skötselplan kan med fördel flyttas till en egen rubrik.

Arrendatorer, servitut, skötselavtal mm

Det är oklart vad som gäller inom markerade arrendeområden i reservatet. Är arrendeområdena undantagna föreskrifterna i reservatet så bör det framgå under en egen rubrik, förslagsvis ”D. Undantag från reservatsföreskrifterna” och där tydligt hänvisas och markeras ut på beslutskartan.

YTTRANDE

Datum
2014-09-12

Beteckning
525-24547-2014

Skäl för beslut, förenlighet med andra mål, planer etc.**Miljökvalitetsmål**

Reservatsbildningen bidrar till uppfyllandet av vissa nationella miljökvalitetsmål vilka bör framhållas i beslutet, t ex "Ett rikt växt- och djurliv", "Levande skogar", Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Närnatur

I detta avsnitt kan gärna nämnas att förslagen ingår i programmet *Aldrig långt till naturen, Skydd av tätortsnära natur i Stockholmsregionen* (Länsstyrelsens rapport 2003:20).

Tabellen "Administrativa data"

Tabellen bör finnas tidigare i dokumentet och det bör framgå i tabellen vilka fastigheter som inte ingår i sin helhet i reservatet, genom att ange "Del av Solsidan 2:25" osv.

Det bör under administrativa data finnas en beskrivande lägeshänvisning såsom: "Reservatet ligger ca xx km österut från Nacka centrum".

Kartor och bilagor

Beslutskartan bör utgöra bilaga 1, vilket också ska anges på själva kartan. Kartan bör visa fastighetsgränser med beteckningar för de berörda fastigheterna. Gränsen för reservatet ska framgå tydligt och kan med fördel vara heldragen för att minska förväxlingsrisk med andra gränser, stigar etc. Det är viktigt att alla kartor går att tolka även som svartvit kopia.

Skötselplanen och samtliga kartor bör läggas som bilagor till beslutet.

Aktuell beslutskarta markerar arrendemark (bl a vid båtklubbar), men saknar vidare hänvisning huruvida dessa områden är undantagna föreskrifterna. Detta bör förtydligas både i karta och beslutsdokumentet.

Upplysning om fornlämningar

Inom det planerade naturreservatet finns två registrerade fornlämningar, ett röse RAÄ-nr Nacka 151:1 och en stensättning, RAÄ-nr Nacka 151:2. Inom området finns även en övrig kulturhistorisk lämning i form av en ristning, RAÄ-nr Nacka 168:1. Hänsyn måste tas till dessa lämningar vid upprättande av skötselplaner och vid eventuell bebyggelse inom området.

Fornlämningar är skyddade genom kulturmiljölagen (1988:950). Till varje fornlämning hör ett område på marken som behövs för att bevara den och för att ge den tillräckligt med utrymme med hänsyn till dess art och betydelse (fornlämningsområde). Inom detta område gäller Kulturmiljölagens bestämmelser om skydd för fornlämningar. Dessa innebär bl. a. att det fodras tillstånd för att rubba, gräva ur, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Enligt kulturmiljölagen skall enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete skall se till att skador på kulturmiljön såvitt möjligt undviks och begränsas. Bestämmelserna är tillämpbara på övriga kulturhistoriska lämningar.

YTTRANDE

Datum
2014-09-12

Beteckning
525-24547-2014

Information om kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar inhämtas i Riksantikvarieämbetets Fornsök: <http://www.raa.se/hitta-information/fornsock-fmis/>

Om åtgärder planeras i närheten av fornlämningar ska kontakt tas med Enheten för kulturmiljö och bostadsstöd hos Länsstyrelsen.

Hur man överklagar

Instruktionen ska ange att överklagandetiden är inom tre veckor från den dag då beslutet kungjordes i ortstidning. Går det att ange vilket datum samt i vilken/vilka tidningar kungörelse ska ske är det positivt.

Specifika synpunkter för marin miljö inom Svärdsö NR

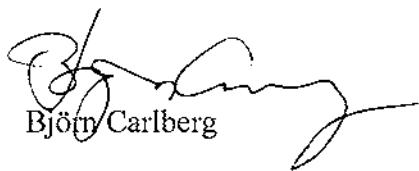
Eftersom naturvärden i marina miljöer och vid stränder lyfts fram som särskilda syften med reservatet bör dessa värden (olika naturmiljöer och arter), samt gärna viktiga ekosystemfunktioner och samhällsvärden beskrivas tydligare, både i text och kartform. Hoten mot marina värden är otydligt beskrivna, exempelvis påverkan från marinan i Draggiken, påverkan från farleder med ex botten- och stranderosion, risk för oljespill från båtar, omfattning av fisket (sport/fritidsfiske och ev yrkesfiske?) osv. Det framgår att de marina miljöerna har vissa problem, exempelvis vattenkvalitén, vilket om möjligt bör följas upp med specifika skötselanvisningar. Om inte skötseln är specifik för reservatet kan övergripande åtgärder som är på gång i kommunen beskrivas.

Upplysningar

Till detta yttrande bifogas bilagan ”Kommunala reservat – rutiner efter att reservatsbeslutet är fattat”.

I detta ärende har samråd skett med Enheten för planfrågor, Enheten för kulturmiljö och bostadsstöd samt Enheten för miljöanalys.

I handläggningen av detta ärende har deltagit tf naturvårdschef Björn Carlberg, beslutande, samt miljöhandläggare Urban Pettersson, föredragande.

Björn Carlberg

Urban Pettersson

Bilaga

Kommunala reservat – rutiner efter att reservatsbeslutet är fattat

Kopia

akten

Naturreservatsnämnden

Yttrande över förslag till naturreservat Svärdsö, dnr NRN 2013/37-265

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har fått en förfrågan att yttra sig över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdsö.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är positiv till ett inrättande av naturreservat Svärdsö då området hyser höga natur- och rekreativitetsvärden både på land och i vatten. Kopplingen mellan grönstrukturprogrammet, kustprogrammet och reservatsförslaget är otystlig, då programmen och de mål som finns i dessa inte nämns i reservatsförslaget.

Reservatets syfte är tydligt, det vill säga att bevara områdets natur och orördhet. Detta gör att tillsynen på reservatet underlättas och att eventuella intressekonflikter kan avvärgas i framtiden. Det är bra att det framgår att föreskrifterna inte gäller inom arrendcområdena.

Det kan bli en eventuell konflikt vad gäller buller från både båttrafik som biltrafik eftersom det är en genomfartsväg genom hela reservatet, detta tas även upp i samrådsversionen.

Det är bra att reservatet omfattar även den marina miljön och att de värden som finns där beskrivs. Dock saknas de reservatsföreskrifter som behövs för att bibehålla eller öka naturvärdena i den marina miljön. De reservatsföreskrifter som bör införas är:

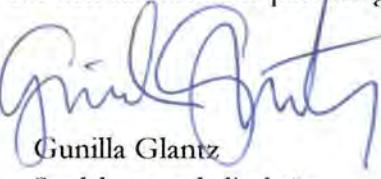
- Förbjudet att fiska under fiskars lekperiod 15 april-15 juni.
- Förbjudet att förtöja eller förankra farkost i inre delen av Värgärdssjön.
- Förbjudet att förtöja båt i mer än en natt.

I Svärdsöutredningen KFKS 2011/216-216 föreslogs en plats för förskola i västra delen av reservatet söder om vägen. Platsen uppfyller de krav som ställs på en förskoletomt ur tillgänglighetsperspektivet för såväl Älgö som Solsidan. Den natursköna platsen skulle vara en möjlighet för en förskola med fokus på miljö, ekologi och natur. Marken består av hållmarkstallskog, vätmark och delar av området har använts för etablering av massor.

Platsen på Svärdsö bör vara en markreserv för kommande förskolebehov i ett längre perspektiv. Detta med hänvisning bland annat till översiktsplanen där det föreslås att mark ska reserveras för denna typ av ändamål. Det vore bra om yta lämplig för förskola undantas från naturreservatet. I Svärdsöutredningen står följande rekommendation om hur det fortsatta arbetet med avgränsningen av Svärdsö naturreservat bör gå till: ”I fortsatt arbete med att fastställa naturreservatets avgränsning bestämma mer exakt avgränsning för markreservation för förskolans framtida område samt för den samordnade parkeringen.”

Cathrin Bergenstråhle
Miljö- och stadsbyggnadsnämndens ordförande

Gunilla Glantz
Stadsbyggnadsdirektör

Nacka 2014-09-14

Nacka kommun
Registrator
NRN 2013/37-265
131 81 Nacka
registrator@nacka.se

Remissvar angående samråd för förslag till bildandet av Naturreservatet på Svärdsö.

Nacka Miljövårdsråd är mycket positiva till att Naturreservatet Svärdsö bildas. Vi tycker, att det föreslagna området i stort har mycket höga naturvärden och därigenom samt genom sitt läge nära större bebyggelseområden lämpar sig mycket väl för att skyddas mot exploatering och annan förstörelse.

Vi tycker, att det är bra att reservatet omfattar de tre vattenområdena i Erstaviken, Baggensfjärden och Vårgärdssjön, men vi är förvånade över att förslaget – trots att det beskriver naturvärden i vattenområdena – inte innehåller några väsentliga förslag om skydd för dessa. Det saknas också förslag till skydd för sjöfågellivet.

Nacka Miljövårdsråd har studerat dokumentet "Svärdsö, Naturreservat i Nacka kommun, Föreskrifter - Avgränsning - Skötselplan (samrådsversion juli 2014)".

Vi instämmer i stora delar av dokumentet, men vill nedan lämna våra kommentarer, synpunkter och önskade tillägg:

Vi instämmer i syftet med naturreservatet "**att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald**". Dock är vi oroliga för vad som ligger bakom uttrycket "utveckla för rekreation". Vi tycker inte, att man skall anordna några större arrangemang eller anläggningar för rekreation. Vi anser, att man måste prioritera att bevara den värdefulla naturen och dess livsmiljöer, underlätta för skyddsvärda arter och göra minimala ingrepp i naturen för framkomlighet och rekreation.

I föreskrifter (sid 6) nämns under A10, att det är förbjudet "att anordna upplag inkl. **snöupplag** annat än i samband med skötsel av området och dess anläggningar." Vi underförstår med detta, att kommunens planer, att ordna upplag för snö från gator och vägar vid Älgövägen, som diskuterats, ej är aktuella. Vi anser att en sådan hantering avsevärt skulle förstöra vattenkvalitén i reservatets sanka områdena i närheten.

I ordningsföreskrifterna (sid 7) eller på annan plats anser vi, att **ett allmänt förbud för hästar** bör införas. Hästar och ridning breder ju ut sig alltmer i Nackas natur och även naturreservat (Velamsund, Skogsö, Erstavik, planerat vid Hellasgården m.m.) Vi tycker därför att Svärdsö kan få vara en fristad fri från hästar. Ridning förorsakar ju skador i naturen, särskilt på Svärdsö med många känsliga hällmarker, och många människor är rädda för att möta hästar i naturen. Någon hästverksamhet i form av ridskola, stall el. dyl. finns ju inte i närheten av Svärdsö, varför vi inte kan se något behov av att tillåta hästar i reservatet.

Förbjudet C5. "**cykla annat än på stig eller anlagd väg** om ej annat anges" Vi anser att texten bör ändras till "cykla annat än på anlagd stig eller anlagd väg om ej annat anges". Som skrivningen nu är blir det tillåtet att cykla var som helst, eftersom det ganska fort bildas en stig då man cyklar på samma ställe, och då skulle det alltså bli tillåtet.

Det är vanligt, att man nu vid gångstigar i naturen och parker **röjer närliggande buskar och träd**, med motiveringen att man därigenom ökar säkerheten. Vi anser att detta förstör naturen och därför bör förbjudas. Säkerheten ökar inte genom sådan röjning - möjligens känslan av säkerhet. Täta buskage är dessutom värdefulla som skydd för smådjur och fåglar, och utgör ett naturligt och positivt inslag i naturen.

Förbjudet C8. "**tälta eller parkera husvagn mer än en natt**". Vi anser, att tältning inte ska förekomma i våra naturreservat. De som tältar väljer ofta de platser där de stör djurlivet mest, skyddade ställen, särskilt inne i vikar och stör oundvikligen fågellivet där.

Vi många tidigare naturreservatsbildningar i Nacka har man passat på att trycka in **ny bebyggelse** aldeles intill reservatsgränserna och även inne i reservatet. (Skogsö, Abborrträsk, Tollare, Långsjön, planerat vid

Trollsjön, förslaget vid Telegrafberget och Baggensstäkets kulturreservat). Detta tycker vi är mycket olämpligt eftersom det tar bort en stor del av det område i reservatet, som skall upplevas som natur. I det blivande Svärdsö Naturreservat anser vi att ett sådant förfarande är särskilt olämpligt, eftersom det redan finns bebyggelse intill delar av reservatsgränsen.

Den föreslagna **förskolan** är vi därför helt motståndare till. En sådan skulle alstra störande trafik och verksamhet i reservatet. Den planerade lokaliseringen på Älgö anser vi vara betydligt bättre, då man där i stor utsträckning kan gå till förskolan i stället för att behöva ta bilen till Svärdsö.

Båtklubbens område bör ej få utökas utöver befintlig storlek, men en utökning av den intilliggande **parkeringen**, för nyttjande av båtklubben och besökare till naturreservatet, tycker vi är rimlig. Viss parkering längs Älgövägen tycker vi också kan tillåtas.

Nacka Miljövårdsråd vill att **Furuholmen** (i områdets norra del) och **Torsholmsgrynnan** (i söder) ska klassas som **fågelskyddsområden** och att de sköts och administreras som sådana när det gäller förbud för landstigning, störande båttrafik m.m.

Fiske bör begränsas under **fiskens lekperioder** i hela reservatet.

Nacka Miljövårdsråd är alltså positiva till att Svärdsö naturreservat inrättas, och anser att inriktningen av bildandet, "utvecklandet" och den löpande skötseln skall vara, att i **största möjliga utsträckning bevara den befintliga naturen** och inskränka "anordningar och anläggningar" i form av grillplatser, bänkar, trappor, ledstänger, beläggning av stigar och röjning kring dessa m.m. till ett minimum.

För Nacka Miljövårdsråd

Jan Åman
ordförande

Detta yttrande är utlagt webben som <http://www.nackamiljo.se/svardso.html>

Nacka Miljövårdsråd
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

Telefon:
Hem: 7733283
Arb: 55378743

E-post:
jan@aman.se
www.nackamiljo.se

Naturskyddsföreningen Nacka

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

2014-09-14

NRN 2013/37-265

Nacka kommun
131 81 Nacka

Yttrande över förslag till naturreservat Svärdsö.

Allmänt

Föreningen är positiv till att naturreservatet bildas. Vi anser att det är lämpligt att låta reservatet innefatta de tre vattenområden i Erstaviken, Baggensfjärden och Vårgärdssjön. Men vi är förvånade över att förslaget – trots att det beskriver naturvärdet i vattenområdena – inte omfattar några väsentliga förslag om skydd för dessa. Det saknas också förslag till skydd för sjöfågellivet. När det gäller landområdena har föreningen några mindre kommentarer.

Förslag till förändringar i förordnandet för Svärdsö

Goda rekreationsmöjligheter

Skrivningen under ”Godare rekreationsmöjligheter... Röjningar utmed stigar ska utföras så att dessa är sakra och upplevs som trygga.” är förrädisk. På Skogsö fälldes ett 40-tal stora träd i Häroldsvägens förlängning med detta som motiv (muntlig uppgift). Röjning utefter stigar ska naturligtvis inskränkas till att kapa eller flytta vindfällen och enstaka buskar och grenar som gör det svårframkomligt.

Renhållning av god kvalitet

Allt skräp på stränder ska städas bort både vid reservatets iståndsättande och löpande

Kommentar: Vid bildandet av Skogsö nr skulle stränderna städas, men det skedde aldrig. Det är ett stort problem med nedskräpningen även för djurlivet, t ex fiskar och fåglar som äter plastbitar och skadas av det (t.o.m. svälter ihjäl). Därtill kommer förstås det estetiska problemet.

Föreskrifter

Vi föreslår följande ändringar av föreskrifterna.

Tillägg under A ...är det förbjudet att:

- anordna förtöjningsplatser för båtar
- lägga upp båtar

Kommentar: Det är lämpligt att klargöra detta i föreskrifterna även om det egentligen faller under andra bestämmelser.

Tillägg/ändringar under C. Ordningsföreskrifter...

- fånga in djur eller fiska under fiskars lekperiod 15 april – 15 juni
- förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgärdssjön
- skada vegetationen genom att gräva upp eller slita loss levande växter och alger
- fånga in djur eller fiska med alla slags redskap under fiskars lekperiod 15 april – 15 juni

Kommentar: som det i förslaget är skrivet innebär det en inskränkning i det fria handredskapsfisket, som sannolikt utgör den större delen av fångsten av t ex gädda, gös och abborre. Detta är bra att föertydliga genom att lägga till ”med alla slags redskap”. Dessa fiskar är viktiga för hela ekosystemet från växtplankton upp till rovfiskar genom s.k. kaskadeffekter.

- plantera in främmande växter och djur. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området, men som inte har eller har haft lek- eller uppväxtområden där, t ex lax och öring.

Kommentar: Utplantering av öring kan också innebära ökad konkurrens med det naturligt förekommande beståndet i Sandabäcken och även ett högre fisketryck mot detta.

- att tälta

Kommentar: Föreningen anser inte att tältning ska förekomma i våra naturreservat. De som tältar väljer ofta de platser där de stör djurlivet mest, skyddade ställen, särskilt inne i vikar och stör oundvikligen fågellivet där.

- att övernatta i båt mer än en natt

Kommentar: I kombination med övriga bestämmelser innebär detta att övernattnings i båt endast är tillåten vid själva Svärdsös stränder i Baggen och Erstaviken, samt vid öarna efter skyddsperioden (se nedan C14).

- förtöja eller förankra farkost i Vårgärdssjön

Kommentar: Annars måste man rita en ny karta med en särskild gräns i Vårgärdssjön.

- under tiden 1 april - 15 juni landstiga på Furuholmen och Torsholmsgrynnan

- under tiden 1 april - 15 juni färdas närmare än 100 m från Furuholmen och

Torsholmsgrynnan

- under tiden 1 april – 1 augusti färdas med högre fart än 5 knop inom en zon 100 m från Furuholmen och Torsholmsgrynnan

Kommentar: Dessa ör har ett omfattande fågelliv med häckning av bl.a. ejder och silltrut, där f.a. den förra har haft stora problem med häckningen. Det är viktigt att inte häckningen saboteras av landstigning och att inte ejderkulillar (och skrak- och knipkulillar) splittras genom ovarsam framfart. När detta sker är trutarna snabbt framme och plockar ungarna.

Oaktat dessa allmänna bestämmelser är det tillåtet att efter naturvårdsförvaltarens tillstånd anordna lekplatser för fisk, t ex vasar.

Kommentar: Vasar kan medföra ökade bestånd av fiskar som idag verkar ha minskat kraftigt, i första hand abborre i Erstaviken. De kan sägas utgöra en viss kompensation för all exploatering av stränder i form av bryggor och båtuppläggningsplatser.

Jakt regleras inte av detta förordnande.

Kommentar: Bör framgå av förordnandet.

Ronny Fors

Ordförande Naturskyddsföreningen i Nacka

Saltsjöbadens Fiskevårdsförening

Svar på remiss angående naturreservat Svärdsö

Det är mycket positivt att Nacka Kommun undersökt vattenområdena kring Svärdsö och föreslår att dessa ska ingå i naturreservatet. Vi är dock kritiska till att i stort sett endast den marina floran undersökts, medan djurlivet, fiskar och evertebrater, lämnats därhän. Det är svårt att dra några slutsatser om tillståndet utan sådana undersökningar. Och det är också svårt att föreslå åtgärder och skyddsbestämmelser som skulle göra att syftet med reservatet skulle kunna uppnås:

Syftet med naturreservatet Svärdsö är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald.

Särskilt värdefulla livsmiljöer som ska bevaras och vårdas är äldre skog, naturliga stränder och marina värden. Skyddsvärda arter ska gynnas.

Tyvärr har därför förslaget blivit mycket urvattnat när det gäller skyddsåtgärder och främjande av biologisk mångfald. Det enda vi kan finna är att det ska vara förbjudet att plantera in främmande växter och djur (A6, C3) och

Orörda vattenområden

Mål

Naturligt öppet vatten.

Löpande åtgärder

Normalt inga åtgärder utöver renhållning.

I övrigt anses alltså den reglering av fiske som existerar genom allmänna bestämmelser och nätfiskeförbud under vårlekande fiskars lektid vara tillräcklig för att nå syftena. Trots att det nog kan sägas säkert att t ex mängden stor rovfisk (gädda, abborre, gös, ev. örning) minskat kraftigt.

Inga åtgärder föreslås heller för att minska näringstillförseln till vattenområdena.

Vattenområdena ses framför allt som områden att titta på och bada i.

Mot denna bakgrund föreslår vi

Förslag till förändringar i förordnandet för Svärdsö

Renhållning av god kvalitet

Allt skräp på stränder ska städas bort både vid reservatets iståndsättande och löpande

Kommentar: Vid bildandet av Skogsö nr skulle stränderna städas, men det skedde aldrig. Det är ett stort problem med nedskräpningen även för djurlivet, t ex fiskar och fåglar som äter plastbitar. På senare tid har också mikroplaster uppmärksammats som bärare av t.ex. hormonstörande kemikalier som kan vandra genom näringsskedjan. Till detta kommer förstås det estetiska problemet.

Vi föreslår följande tillägg under A "...är det förbjudet att:"

- anordna förtöjningsplatser för båtar
- lägga upp båtar

Kommentar: Det är lämpligt att klargöra detta i föreskrifterna även om det egentligen faller under andra bestämmelser. Förtöjningsplatser och uppläggning riskerar att sprida gifter via båtbottenfärger.

Vi föreslår följande tillägg under C. Ordningsföreskrifter...

- fånga in djur eller fiska under fiskars lekperiod 15 april – 15 juni
- förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgärdssjön
- skada vegetationen genom att gräva upp eller slita loss levande växter och alger
- fånga in djur eller fiska med alla slags redskap under vårlekande fiskars lekperiod 15 april – 15 juni

Kommentar: som det i förslaget är skrivet innebär det redan en inskränkning i det fria handredskapsfisket, som sannolikt utgör den större delen av fångsten av t ex gädda, gös och abborre. Detta är bra att förtydliga genom att lägga till "med alla slags redskap". Dessa fiskar är viktiga för hela ekosystemet från växtplankton upp till rovfiskar genom s.k. kaskadeffekter.

- plantera in främmande växter och djur. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området, men som inte har eller har haft lek- eller uppväxtområden där, t ex lax och öring.

Kommentar: Utplantering av öring kan också innebära ökad konkurrens med det naturligt förekommande beståndet i Sandabäcken och även ett högre fisketryck mot detta.

Vi anser också att något slags restriktioner för båtlivet bör införas intill de ör där många fåglar häckar.

Oaktat dessa allmänna bestämmelser är det tillåtet att efter naturvårdsförvaltarens tillstånd anordna lekplatser för fisk, t ex vasar och lekvatten för gädda.

Kommentar: Vasar kan medföra ökade bestånd av fiskar som idag verkar ha minskat kraftigt, i första hand abborre i Erstaviken. De kan sägas utgöra en viss kompensation för all exploatering av stränder i form av bryggor och båtuppläggningsplatser.

Frågan om hur man skulle kunna minska näringstillförseln och oönskade ämnen till vattenområdena är mycket komplicerad och vi har inte möjlighet att komma med förslag i detta sammanhang. Vi förutsätter att kommunen intensifierar sina åtgärder. Vi anser också att kommunen måste ta ett ansvar för att båtbottentvättar finns och fungerar i närområdet och att tillsyn sker vid båtuppläggningsplatser för att stävja bruket av giftiga och ibland olagliga båtbottenfärger.

Nacka kommun
Registrar
131 81 Nacka

Diarienummer: NRN 2013/37-265

Remissvar angående samråd för förslag till Naturreservat Svärdsö.

Saltsjöbadens Naturskyddsförening lämnar följande yttrande till förslaget om bildande av naturreservat Svärdsö.

Allmänt

Föreningen är positiv till att naturreservatet bildas. Vi anser att det är lämpligt att låta reservatet innefatta de tre vattenområden i Erstaviken, Baggensfjärden och Vårgärdssjön. Vi är dock förvånade över att förslaget – trots att det beskriver naturvärdet i vattenområdena – inte omfattar några väsentliga förslag om skydd för dessa. Det saknas också förslag till skydd för sjöfågellivet. När det gäller landområdena har föreningen några mindre kommentarer.

Förslag till förändringar i förordnandet för Svärdsö:

Goda rekreatiommöjligheter

Kommentar:

Skrivningen under "Godta rekreatiommöjligheter.... Röjning utefter stigar ska naturligtvis inskränkas till att kapa eller flytta vindfällen och enstaka buskar och grenar som gör det svårframkomligt. Buskage i närheten av stigar bör bevaras, då de utgör skydd för smådjur och fåglar och f.ö. bidrar positivt till naturupplevelsen.

Renhållning av god kvalitet

Allt skräp på stränder bör städas bort både vid reservatets iståndsättande och löpande.

Tillägg under A ...är det förbjudet att:

- anordna förtöjningsplatser för båtar
- lägga upp båtar

Kommentar:

Det är lämpligt att klargöra detta i föreskrifterna även om det egentligen faller under andra bestämmelser.

Tillägg/ändringar under C. Ordningsföreskrifter...

- fånga in djur eller fiska under fiskars lekperiod 15 april – 15 juni
- förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgärdssjön
- skada vegetationen genom att gräva upp eller slita loss levande växter och alger
- fånga in djur eller fiska med alla slags redskap under fiskars lekperiod 15 april – 15 juni

Kommentar:

Som det i förslaget är skrivet innebär det en inskränkning i det fria handredskapsfisket, som sannolikt utgör den större delen av fångsten av t ex gädda, gös och abborre. Detta är bra att förtydliga genom att lägga till ”med alla slags redskap”. Dessa fiskar är viktiga för hela ekosystemet från växtplankton upp till rovfiskar genom s.k. kaskadeffekter.

- plantera in främmande växter och djur. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området, men som inte har eller har haft lek- eller uppväxtområden där, t ex lax och örting.

Kommentar:

Utplantering av örting kan också innebära ökad konkurrens med det naturligt förekommande beståndet i Sandabäcken och även ett högre fisketryck mot detta.

- att övernatta i båt mer än en natt

Kommentar:

I kombination med övriga bestämmelser innebär detta att övernattnings i båt endast är tillåten vid själva Svärdsös stränder i Baggen och Erstaviken, samt vid öarna efter skyddsperioden (se nedan C14).

- förtöja eller förankra farkost i Vårgärdssjön

Kommentar:

Annars måste man rita en ny karta med en särskild gräns i Vårgärdssjön.

- under tiden 1 april-15 juni landstiga på Furuholmen och Torsholmsgrynnan
- under tiden 1 april-15 juni färdas närmare än 100 m från Furuholmen och Torsholmsgrynnan
- under tiden 1 april-1 augusti färdas med högre fart än 5 knop inom en zon 100 m från Furuholmen och Torsholmsgrynnan

Kommentar:

Dessa öar har ett omfattande fågelliv med häckning av bl.a. ejder och silltrut, där f.a. den förra har haft stora problem med häckningen. Det är viktigt att inte häckningen saboteras av landstigning och att inte ejderkullar (och skrak- och knipkullar) splittras genom ovarsam framfart. När detta sker är trutarna snabbt framme och plockar ungarna.

Oaktat dessa allmänna bestämmelser är det tillåtet att efter naturvårdsförvaltarens tillstånd anordna lekplatser för fisk, t ex vasar.

Kommentar:

Vasar kan medföra ökade bestånd av fiskar som idag verkar ha minskat kraftigt, i första hand abborre i Erstaviken. De kan sägas utgöra en viss kompenstation för all exploatering av stränder i form av bryggor och båtuppläggningsplatser.

Tillägg under C eller på annan plats anser vi, att ett allmänt förbud för hästar bör införas.

Kommentar:

Hästar och ridning breder ju ut sig alltmer i Nackas natur och även naturreservat (Velamsund, Skogsö, Erstavik, planerat vid Hellasgården m.m.) Vi tycker därför att Svärdsö kan få vara en fristad fri från hästar. Ridning förorsakar ju skador i naturen, särskilt på Svärdsö med många känsliga hållmarker, och många människor är rädda för att möta hästar i naturen. Någon hästverksamhet i form av ridskola, stall el. dyl. finns ju inte i närheten av Svärdsö, varför vi inte kan se något behov av att tillåta hästar i reservatet.

Jakt regleras inte av detta förordnande.

Kommentar:

Föreskrifter för jakt bör framgå av förordnandet.

Vi många tidigare naturreservatsbildningar i Nacka har man passat på att trycka in ny bebyggelse alldeles intill reservatsgränserna och även inne i reservatet. (Skogsö, Abborrträsk, Tollare, planerat vid Trollsjön, förslag vid Telegrafberget, Baggensstäkets kulturresevrat, och Skarpnäs). Detta tycker vi är mycket olämpligt eftersom det tar bort en stor del av det område i reservatet, som skall upplevas som natur. I det blivande Svärdsö Naturreservat anser vi att ett sådant förfarande är särskilt olämpligt, eftersom det redan finns bebyggelse intill delar av reservatsgränsen.

Den föreslagna förskolan är vi därför helt motståndare till. En sådan skulle alstra störande trafik och verksamhet i reservatet. Den planerade lokaliseringen på Älgö anser vi vara betydligt bättre, då man där i stor utsträckning kan gå till förskolan i stället för att behöva ta bilen till Svärdsö.

Saltsjöbadens Naturskyddsförening är positiv till att Svärdsö naturreservat inrättas, och anser att inriktningen på bildandet, "utvecklandet" och den löpande skötseln skall vara, att i största möjliga utsträckning bevara den befintliga naturen och inskränka "anordningar och anläggningar" i form av grillplatser, bänkar, trappor, ledstänger, beläggning av stigar och röjning kring dessa m.m. till ett minimum.

Första prioriteten ska vara att bevara och skydda de höga naturvärderna och den biologiska mångfalden.

Saltsjöbaden den 14 september 2014

Olof Sandström

Saltsjöbadens Naturskyddsförening
Vice ordförande

Nacka kommun

registrator@nacka.se

Ang. Samråd förslag Svärdsö naturreservat, NRN 2013/37-265

Saltsjöbaden Sjöscoutkår är positivt inställda till bildandet av ett naturreservat i området. Vi tackar för möjligheten att lägga synpunkter på förslaget.

I förslaget har scoutkårens arrendeområde inritats felaktigt (sid 22) (scouthamnen). Arrendet sträcker sig något längre ut i viken (till stenpiren) men går inte runt vikens botten med anslutning till vägen (det senare har stor betydelse, se nedan). Se även bifogad karta som ingår i arrendeavtalet från 2013.

Saltsjöbadens Sjöscoutkår bildades 1911 och har bedrivit traditionell scoutverksamhet på Svärdsö under lång tid, inom och utom arrendeområdet.

Föreskrifterna borde – som sävitt föreningen förstätt att motsvarande gällande föreskrifter gör runt övriga scoutstugor – medge och göra undantag för i området traditionell bedriven verksamhet såsom sjöscoutverksamheten; detta inkluderar exempelvis vindskyddshajker m.m. Det bör inte väcka några problem.

Själva arrendeområdet är i och för sig undantaget. Här gäller arrendevillkoren. Det krävs dock, med nuvarande förslag, särskilt tillstånd av förvaltaren att vidta åtgärd även inom arrendeområdet. Det framstår som onödigt och i någon mån oroande. Arrendeområdet borde helt undantas eller så bör förslaget uttryckligen ange att utvecklingen och vidmakthållandet av den pågående scouthamnverksamheten inte avses att försvåras, utan att de åtgärder som en modern ungdomsverksamhet kräver förutsätts löpande kunna vidtas. Därvid kan konstateras att Scoutkåren har nyligen investerat många 100 000-tals kronor i brygganläggningen (med bl.a. kommunalt stöd) och att bryggan löpande måste kunna anpassas till de båtar som kåren har för sin verksamhet (självfallet med beaktande av gällande arrende och andra regler). Sjöboden måste också den kunna renoveras och moderniseras. Även den måste löpande anpassas efter verksamhet, i värsta fall genomgripande. Arrangemang för kårens kanoter kan också aktualiseras inom arrendeområdet.

Arrendeområdet sträcker sig inte över hela utloppet av viken. Skulle uppgrundningen av viken fortsätta, kan kåren i framtiden tvingas söka tillstånd hos kommunen (och övriga berörda) för de åtgärder som krävs för att kunna gå in/ut med mindre segelbåtar. Sådana åtgärder utanför arrendeområdet tycks föreskrifterna helt utesluta. Det är olyckligt då en sådan fråga – om den aktualiseras – bör avgöras på egna meriter och inte under generella reservatsföreskrifter. Det talar för att viken bör undantas från reservatet i sin helhet (lämpligen avgränsat på kartan) och inte bara arrendeområdet (eller även vattenarbeten generellt i hela viken undantas från föreskrifterna).

Eventuellt bör en el- och/eller vattenledning kunna dras från anslutningspunkt (vid väg) till existerande sjöbod/brygga (frågan bl.a. om tillgång till belysning av säkerhetsskäl särskilt under höstseglingar diskuteras) och en sådan ledningsdragning är knappast möjlig utan att föreskrifterna öppnar vägen för sådana arrangemang i området mellan väg och arrendeområde. Även eventuella framtida försök att handikappanpassa tillträdet till arrendeområdet - vilket även det diskuterats men framstått som mycket svårt – tycks omöjligt om inte även det området (ej arrendeområde) undantas från delar av reglerna. Alltså bör även landområdet från arrendeområdet runt vikens inre till anslutande väg undantas (det är inget större område i verkligheten).

Vi skulle mycket uppskatta om förslaget beaktar den ovan angivna oron och gör relevanta undantag/klargöranden. Vi känner oss helt övertygade om att dessa, som syftar till att säkerställa vår ungdomsverksamhet, ligger helt i linje med det tänkta reservatets allmänna syften.

Vid frågor står undertecknad gärna till tjänst.

Saltsjöbaden den 11 september 2014

Nicke Anderson

Kårordförande

Saltsjöbadens Sjöscoutkår

Telefon: 070-330 53 71

u Nd

Saltsjöbadens Villaägareförening

Nacka kommun
Registrator
NRN 2013/37-265
131 81 Nacka

Yttrande angående förslag till bildande av naturreservat Svärdsö.

Vi har tagit del av samrådsversion juli 2014 "Naturreservat i Nacka kommun, Föreskrifter – Avgränsning – Skötselplan". Som vi framförde redan i vårt yttrande över Kustplan 2010 ser vi mycket positivt på att Svärdsö blir ett naturreservat. Vår bedömning är att dokumentet är väl underbyggt och har inget att anföra mot förslagen till föreskrifter och skötselplan.

Vi tror att de flesta som flyttar till skärgårdskommunen Nacka högt värdesätter möjligheten att nå vatten. Genom bildandet av Svärdsö naturreservat ökas möjligheten för alla kommuninnehavare att få tillgång till stränder och vatten, inte bara för de som bor närmast vattnet/kusten.

Frågan om Svärdsö naturreservat har varit på agendan under många år och är för boende i Saltsjöbaden/Älgö av stor vikt. Att ett ärende av denna dignitet läggs ut på samråd under värsta semestertiden, även om man förlänger yttrandetiden, är anmärkningsvärt. Därtill kommer att informationen kring samrådet varit klen. Hur många läser kungörelser i de stora dagstidningarna när man befinner sig på semester?

I kungörelsen och i en annons i NVP meddelades att samråd pågår och att handlingarna finns tillgängliga på biblioteket i Forum, i Stadshuset och på Nackas hemsida. Historiskt sett har samrådshandlingar som rör Saltsjöbaden alltid funnits tillgängliga på biblioteken i Saltsjöbaden och Fisksätra. så inte i detta fall förrän efter att undertecknad kontaktad ledamöter i Naturreservatsnämnden. Vi hemställer därför att samrådshandlingar m.m. som rör vårt område framledes hålls tillgängliga på de lokala biblioteken.

Saltsjöbaden 2014-09-12

Saltsjöbadens Villaägareförening

Claes Du Rietz
Ordförande

Från Sara Gummesson [s.gummesson@tele2.se]
Skickat: 2014-10-07 18:45:19
Till: Hedin Elisabeth; Registrator
Ärende: NRN 2013/37-265. Naturreservat Svärdsö

Hej,

mitt namn är Sara Gummesson och jag är fastighetsägare till Älgö 71:3 på Älgö. Jag hoppas jag vänder mig till rätt person och ni kan hänvisa mig rätt om så inte är fallet.

Det har nyligen kommit till min kännedom att det finns ett förslag till naturreservat på Svärdsö, dess utsträckning och min fastighet angränsar till detta område. I det material jag tagit del av (som jag själv sökt på Nacka kommunens hemsida) finns bland annat naturreservatets utsträckning inritad på kotor (Svärdsö samrådsversion juli 2014). Från dessa kartor kan jag se att min fastighet kommer att gränsa till reservatet men utöver det är jag också rädd att en bit av mark som

skall regleras till min fastighet (avtal finns med kommunen) ingår i reservatet. Anledning till att denna mark skall regleras till min fastighet är att anslutningspunkten för VA har lagts flera meter från min befintliga tomtgräns och det enda sättet för mig att kunna ansluta fastigheten är via denna mark. Då den nuvarande placeringen av VA-punkten strider mot VA-lagen och målet har tagits upp hos VA-nämnden, innan denna kom till beslut gjordes målet upp i godo mellan mig och kommunen. Överenskommelsen består i en fastighetsreglering då aktuell mark kommer överförs till min fastighet, detta så att jag kan ansluta till VA-nätet. Om marken kommer ingår i naturreservatet kan detta ändamål inte uppfyllas eftersom det kommer att strida mot minst punkt A4, A8, A9, och A12 som presenteras i "Svärdsö samrådsversion Juli 2014"

och överrenskommelsen måste då anses ogiltig. Dessutom kommer jag som jag

förstår det åläggas att tåla "utförande och nyttjande av anläggningar för friluftsliv" på min egen tomt. Marken har ännu inte reglerats till min fastighet men ärendet behandlas av lantmäterimyndigheten och ny tomtgräns har satts ut idag (2014.10.07). Som jag förstår det hela är naturreservatets exakta utsträckning inte fastslagen men jag måste nu förvissa mig om att denna mark, som alltså skall regleras till min fastighet, inte också skall komma att ingå i reservatet. Om så är fallet

måste överrenskommelsen med kommunen omförhandlas, jag som blivande fastighetsägare av marken måste stå i med handlingarna, informeras samt få tillfälle att föra min talan.

Jag förstår att samrådstiden för förslaget har gått ut men eftersom jag inte fått någon information utan själv sett detta i dagarna måste jag nu
påtala detta och få svar på mina frågor. Svar emotses omgående.

Med Vänlig Hälsning
/Sara Gummesson
Älgö /1:3, Klubbvägen 17/ Älgövägen 301

Received: from mxcluster1.tieto.com (192.176.138.157) by cas.adm.nacka.se
(10.10.10.78) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 14.3.181.6; Tue, 7 Oct 2014
18:45:31 +0200
Received: from swip.net (mailfe07.swip.net [212.247.154.193]) (using SSLv3
with cipher AES256-SHA (256/256 bits)) (No client certificate requested) by
mxcluster1.tieto.com (Extensible Content Security) with ESMTPS id
2084BAB268CAC8D9; Tue, 7 Oct 2014 18:45:30 +0200 (CEST)
X-T2-Spam-Status: No, hits=-1.8 required=5.0 tests=BAYES_00,
HTML_MESSAGE
Received: from [193.14.77.24] (account mj563385@tele2.se HELO Saradator) by
mailfe07.swip.net (CommuniGate Pro SMTP 5.4.4) with ESMTPA id 537369553;
Tue, 07 Oct 2014 18:45:28 +0200
Message-ID: <1AD1C03D84C445A29967782BBE100ED1@Saradator>
From: Sara Gummesson <s.gummesson@tele2.se>
To: <elisabeth.hedin@nacka.se>
CC: <registrator@nacka.se>
Subject: =?iso-8859-1?Q?NRN_2013/37-265._Naturreservat_Sv=E4rds=F6?=br/>Date: Tue, 7 Oct 2014 18:45:19 +0200
MIME-Version: 1.0
Content-Type: multipart/alternative;
boundary="====_NextPart_000_0029_01CFE25E.D81EE3E0"
X-Priority: 3
X-MSMail-Priority: Normal
X-Mailer: Microsoft Windows Mail 6.0.6002.18197
X-MimeOLE: Produced By Microsoft MimeOLE V6.0.6002.18463
X-STA-Metric: 23 (engine=031)
X-STA-NotSpam: vander cc:2**0 skall spec:h:HHMMSBDFDFDFD forstar
X-STA-Spam: subject:2013 r?dd radd anl?ggningar ing?
X-BTI-AntiSpam:
score:10,sta:23/031,dnsbl:passed,sw:passed,bsn:20/passed/none,spf:pass,bsctr:passed/1,
dk:off,pbm:none,ipr:0/7,trusted:no,ts:no,bs:no,ubl:passed,
spamrules:passed,dkim:off
Received-SPF: pass
Return-Path: s.gummesson@tele2.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: nacexchp06.adm.nacka.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Anonymous

YTTRANDE

Angående

Externt dnr:	NRN 2013/37-265	Datum:	2014-08-27
Internt dnr:	2014-29		

Till

**Nacka kommun, Registrator
131 81 Nacka
NRN 2013/37-265**

Objekt:	Naturreservat Svärdsö	Objekt nr:	9978
Fastighetsbeteckning:			
Fastighetens adress:			

Ansvarigs namn:	Elisabeth Hedin
Ansvarigs adress:	
Ansökan avser tiden:	

Yttrande

Södertörns brandförsvarsförbund har inget att erinra mot bildandet av Naturreservat Svärdsö

Med vänlig hälsning

Henrik Nyman

Insatsledare

Telefon direkt: 08-721 22 21
E-post: henrik.nyman@sbff.se

Landstingsstyrelsen
Tillväxt- och regionplaneringsutskottet

YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2014-09-04

LS 1407-0850

För kännedom
Trafikförvaltningen

Nacka kommun
Registrator
131 81 Nacka

registrator@nacka.se

Dnr: NRN 2013/37-265

Förslag till bildande av naturreservat Svärdsö

Nacka kommun har översänt förslag till bildande av naturreservat för Svärdsö på remiss. Reservatsbildningens syfte är att skydda och bevara de stora biologiska och rekreativa värden som finns i området. Bland annat utgör större delen av barrskogen på Svärdsö nyckelbiotop och det södra vattenområdet har höga marina värden. Svärdsö är också sydöstra Nackas enda sammanhängande naturområde och fyller en viktig funktion som storstadsnära natur, bland annat genom tillgänglighet till stränder och tysta områden.

Stockholms läns landsting ställer sig positivt till kommunens förslag att bilda naturreservat för Svärdsö. I den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010 pekas Svärdsö ut som grön värdekärna och som ett föreslaget naturreservat enligt program för skydd av tätortsnära natur i Stockholmsregionen, 2003: "Aldrig långt till naturen". De gröna värdekärnorna ingår i de gröna kilarna och innehåller de allra högsta rekreativ- natur- och kulturmiljövärdena. Tillgången till stränder, vattenområden och tysta områden är särskilt betydelsefull. Förslaget ligger därför väl i linje med RUFS 2010.

För att säkerställa kollektivtrafikförsörjningen av Älgö är god framkomlighet för busstrafiken viktigt. Älgövägen som löper genom Svärdsö trafikeras av bussar till och från Älgö. Naturreservatet omfattar inte Älgövägen och landstinget förutsätter således att trafiken inte kommer att påverkas av naturreservatsbildningen.

Peter Haglund
Direktör SLL Tillväxt, miljö och
regionplanering

Ulrika Palm
Regionplanerare

Stockholms läns landsting
Tillväxt, miljö och regionplanering
Box 22550
104 22 Stockholm

Telefon: 08-123 130 00
Fax: 08-737 41 09
E-post: registrator.lsf@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.tmr.sll.se
www.sll.se

registrator@nacka.se

Förslag till bildande av Svärdsö naturreservat, NRN 2013/37-265

Solsidans båtklubb, SBK, har fått möjlighet att yttra sig över förslag till bildande av naturreservat på Svärdsö. Båtklubben har följande synpunkter:

SBK är positiv till att Nacka kommun säkerställer bevarandet av Svärdsö som ett naturområde för rörligt fri-luftsliv genom att bilda ett reservat. Området kring varvet används flitigt av solbadare från tidig vår till sen höst. Många besökare tar sig fram till klippområdet vid Erstaviken via varvsområdet. Under vackra sommardagar är parkeringen vid varvet fullt utnyttjad av besökare.

SBK föreslår att själva varvsområdet undantas från reservatsbildningen för att verksamheten inte stämmer med syftet med reservatet i övrigt. Genom att undanta varvet från reservatet blir det tydligare att området som fungerat som båtvarv sen 1940-talet är ett verksamhetsområde för vinterförvaring och rustning av fritidsbåtar.

SBK har drivit varvet i god samverkan med kommunen i alla år. I samband med underhållsarbeten och tillsyn har kontakter tagits med berörda tjänstemän inom kommunen. Klubben är tveksam till att all verksamhet ska underställas reservatsförvaltaren. Det finns enligt klubbens mening viss risk för utveckling av förändrade och delvis divergerande synsätt mellan förvaltaren som agerar med utgångspunkt från reservatets huvudsyften och klubben som agerar med utgångspunkt från arrendeavtalets ändamål. Klubben är tveksam till om reservatsföreskrifternas undantag för arrendeområdet kommer att räcka som grund för att garantera fortsatt verksamhet i enlighet med arrendet och hittillsvarande verksamhet.

Klubben gör årligen investeringar på cirka en kvarts miljon kronor i skötsel av området och de anordningar som klubben har på området. På tur står anläggande av två spolplattor och en reningsanläggning för att svara upp mot de krav som miljöenheten ställt i delegationsbeslut. Sammanlagt kommer klubben att satsa cirka en halv miljon kronor på nya miljöåtgärder, bland annat med stöd av LOVA-bidrag.

SBK är självklart mån om miljön och känner ett ansvar för närområdet. Bland annat tar klubben hand om skräp som lämnas på parkeringen av besökare och Älgöbor. På både parkeringen och varvsområdet slängs skräp och ibland används klubbens skjul som toalett. Årligen städar klubben närmiljön efter sjösättningen.

SBK vill försäkra sig om att bildandet av Svärdsö naturreservat inte leder till att vår verksamhet successivt försvåras. Båtlivet lyfts fram av kommunen och har stor betydelse för många som väljer Nacka som bostadsort. För att båtlivet och det friluftsliv som på olika sätt hänger samman med båtinnehav ska kunna utvecklas krävs varvsområden och hamnar i kommunen.

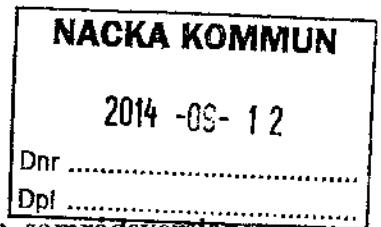
Klubben är positiv till utveckling av området och ser en potential i det för båtlivet. Vår förhoppning är att båtlivet ska få bestå i området och föreslår därför att det tas med i syftet med området. Som det nu är utgör det ett undantag i form av tre arrendeområden!

Saltsjöbaden 2014-07-30

Lars Fladvad
Ordförande

Till
Nacka kommun
Registrator
131 81 Nacka

Älgö den 10 september 2014

Ärende Dnr.: NRN 2013/37-265

Yttrande gällande SVÄRDSÖ, naturreservat i Nacka kommun, samrådsversion

Södra Kustens Intresseförening på Älgö är en förening som grundades 1997 och har sedan 1998 varit remissinstans i Nacka kommun främst i frågor som har rört de olika arbetsomgångarna med Älgös nya detaljplan samt den så kallade Terminalfrågan.

Föreningen har inte blivit kallad i ärendet Svärdsö som naturreservat, men vill ändå avge ett yttrande eftersom Svärdsö är så nära förenat med Älgö och Älgös natur och miljö.

Föreningens styrelse är naturligtvis oerhört positiv till att Svärdsö blir naturreservat och gläds åt de fina beskrivningarna som ingår i samrådsversionen.

Föreningens styrelse beklagar dock att det står i samrådsversionen att det inte finns något annat område i närheten med så stora naturvärden som Svärdsö. Vi vill starkt påminna om att även Dalen på Älgö är inventerad av Skogsstyrelsen och betingar mycket höga naturvärden med rödlistade arter och är registrerad i Skogsstyrelsens nyckelbiotopdatabas. I Dalen finns en hittills alldelens orörd naturskog. Hällmarken som delar de två dalgångarna är klassad som högt naturvärde av Skogsstyrelsen. Detta togs tyvärr inte hänsyn till vid genomförandet av Älgös nya detaljplan utan mer än en tredjedel av denna hällmark har tagits i anspråk för en ny väg. Vi vill uppmärksamma Nacka kommun på att Dalen, liksom Svärdsö, har sprickdalar från istiden. Svärdsö och Älgö är alltså en del av samma utvecklingsfas. Det som skiljer är naturligtvis den senare omfattande exploateringen av Älgö. Men trots denna finns det alltså fortfarande kvar en natur av lika stort värde för djur och människor som på Svärdsö. Denna natur får inte försvinna bit för bit utan Nacka kommun måste ta ansvar för att den räddas för framtiden.

Södra Kustens styrelse vill också påminna Nacka kommun om att önskemålen om bil- och båtplatser från både de boende på Älgö och sommargästerna på de utanför Älgö liggande Gåsööarna ökar drastiskt år från år. Föreningen har påpekat detta förhållande för Nacka kommun sedan

början av 2000-talet. Älgös mark- och vattenområden räcker inte till för dessa hela tiden ökande krav utan att Älgös miljö förstörs mer och mer. Älgö har en gång varit lika oförstört som Svärdsö och har rätt till att få behålla det som finns kvar av skärgårdskaraktären, något som 99,99 % av Älgös innevånare önskade inför den nya detaljplanen.

En avlastning av båt- och bilplatser från Älgö behövs alltså.

På Svärdsö finns det för båtar redan åtgärdade området vid Solsidans Båtklubb.

På kartorna tillhöriga samrådsbeskrivningen finns detta område markerat som saknande av naturvärde. Till området hör också 1000 kvm vatten.

Södra Kustens Intresseförening vill påminna kommunen om att det är möjligt att göra en mindre hamn här med vågbrytande pontoner för 30-40 båtar tillhöriga fastigheter på Gåsööarnas utsidor mot Erstaviken samt Långholmen. Parkeringsplatser finns redan eller också kan den på sommaren helt tomma planen vid stranden tjänstgöra som tillfällig parkeringsyta.

Föreningen önskar därmed att detta redan för båtar åtgärdade område undantas från naturreservatet. Eller får tillåtelse till en mindre båthamn inom reservatet.

Detta för att rädda den av bottenklackar stängda och redan starkt förorenade Älgöviken, avhjälpa det varje sommar pågående parkeringskaoset i det centrala Älgö och visa att Nacka kommun inte bara planerar för dagen utan också för framtiden.

Södra Kustens styrelse vill också påpeka att den breddade Älgövägen delar Svärdsö i två delar. Dagtid märks detta inte så mycket, men nattetid lyser vägen med de nya gatlyktorna som en ljusramp genom landskapet. Detta kan inte vara bra för djurlivet på Svärdsö, bara eventuellt för de bilar som passerar. Bilar som faktiskt har egna lyktor.

Södra Kustens styrelse tycker det vore önskvärt att begränsa användningen av vägbelysningen på Svärdsö. Sommarmånaderna behöver den inte vara tänd alls. Andra årstider kan belysningen var släckt mitt i natten när det är minimal trafik på Älgövägen. Detta för att ge djurlivet på Svärdsö lugn. I samrådsbeskrivningen står om de tysta och därmed vilsamma platserna på Svärdsö. Det är också vila för både djur och människor med mörker och nattliga attraktioner som månsken och stjärnor.

Älgö som ovan,

Södra Kusten på Älgös Intresseförening Styrelse/

/ Ally Wanngård/

/Ragnar Bagger/

/Anita Bagger/

/Thomas Lindholm/

Samrådsyttrande

TN 2014/260

Naturreservatsnämnden

Samråd Naturreservat Svärdsö

NRN 2013/37

Tekniska nämnden lämnar följande yttrande

Ett av huvudsyftena med reservatet är att tillgodose det rörliga friluftslivets behov. Svärdsö utmärker sig genom att vara kommunens första reservat där de marinbiologiska värdena särskilt lyfts fram liksom det stora värdet för strandrekreation, vilket är positivt. För det rörliga friluftslivet finns möjligheter till främst promenader/vandringar/naturstudier, bad samt fiske.

Det finns ett fatal anläggningar för friluftsliv i området. De anläggningar som finns är främst brygganläggningar för fritidsbåtar, en uppläggningsplats för båtar samt parkeringsmöjligheter. Reservatsbestämmelserna möjliggör att anläggningarna kan bestå och skötas.

Några bredare gångvägar finns inte utan allmänheten får ta sig fram på upptrampade stigar. Några nya anläggningar planeras inte. Service på och ersättning av befintliga tekniska anläggningar (t.ex. återvinningsstation) får utföras efter godkännande av reservatsförvaltaren, vilket är positivt för tekniska nämndens uppdrag.

I ordningsföreskrifterna del C, står under punkt C6, att det för allmänheten är förbjudet att framföra motordrivet fordon. Denna föreskrift bör omformuleras, då den till viss del strider mot reservatsförslaget.

Det vore önskvärt, att de i reservatsförslaget nämnda möjligheterna till tillgänglighetsanpassning prioriteras.

Konsekvenser

Reservatsbildningen säkerställer det rörliga friluftslivets intressen. Reservatet är dock till stora delar tämligen otillgängligt för personer med funktionsnedsättning. För att motverka detta vore det önskvärt att i ett tidigt skede tillgänglighetsanpassa några stigar/platser.

Tekniska nämnden

Gunilla Grudevall-Steen
Ordförande

Dag Björklund
Teknisk direktör

Till
Nacka kommun

Kommunstyrelsen, Naturreservatsnämnden och
övriga berörda nämnder via
Registrator
131 81 Nacka

NACKA KOMMUN INKOMMEN I BREVLÅDA	
2014 -09- 15	
Dnr.....	Dpl.....

Ärende Dnr.: NRN 2013/37-265

Yttrande gällande SVÄRDSÖ, naturreservat i Nacka kommun, samrådsversion

Undertecknad medborgare är fastighetsägare på Älgö samt aktiv som ledamot Södra Kustens Intresseförening samt tidigare ledamot i Älgö Fastighetsägareförening.

Jag har tagit del av den omfattande utredningen för inrättande av ett naturreservat på Svärdsö vilket är mycket positivt. Alla boende i Nacka berörs i någon utsträckning av ärendet och i synnerhet fastighetsägare på Älgö.

Inom samrådet vill jag nu framföra följande:

1. Området som arrenderas av Solsidans båtklubb har varit föremål för utredning inom den s.k. Terminalfrågan. Senare har Kommunfullmäktige beslutat att undersöka möjligheten att lokalisera båtplatser på annan plats än Torskholmen, förslagsvis Svärdsö (Dnr KFKS 2005/153 214). Förslag har framförts om att anordna en småbåtshamn på Svärdsö på detta område till lösning av trafikproblemen för bil- och båttrafik på Älgö.

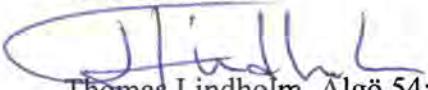
Området kan lämpligen definieras för upplåtelse som småbåtshamn utöver redan given upplåtelse som båtuppläggningsplats inom ramen för naturreservatet. Området är redan utnyttjat för båtuppläggning och har parkeringsytor och en småbåtshamn kan utnyttja området under sommarsäsongen när uppläggningsplatsen är tom. Beräffande eventuella invändningar gällande vattenmiljön så är vattenomsättningen mot Erstaviken säkert tillräcklig för att ingen skadlig miljöpåverkan ska uppkomma från båtar med giftfria bottenfärgar. Nuvarande båtplatser i den grunda Älgöviken med dålig vattenomsättning är en miljömässig katastrof som inte kan jämföras med det önskade läget på Svärdsö.

Under väldigt många år har jag och många andra engagerat oss i den s.k. terminalfrågan gällande den omfattande bil- och båttrafiken mellan Älgö och omkringliggande öar i Gåsöarkipelagen.

En avlastning av båt- och bilplatser från Älgö behövs.

2. Området omedelbart efter bron till vänster om vägen är upplåtet till återvinningscontainrar. Området till höger om vägen har varit upplag för vägbyggmassor. Efter sanering kan detta område väl användas för placering av Dagis/fritidsverksamhet som nu inte har någon lämplig plats på Älgö.

Älgö 2014-09-12

Thomas Lindholm, Älgö 54:6-7
Varvsgatan 1A
117 29 Stockholm

Nacka Kommun,
registrator@nacka.se

Förslag till bildande av naturreservat Svärdsjö, NRN 2013/37-265 – kommentar från Torsholmen Båtklubb

Torsholmen Båtklubb, TBK, har av Nacka Kommun noterats som samrådsinstans och inviterat att inkomma med synpunkter på förslaget om bildande av naturreservatet på Svärdsjö.

TBK tycker förslaget till bildande av naturreservat på Svärdsjö är bra för säkring av de natursköna områdena på Svärdsjö, Älgö och Torsholmen.

Till skrivelsen Föreskrifter och Avgränsningar har TBK följande kommentarer:

1. Ref kapitel Föreskrifter, sidan 6, 3dje stycket: "Föreskrifterna gäller inte inom arrende områden. Inom dessa gäller rättigheter, inskränkningar och regler i enlighet med gällande arrendeavtal. Föreändringar inom arrendeområde kräver dock godkännande av reservatsförvaltare".

Att föreskrifterna inte gäller i arrendeområdet bedöms som bra.

Det regelbundna underhållsarbetet som krävs för att ha en säker miljö inom hamnområdet innebär att sly, nedfallna grenar och trär måste röjas från området.

Intentionerna för reservatet är att nedfallna trär etc. ska få ligga. Dvs avgränsningen av området från reservatet reducerar eventuella motstridigheter för städningsarbetena.

När det gäller förändringar inom arrendeområdet tycker vi att TBK bara ska söka tillstånd hos arrendeavtalets upplåtare dvs fastighetsägaren och inte av reservatsförvaltaren. Motivet är att vi avtalsmässigt bara ska förhålla oss till en part och inte två. Avtalsmässigt är det svårt. I det för tiden gällande arrendeavtal krävs det att TBK ska inhämta tillstånd från markägare och från byggnadsnämnden för uppföring av nya anläggningar för klubbens behov.

2. Ref kapitel Föreskrifter, sidan 6, 4dje stycket A:
Begränsningarna som angivits i t.ex. A1, A4, A8, A9 är i konflikt med båtklubbens intressen och kan inte gälla inom hamnområdet. TBK måste ges möjlighet att fortsatt få uppföra anläggningar så hamnen kan fungera ändamålsenligt. Det bör tilläggas att dispens från strandskyddsbestämmelserna för nytt klubbhus, brygganläggning med tillhörande belysning och inhägnaden av hamnområdet beslutades av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i 2012. Tillstånd för byggning av nytt klubbhus gavs av Bygglovenheten i 2013.
3. Ref kapitel Skötselplan, Skötselplan, sidan 29, Arrendeområden:
För båda "Igångsättande- och Lopande åtgärder" krävs godkännande av reservatsförvaltare. TBK föreslår att reservatsförvaltarens godkännande utgår enligt motiv beskrivits ovan.

En generell fråga är om arrendeområdena ska vara en del av naturreservatet eller om de ska ligga utom dvs på samma sätt som Älgövägen som korsar reservatet och de två fastigheterna som ansluter till Älgövägen. Enligt avgränsningen som görs i föreskrifterna för arrendeområden verkar det naturligt att arrendeområdet inte ingår i reservatet. Det innebär att TBK förvaltar sitt område enligt avtal på lik linje som förvaltaren av naturreservatet.

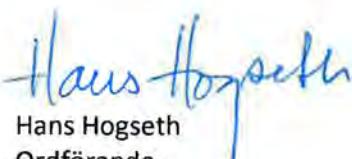
Till slut lite fakta om Torskholmens Båtklubb.

TBK har anor från slutet av 1930 talet och arrendeområde är belägen i en skyddad vik på Torskholmens nordöstliga sida på Älgö. Hamnen omfattar ca 60 m brygga, områden för vinterupplag av småbåtar och en redskapsbod. Brygg områdena har allmän belysning och är utrustad med eluttag för båtarna. Klubben har ca 30 medlemmar och målsättningen är att arbeta för främjande av båtlivet samt bad och rekreation för klubbens medlemmar. Betydlig upprustning av bryggor och anläggningar har utförts under de senaste tio åren och pågår fortfarande. Tillstånd för byggning av nytt klubbhus gavs av Bygglovenheten i 2013 och dispens från strandskyddslagen beslutades 2012.

Torskholmen och stora delar av Älgö ägdes tidigare av Järnvägs AB Stockholm-Saltsjön. Under 1940 talet avsattes Torskholmen till enskild badplats för fastigheterna beläggande längs Klubbvägen, Erstavängen och delar av Älgövägen som inte hade egen strandtomt. Torskholmen blev inhägnat och egen badvakt anställdes under badsäsongen. Under början av 1950 talet drogs vakten in och berörda fastighetsägare fick nyckel till porten i inhägnaden. Under mitten av 1950 talet organiserade sig fastighetsägarna och övertog därefter skötseln av hela Torskholmen. Inhägnaden revs i samband med att Nacka Kommun förvärvade Torskholmen under början av 1970 talet. Under samma tid infördes det allmänna strandskyddet. Nytt arrendeavtal för hamnområde upprättades med krav om att hamnen skulle vara inhägnat.

TBK sitt önskemål är att föreskrifterna och skötselplan för naturreservatet utformas så att det inte begränsar båtklubbens vidare verksamhet. Med bildande av naturreservatet anser vi å ha sammanfallande intressen med Nacka kommun för främjande av friluftsliv både på sjö och land samt bibehållande av de vackra naturområdena i området.

Saltsjöbaden 2014-09-09

Hans Hogseth
Ordförande
(hans.hogseth@helenius.se)

Ärendenummer
TRV 2014/53920
Ert ärendenummer
NRN 2013/37-265

244

Dokumentdatum
2014-07-31
Sidor
1(1)

TRAFIKVERKET

Nacka kommun
registrator@nacka.se

Kopia till:
Länsstyrelsen Stockholms län
stockholm@lansstyrelsen.se
Diariet

Samråd gällande naturreservat Svärdsö, Nacka kommun

Trafikverket har inga synpunkter avseende rubricerad detaljplan.

För Trafikverket Region Stockholm

Cecilia Häckner

24 september 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Utbildningsnämnden

§ 62

Dnr UBN 2014/248-810

**Yttrande över förslag till bildande av naturreservatet
Svärdö****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar att tillstyrka förslaget till naturreservatet Svärdö under förutsättning att ett område i västra delen av Svärdö undantas från reservatsbildningen.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Ärendet

Utbildningsnämnden har fått en förfrågan om att yttra sig över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdö under samrådstiden. Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Utbildningsnämnden anser att ett område i västra delen av Svärdö är lämpligt för förskola och bör undantas från reservatsbildning.

Enligt skollagen ska förskoleplatser erbjudas i barnets närområde. En förskola på Svärdö skulle möta framtidens behov av förskoleplatser och möjliggöra att barnen kan vara i sitt närområde och därmed undviks långa resvägar.

Handlingar i ärendet

Kultur- och utbildningsenhetens tjänsteskrivelse 2014-09-09

Yrkanden

Ordförande Linda Norberg (M) yrkar bifall till Kultur- och utbildningsenhetens förslag.

Beslutsgång

Utbildningsnämnden beslutar i enlighet med Linda Norbergs yrkande.

Ordförandes signatur

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden

Yttrande över förslag till bildande av naturreservatet Svärdö

Förslag till beslut

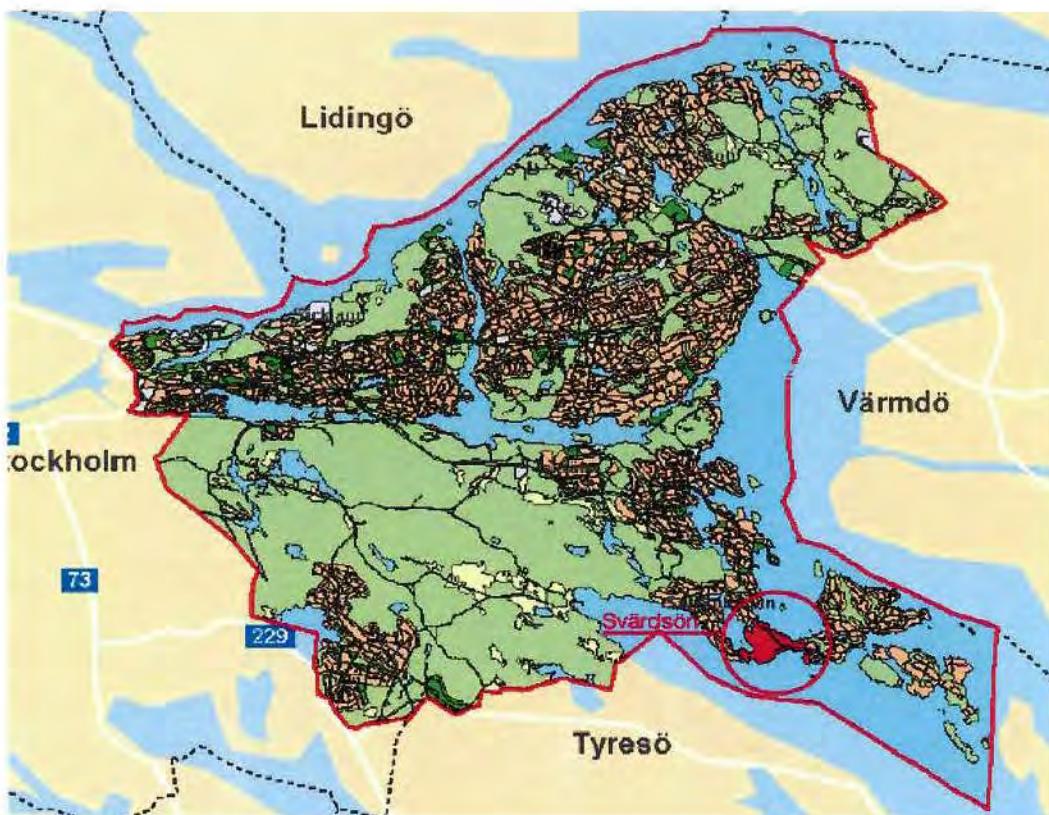
Utbildningsnämnden beslutar att tillstyrka förslaget till naturreservatet Svärdö under förutsättning att ett område i västra delen av Svärdö undantas från reservatsbildningen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått en förfrågan om att yttra sig över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdö under samrådstiden. Syftet med reservatet är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Utbildningsenheten anser att ett område i västra delen av Svärdö är lämpligt för förskola och bör undantas från reservatsbildning.

Ärendet

Utbildningsnämnden har fått en förfrågan om att yttra sig över naturreservatsnämndens förslag till naturreservat Svärdö under samrådstiden. Syftet med naturreservatet Svärdö är att bevara och utveckla områdets värden för rekreation och biologisk mångfald. Särskilt värdefulla livsmiljöer som ska bevaras och vårdas är äldre skog, naturliga stränder och marina värden. Skyddsvärda arter ska gynnas. Friluftslivet på Svärdö ska i första hand erbjuda möjlighet till rika naturupplevelser. Enligt 7 kap.4 § miljöbalken får ett markområde av kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårdar och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Utbildningsenhetens synpunkter

I Svärdsöutredningen KFKS 2011/216-216 föreslogs en plats för förskola i västra delen av reservatet söder om vägen. Platsen uppfyller de krav som ställs på en förskoletomt ur tillgänglighetsperspektivet för såväl Älgö som Solsidan och har ansetts vara ett lämpligare alternativ att nyttja för ändamålet, än den planlagda yta för förskola som möjliggjorts i detaljplan för Älgö. Platsen skulle vara en möjlighet för en förskola med fokus på miljö, ekologi och natur. Marken har tidigare använts för etablering av massor vid utbyggnaden av Älgö.

I översiktsplanen föreslås att mark ska reserveras för denna typ av ändamål. En lämplig avgränsad yta på Svärdsö bör därför undantas från reservatet och utgöra en markreserv för kommande förskolebehov i ett längre perspektiv. I Svärdsöutredningen står följande rekommendation om hur det fortsatta arbetet med avgränsningen av Svärdsö naturreservat bör gå till: *"I fortsatt arbete med att fastställa naturreservatets avgränsning bestämma mer exakt avgränsning för markreserven för förskolans framtida område samt för den samordnade parkeringen."*

Även om den yta på Älgö som avsetts för förskola skulle köpas in av kommunen och iordningställas som förskola, kan denna yta sannolikt ändå endast anses utgöra ett

komplement till den mer lämpade, och redan kommunalägda, ytan på Svärdsö. Detta då detaljplan för Älgö medger att samtliga ca 560 fastigheter får permanent standard och möjliggör att barnfamiljer kan bosätta sig permanent i större utsträckning än vad som tidigare varit möjligt.

Utbildningsenheten anser i likhet med Svärdsöutredningen att mark ska avsättas för framtida behov av en förskola i området. Denna standpunkt har utbildningsenheten framfört i de sammanhang som naturreservatsfrågan har hanterats. Ett område i västra delen av Svärdsö är lämpligt för förskola bör därmed undantas från reservatsbildning.

Konsekvenser för barn

Enligt skollagen ska förskoleplatser erbjudas i barnets närområde. En förskola på Svärdsö skulle möta framtida behov av förskoleplatser och möjliggöra att barnen kan vara i sitt närområde och därmed undviks långa resvägar.

Kristina Heuman
Controller
Utbildningsenheten

Värgärdsnäsets brukarsamverkan

Box 256, 133 02 Saltsjöbaden

NACKA KOMMUN

2014 -09- 12

Dnr .....

Dpl .....

torsdag 11 sep 2014

Nacka kommun
Registrator
131 81 Nacka

Svärdssö naturreservat

Remissvar bifogas.

Bekräftelse att Nacka erhållit remissvar sänds till adress: Box 256, 133 02 Saltsjöbaden

Värgärdsnäsets brukarsamverkan

Olof Dalne

Bilaga: Remissvar naturreservat Svärdsö, d nr NRN 2013/37-265

Vårgärdsnäsets brukarsamverkan

Box 256, 133 02 Saltsjöbaden

Nacka kommun, dnr NRN 2013/37-265

Saltsjöbaden 10 september 2014

Samråd gällande naturreservat Svärdsö

Föreningen Vårgärdsnäsets brukarsamverkan har erhållit förslag till förordnande av naturreservat Svärdsö för samråd.

Föreningens huvudsakliga uppgift är att öka naturvärdena genom höjd kvalitet på skötseln av den del av det föreslagna naturreservatet som gränsar mot bebyggelsen i områdets västra del.

Insatserna har fokuserat på markområdet mellan Vårgärdsvägens slut och den höjdsträckning där den tämligen orörda naturmarken på Svärdsö tar vid. Miljön var tidigare präglad av halvsekellång småskalig varvsverksamhet, båtuppläggning och förorening genom stora mängder uttjänt trä- och metallskrot spritt i omgivningen, ett antal avstjälpningsplatser för trädgårdsavfall och andra för området opassande inslag. Genom föreningens initiativ har en omvandling skett. Förutsättningar har skapats för att området inom ett antal år ska kunna anta en för mellanskärgården ursprungsliknande karaktär, kompletterad med en strandäng invid den inre delen av den lilla vik där Saltsjöbadens sjöcoutkår har sin sommarhamn.

Inventering, föreskrifter och avgränsning

Nacka kommuns förslag till föreskrifter, avgränsning och skötselplan är allmänt hållna. Förslaget synes i huvudsak överensstämma med den inventering som påbörjades under slutet av 1990-talet och det skötselförslag som år 2000 utarbetades på initiativ av Saltsjöbadens Naturskyddsförening på uppdrag av Nacka kommun och där en av medlemmarna i Vårgärdsnäsets brukarsamverkan deltog.

Föreningen har inga synpunkter på innehållet som det finns anledning att anta skulle komma att påverka den slutliga formuleringen för naturreservatets avgränsning eller föreskrifter.

Skötselplan

Under en lång följd av år har medlemmarna i Vårgärdsnäsets brukarsamverkan, genom frekvent kontakt med fastighetsägare i närområdet och långväga besökare, erhållit detaljerad insikt om hur besökarna betraktar Svärdsö. Sammantaget har vi god kännedom om vad besökare ägnar sig åt när man vistas i området, vad man anser om dess skötsel och hur denna unika naturresurs bör förvaltas framgent.

Områdets särprägel gör att föreskrifter och skötsel noga bör anpassas till lokala förhållanden. Detta konstateras även i kommunens dokumentation.

Området kräver inte några omedelbara omfattande insatser för att dess karaktär ska bevaras. Under årens lopp har dock en rad större och mindre ingrepp gjorts som i avsevärd grad förstört naturvärden och minskat tillgängligheten. Under senare tid har sådan negativ inverkan ökat.

Om förutsättningar finns, erbjuder sig föreningen att delge kommunen medlemmarnas erfarenheter och iakttagelser.

Vårgärdsnäsets brukarsamverkan

Olof Dalne

Nacka kommun
 Registrator
 131 81 Nacka.
 registrator@nacka.se

Darienummer NRN 2013/37-265

Älgö Fastighetsägareföreningens (ÄFF) yttrande över förslaget till förordnande av naturreservat på Svärdsö.

ÄFF ställer sig positiv till inrättande av naturreservat på Svärdsö men har synpunkter på delar av förslaget där vi efterlyser förtydliganden respektive förbättringar/förändringar.

Vår första invändning är att del av detaljplanen för Älgö ingår i reservatsområdet och detta utan att det finns en redogörelse för konsekvenserna av detta för planbestämmelserna för denna del av Älgö (detaljplan Älgö) och dessutom utan att ha förankrats hos älgöborna.

Angående den parkeringsplats på Svärdsö som utgör en del av detaljplanen för Älgö så noterar vi att den i förslaget hålls utanför reservatet, vilket vi av förekommen anledning vill understryka vikten av.

Tillgänglighet

Det framgår av reservatsförslaget att upptagningsområdet är hela Nacka, fritt citerat: ”Nackas befolkning ökar. Behöver rekreation”, och att området är av stor betydelse för närekreation, men det nämns ingenting i förslaget om tillgängligheten vad gäller att ta sig till reservatet genom kollektivtrafik. Ett beräkningsunderlag gällande behovet av turtäthet för bussarna måste tillföras förslaget.

Angående förslaget i övrigt anser vi att det är för ospecifierat avseende vilka åtgärder som avses och är möjliga att vidtagas inom ramen för reservatet. Vad gäller arrendeområdena framgår inte vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid sidan av arrendeavtalet. Detta är inte acceptabelt ur rättssynpunkt. Vad gäller vattenområdet, som ju utgör den största delen reservatets areal så framgår inte heller här konsekvenserna för nuvarande förhållanden av att det blir reservat. Det måste finnas garanti för att nuvarande verksamheter inte omöjliggörs och i vart fall så måste det klart framgå redan i förslaget hur reservatsbildningen påverkar verksamhetsförutsättningarna. Även åtgärderna i reservatet på land bör tydliggöras.

Angående Älgövägen

Älgövägen, som är dragen genom Svärdsös allra högsta naturvärden, se naturvärdeskartan sid 19 i reservatsförslaget, måste anpassas till reservatet på så sätt att belysningen minimeras för att skydda/minska störningarna på djurlivet. Vi efterlyser en bestämmelse i reservatsföreskrifterna om detta.

Saltsjöbaden den 14 september 2014

Staffan Waerndt, ordf.
 För styrelsen för Älgö Fastighetsägareförening

Naturreservatsnämnden

Verksamheten informerar

Förslag till beslut

Naturreservatsnämnden noterar informationen till protokollet.

Ärendet

I tabellen nedan ges en kortfattad information om status för aktuella arbeten inom naturreservaten.

Naturreservat	Åtgärder	Status
Velamsund	Rudsjön	Start mitten oktober.
	Avtal	Pågår
	Skötselplan	
	Motionsspår/ristipp	Under hösten har underlaget på motionsspåret förbättrats med stenflis. Flisat material från ristippen har sedan lagts ut i spåret.
	Lekplats	Klar
Skogsö	Fosforfalla	Arbetet ska påbörjas under vecka 42
Abborrträsk	Parkering	Kolonisternas parkering grusas. Arbetet beräknas vara klart vecka 42.
Tollare	Motionsslänga	Halva motionsslängan bakom Björknäs IP har röjts och fått ny beläggning.

Park- och naturenheten

Finn Cederberg
Naturvårdsintendent

Bengt Söderqvist
Föreståndare

Nina Carlsson
Naturreservatsförvaltare

Liselott Eriksson
Natur- och friluftsstrateg